

Godigo Sęba Tagala Palai Bidigo Po

Te hasia nedebo tau sabo po

Te bidi Luk agai hasia te Jisas aga tōde bidibadi yali sę dali, aga wali po dali, te tigidalide po hasia asęnama, tama nosali agai te Jisasgo po wali pabo we bidi hani dabe geninama pedalobo po me asęani. Agai homugo te aga abagi Tiofilus agai koneaibao, te Jisas wali pali bidi dabe augwaligo te Jerusalem moni hanude gagalama, tama tedu te Judia moni tō pedaiba pelama, te Godigo po pusubo sę egi pai. Tama tedu augwali te Samaria moni tō pedaiba pususu biligi pali, tama tedu nosali augwali te haniani digibulu tōba pali. Hasia bolo augwaligo te Juda we bidi dabebolo naga te po ola magi pai. Tiali goli nosali augwaligo koneai, te Godigo homugo te Juda hani isąwai haniani hani we bidi tigidali augwaligo me te Jisasde wabo gesi dwagi yai po odomainao. Tama Godigo aga Tedali Mobo Bidi augwalibolo mayu tama agai tebogo augwali bomo mobaso, augwaligo te Juda dabego moni hanu Jerusalemde gagalama, tama nosali te gesi dwagi yai po te Juda hani isąwai bagego moni hanu Romba me te po pusugi pai dao.

Te aposel dabe augwaligo Jisasgo po te Jerusalemde pusali

(Daj 1:1–8:3)

Jisasgo bomo yai po daꝝ weyu, agai te Tedali Mobo Bidi tagala palabo po wali

¹ Eno abagi Tiofilus, te eno hasia bukude eno e po aseꝝani, te Jisasgo yali seꝝ dabe tigidali dali, te agai po ola mawai po tigidali dali, te si aseꝝani.

* ² Jisasgo te tiwai yai, te aga seꝝ gagalobo sogo pelama, Godigo aga dagaluba odasa pali sogoba daꝝ egi pai. Tama Godigo aga dagaluba odasa pesiꝝawai madi, Jisas agai sa muani tagala palai bidi dabebolo po pusa mawai. Tama agai Godigo Dwagi Yai Mobogo bomogo te po augwalibolo pusa mawai. ³ Tama Jisas isilama, ma hodaluama, te bidi sese si sogo aga bidi dabebolo agai tigi waselai, hauwa sogo. Tama agai augwaligo gedude seꝝ dabe hauwa yali, te augwaligo aga gesi ma bidibo mu konemainu yai. Tama augwali homu si ebe. Augwaligo aga gedugo suali. Agai Godigo we bidi tonalubo seꝝ po augwalibolo pusa mani. ⁴⁻⁵ Tama augwali deliba sisinagaselama, Jisasgo augwalibolo te po bomonama wai, “Polobadu Jon agai we bidi baptais mani. Tialima, tamadi tama dage Jerusalem moni hanude bidibadi, Godigo agai Tedali Dwagi Yai Mobo Bidi dageba mawaibao, te baptais sabo tiwai yaibao. Tama tibaso, dage te Jerusalem hanu taga pelamuo. Meo. Eno Ayago dagebolo mawaiba wali nai, te Godigo Dwagi Yai Mobo, aga asobo tonaluiꝝo, eno dagebolo polobadu pusa mani nai po,” Jisasgo te po wali.

* **1:1:** Luk 1:1-4 * **1:4-5:** Mat 3:11; Mak 1:8; Luk 3:16; Jon 1:33

Godigo Jisas dagaluba odasa sai

⁶ Te Jisasgo tagala palabo bidi dabe augwali Jisas dali hodobo sasinagaselama, augwaligo aga hanalu, te po wali, “Genuai Bidi, polobadu da Israel hani bidi dabe dena tɔde bidibo we bidi dabe tonaluali. Te polobadu yali sɛ yaligia nago tamadi ma gagalaibawe?” ⁷ Tama Jisasgo augwalibolo te po wei ponai, “Menio. Te eno Aya deli naga konealubo, te sɛ ebo sogo me, te agai bodolu mabo. Agai homugo. Dagego nai menio, tama tibaso dagego Ayago bodolu mani sogo si dabe konegobeo. ⁸ Me ma, e dagego koneagameo, te Godigo Mobo Bidi dageba asobo si, teda Godigo dage bomo ilaibao. Tama duga enade po te we bidi dabebolo pusa maiyɔ, te Jerusalem be nanide me, te Judia tɔ pedai tigidalide me, te Samaria tɔ pedai tigidalide me, te moni digibulu tɔ pedai dabede me te po pusa mao,” te po wali. * ⁹ Tama Jisasgo te po olama, Godigo aga te dagaluba odasa sai, te augwaligo tonalubadi. Tama aga hodaluama, pɔgo aga halua sagasali, te augwaligo aga ma subeo.

¹⁰ Te Jisas holobaso, augwaligo bomo yaigo tonalubadi, tama polo te nala nisi ugwa gudai bidi si augwali dali hodobo dolaluagasai. ¹¹ Tama augwali sigo te po hanalu wai, “Dage Galili tɔ bidi dabe, dage te ugwaba dagaluba magi baso tonalu dolalubawe? U bidi Jisas, te Godigo dagaluba odasa holali bidi, te bidi ma asaibao, te aga dagaluba pabo yaligia ma asiyu me tiaibao, te dagego tonalubadi megi pabo yaligia tiwai

* **1:8:** Mat 28:19; Mak 16:15; Luk 24:47-48

yaibao, ma asobo sogode,” te po wali. Tama te po olama, tega si ma pali.

Te bidi Matias agai Judasgo sę sai

¹² Te Jisasgo tagala palai bidi dabe augwali te Oliv Ni Sili bulu dudu geasa pelama, Jerusalem be naniba ma pali, te bulu digibulu meni, pade bidai, te kilomita deli naga. ¹³ Tama augwali Jerusalem tomoba pelama, beba sabolama, augwa osogo bidigi pabo be habuba ugwaba holali. Tama te bidi dabego nogi e dao, te Pita, Jon, Jems, Andru, te Filip me, Tomas me, te Bartolomyu me, Matyu me, te gasa me Jems, aga aya nogi Alfius, te Saimon, te independes sainu ebo hani bidi me, te gasa Judas me, aga aya nogi Jems. ¹⁴ Tama augwali hauwa sogo deliba sisinagasali, Godibolo po omainu yali. Tama te Jisas wali pai we dabe me, Jisas aga ida me, Jisas aga ama dede me, te bidi dabe dali hodobo deliba sisinagasali, Godibolo po omainu yali.

¹⁵ Te nosali si sela sogo silibaso, tama te sogo te Jisasde homu daų wai we bidi dabe deliba sisinagasali. Bidi sese me sela me sela 120 tama bidi sisinagasali. Tama Pita doligulama, te we bidibolo po me wai. ¹⁶ Pitago te po wai, “Ama dede, Godigo bukude polobadu așani po mu dią holai dao. Polobadu Godigo Mobogo te Devitgo pedauwalidu po omainu ilai tiwai, te bidi Judasde. E Judasgo te Jisas tuabo sunumi te bidi dabebolo ola mawai bidi da. ¹⁷ Jisasgo aga polobadu sa muani, aga da dali sę emainu yali. Tama tibaso, Judas da dali bilai dao,” te po wai. ¹⁸ (Polobadu Judas agai Jisasde dwai sę

elama, masigi dabe sai dao. Tama te masigigo t̄o abelama, tede tulaluyu, aga tabi peda peyu, aga haliga dabe buluba dīa soyu, tama isai dao. ¹⁹ Tama te Jerusalemde bidibo we bidi tigidali augwaligo te s̄e po odali. Odolama, tama te t̄o augwaligo pogo nogi poai, te nogi Akeldama. Te nogi page e dao, “Kaneme t̄o dao.” *

²⁰ Te Pitago po ma wai, “Te lotu t̄ēabi buku asēani bidigo te bukude te po wai, ‘Aga be olo elalumainao, tede bidi me bidamuo.’* E po me te bukude asēani, ‘Me bidigo aga s̄e sao,’ te po wali,” Pitago te po wali, Judasde.

²¹⁻²² Te Pitago po ma wai, “Te bukude asēani po elalubaso, bidi me deli daba wadolama, da dali hodobo bidimainao. Te bidigo te we bidi dabebolo te po waibao, ‘Te Genuai Bidi Jisas isilama, ma hodaluali, ma bidibao,’ te po waibao. Tama polobadu Jongo we bidi baptais mabo sogode da dali hodobo bilai bidi me d̄aj ilinao. Te tama aselama, Jisas dagaluba peyu d̄aj yali. Te Jisas dali da hodobo biliyu bilali bidi, te bidi dago d̄aj ilaibao, te Judas hasegelainu, te Judasgo polobadu yali s̄e tiwai yaibao,” te po wai.

²³ Te po obaso, te Jisasde homu d̄aj wabo we bidi augwaligo bidi sigo nogi muai. Me bidi nogi Josep, agai nogi me si elaluali, me nogi Barsabas, me nogi Jastus. Tama gasa me bidigo nogi Matias. ²⁴ Tama augwaligo Jisasbolo te gedu haluasa po wai, “Genuai Bidi, nago tigidali bidi dabego homu kolesaga konebo dao. Tama tibaso, Genuai Bidi, te bidi si me deli nago

* **1:19:** Mat 27:3-8 * **1:20:** Tib 69:25; 109:8

dabolo daɣi ilama, ²⁵ da ola mao, te Judasgo yali se somainu, nago tagala pali bidigo se. Te se Judasgo tagalama, aga digi dwai se yali. Tialigo da, aga genuai sege mu salio,” te po wai. ²⁶ Tama olama, augwaligo Matias dali Jastus dali sigo nogi yai nai dabe kapde munama, tama begelali, te Matiasgo nogi yai nai hasia asali. Tama tibaso, Matias nogo si olama, saqa deli bidi dabeba wadolai.

2

Godigo Mobo Bidi asai

¹ Te nosali te Pentikos sogo asobo si, te Jisas homu daɣi wabo we bidi tigidali te deli beba sisinagasali. ² Tama polo augwaligo te u wabo dagaludu odali, te moni bomu yai wali asobo u wabo tiwai. Tama te bede bidali we bidi tigidali augwaligo te u wabo odali. ³ Tama augwaligo te nai dabe suali, te dwasianu sia bogoli dabe tiwai, bidigo hamena gagawai dabe augwaligo suali. Tama te nai dabe pebeda pelama, bidi deli deliba pelama, dia yani. ⁴ Tama Godigo Dwagi Yai Mobogo augwali sali, te tigidali agada weyu, tama augwali tigidaligo gasagi yai gasagi yai konesiawai po dabe wabo gagalali, te me bidigo me po weyu, tama me bidigo gasa po me weyu yali. Tama Godigo Mobogo augwali te po dabe omainu te se ilali, augwaligo pedauwalidu.

⁵ Tede, te Jerusalem be nanide, te tigidali to pedaidu asai Israel hani bidi dabe bidai, te augwali Godibolo lotu po wabo bidi dabe. ⁶ Tama augwaligo te u wabo odama, we bidi hauwa

kisu deliba sisinagasali, te beba. Tama te Jisago tagala palai bidi dabe augwa tigidaligo te bulu po augwaligo konesiawai goli ola bidiyu yali. Tama, tibaso, te tamadi asai bidi deli dabego po odama, augwali noma sali. ⁷ Tama noma mu selama, augwali moni homu elama, te po wai, “Te po wabo bidi dabe tigidali augwali Galili t̄o pedai bidi dabe da. ⁸ Tialima, dago odali, da deli deli bidi hani dabego po dabe augwaligo wabo dago odali. Dago po augwaligo mena tama koneaniwe?” te po wali. ⁹ Tama te po ma wai, “Da tigidali buludu eba asali, e Judia t̄o pedai me, te Paria t̄o pedai me, Midia t̄o pedai me, Elam t̄o pedai me, te Mesopotemia me, Kapadosia me, Pontus me, Esia me, ¹⁰ Frigia me, Pamfilia me, Isip me, tama da Rom bidi dabe eba aselama, bidibo me. Da me badu te Sairini be nanidu asali, te Libia t̄o tonalubo bidigo be nani. ¹¹ Da me badu Juda dabe mu da, me badu da homu begelama, Juda dabego ebo s̄e wali pabo dao. Tama da Krit me, Arebia me. Tialima, te bidi dabego Godigo bomai s̄e po dabe dago po dabego wabo odali,” augwaligo te po wai, te tamadi asai bidi dabego. ¹² Tama augwali noma selama, augwali homu kolesaga umana pali. Tama augwa hasi ma po miyu, te po wai, “Te nai mena tama tialiwe?” ¹³ Tiali goli, bidi dabe me badu augwaligo te posobo po weyu, te po wai, “E bidi dabego bomai w̄e tulama, wabo pabo s̄e gagawai ebao,” te po wali.

Pitago te we bidi dabebolo pusali po

14 Te bidi Pita dali, te Jisasgo tagala palai bidi nogo si olama, saḡa deli dali, augwali dodulalu-ali. Tama augwali dodulalu, Pitago te sisinagasai we bidigo wali po wei ponai, te po bomona wai, “Dage Juda hani, dagego odiḡo, te Jerusalemde bidibo bidi dabego me, odiḡo, te dagego te ede subo se page koneagameo. 15 Dagego homu da bidi dabego bomai we tulama, wabo pabo se gagalali. Woo, te meni. Te kigamu giliga tamadi tama holobao. We bidi augwaligo kigamude bomai we tulama, wabo pabo se ebo menio. 16 Tiali goli, te subo se page e dao. Te Godigo agabolo po olama, agai Godigo po pusa mawai bidi nogi Joel, agai e seḡe polobadu te po wai, 17 ‘Te Godigo te po wai, “Te e si sia sainu ebadi yaide, eno ena Mobo Bidi tigidali we bidibolo olo mu mawaibao. Tama menama, dagego ogwa dabe, wegi dabe augwaligo eno po pusa mawaibao. Tama eno duga gesi bidi dabebolo me me gasagi yai na dabe ola mawaibao, te monu dabe augwalibolo me. 18 Mu tama, te side eno se ebo bidi dabe me, eno se ebo we dabe me, te siba eno ena Dwagi Yai Mobo Bidi olo mu mawaibao. Tama menama, augwaligo eno po pusa mawaibao. 19 Tama eno dagalude me, tḡde me, te we bidi noma sabo gasagi yai bomai se dabe yaibao. 20 Te kaneme me, sia me, sisi yai hano me yaibao, te giliga eno huli si ilaibao, tama

te polua me kaneme tiwai mama yai ilaibao.

Tama

nosali Genuai Bidi Jisasgo si asobo si, te side

Genuai

Bidigo genuai se dabe yaibao, tama tibaso te sigo

moni nogi elaluaibao. ²¹ Tama te side Genuai

Bidi nogi elama i wabo bidi dabe da, teda Godigo

augwali tau selama, aga we bidi dabe yaibao,”

Godigo te po wai,’ *

Joelgo tama po wai,” Pitago te po wali.

²² Te Pitago po ma wai, “Dage Israel dabe,

dage e po odiã. Eno Jisas te Nasaret bidide

po waibao, te agai bomai moni se dabe Godigo

agabolo mobaso, agai dagebolo ola mayu tama

Godigo aga tagala palai dao. Dago te kone dao,

te bomai se dabe Jisasgo dage tomode yali duga

kone dao, te bidi Jisas agai yali. ²³ Tama Godigo

polobadu mu koneama tiaibao homu elama,

agaduba homugo po polo daꝝ waluyu homude

tiwai, te Jisas augwaligo dagego nogode muaibao.

Tama dagego dwai bidi dabego Jisas elemainu

ola mobaso, tama augwaligo aga ela muani.

²⁴ Tiali goli, Godigo te bidi ma hodolobaso, tama

aga ma hodaloai dao. Bidi isibo sego Jisas

kalabus usu isaꝑaso, aga dene hauwa dali isama,

Godigo agade te dene silali. ²⁵ Tama polobadu

Devitgo te Jisas me hodalobo seꝑe te po weyu, e

tobo wai,

‘Eno Genuai Bidi eno gesabide sesemane bidibo

suali.

Tama aga eno dolo nogo badu bidibo. Tama

tibaso,

* **2:21:** Jol 2:28-32

dwai sę hauwa enabolo pedalai ebaso da, aug-
wali
ena aiyaba elalugobeo. ²⁶ Tama tibaso, eno homu
wiegi yai elama, tama eno tede po pusubo sogo
eno
bugai homu mu ebo da. Ena bidi tama dao, ena
isaibao. Tiali goli, ena te po wabo da, eno God
agai enabolo dwagi yai sę ebo ena tonaluaibao.
²⁷ Magi baso meni. God, nago eno noma te
isi bidi
dabego pesagede olo tagalogobeo. Ena da, te
nago
dwagi yai sę ebo bidi da. Tama eno tigi nago
damua
pomainu tagalogobeo. ²⁸ Nago bugagia bidiyu
bidabo tų enabolo ola mawai dao. Nage ena dali
hodobo bidibaso, ena tego dwagi yai homu mu
ilali,' *

Devit agai te po wali,” Pitago Jisasde te po wali.

²⁹ Te Pitago te we bidi dabebolo po ma wai,
“Ena hani bidi ama dabe, dago wai mu Devit, te
bidide po eno dagebolo hania haninama mu pusa
momainu, e po obao. Devit polobadu isali, tama
augwaligo aga pubulali. Agai tigi muani pesage
te da bidibo digi pađe e elalubao, te ede me
munalubuo. Tama tibaso, dago konebo dao, te
Devitgo agai wali po agade digi wabe, te Jisasde
wali. ³⁰ Tama Devit bidibadi yaide, te agai polo
koneai, te magi sę dabe dią holaibao. Tama
Godigo agabolo mu tama dao olama, te po mu
daų walai, te Devitgo koneai. Godigo agabolo te
po wai,

* **2:28:** Tib 16:8-11

‘Te eno naga hani bidi dabego bidi me nosali mu genuai bidi mu ilaibao, te nage tiwai,’

te po wai, Godigo. ³¹ Tama Devitgo suali, te Godigo nosali yabo sę. Tama tibaso, Devitgo te we bidi tau somainu sa muani bidi Kraiss ma hodaloabo, te sęde te po wai,

‘Te Godigo aga te isi bidi dabego pesagede olo tagalogobeo. Tama agai tigi damua pogobeo.’

³² Tama te bidi Jisas, Godigo aga ma hodolali. Te sę da Godigo po wali pabo bidi dabego gedugo mu suali. ³³ Tama Godigo Jisas ma hodolama, aga dolo nogo badude muani, tama te nogi yai bidi bidibo madi. Tama Godigo agabolo aga Dwagi Yai Mobo mawai, te aga aya Godigo polobadu mawaibao olama polo po daų walai. Tama megi Jisas agai Godigo Dwagi Yai Mobo dabolo olo mu menama, e dagego suali sę me, odali po me pedalali. ³⁴ Tama Devit aga digi dagaluba pai menio, te Jisas yaligia. Me ma Devitgo e tęba wai,

‘Eno Godigo eno Genuai Bidibolo te po wai, “Nage eno e dolo nogo badu dugayao. ³⁵ Tama pelama, eno naga boi bidi dabe aiyaba elaluama, nago sęga

dologoba muaibao, te sogo daį egi paibao,”
Godigo

te Genuai Bidibolo tama po wai,’

Devitgo te po wali.” *

³⁶ Te Pitago po ma wai, “Eno dagebolo te po obao, dage Israel we bidi tigidali, dagego hania koneao, te duga te nide enani bidi Jisas, te bidi

* 2:35: Tib 110:1

Godigo te Genuai Bidi ilali, te Godigo we bidi tau somainu sa muani bidi Krai,” Pitago te po wai.

³⁷ Te we bidi augwaligo te po odobo si, augwali moni homu mu elama, Pitabolo me, tama me badu Jisago tagala palai bidi dabebolo me te po wai, “Hani bidi ama dede, da magi egowe?”

³⁸ Te Pita agai augwalibolo te po wai, “Dage tigidali deli deli dabego tigidali dwai se dabe tudiba togolama, tama homu begelama, Jisago nogide baptais sao, te Godigo dagego dwai se sela sanama, boi bidi egobe weyu yao. Tama tilama, Godigo aga Dwagi Yai Mobo dagebolo mawaibao.

³⁹ Tama Godigo polobadu mawaibao olama polo daꝓ walai po dagebolo me, te duga ogomani dabe nosali ame nabo tebolo me, tama te digibulu bidibo we bidibolo me, te dago Genuai Bidi God aga paꝓa i wabo we bidi tigidalibolo me, agai te tigidali we bidibolo aga Dwagi Yai Mobo mawaibao,” Pitago te po wali.

⁴⁰ Te Pitago augwalibolo dwasianu po wabe, te po hauwa wai, te po bomona weyu, te po wai, “Duga digi duga ma tau siaꝓ. Tibaso, dage dene sogobeo, te Jisas ela muai dwai bidi dabe nosali dene sainu ebo yaligia,” te po wai. ⁴¹ Tama we bidi hauwa augwaligo agai wali po homude daꝓ wai. Tama we bidi hauwa mu 3,000 augwali te sogo baptais selama, tama augwali te Jisasde polobadu homu daꝓ wai we bidiba wadolagasai.

⁴² Tama augwali wadolali we bidi augwaligo Jisago tagala palai se bidi dabego augwalibolo po hauwa mu ola momaina homu yali. Tama augwali deli hani tiwai bidali. Tama augwali deli madi hodobo nai tubo da, augwali Jisasde homu

daꝝ wai dao weyu yai. Augwali Godibolo hodobo po wabo da.

Jisasde homu daꝝ wai we bidi augwali bugagia bidai

⁴³ Te bidi Jisago tagala palai bidi dabe augwaligo te we bidi noma sabo gasagi yai bomai se dabe hauwa sogo mu eduali. Tama tibaso, we bidi tigidali noma mu sai. ⁴⁴ Tama te Jisasde homu daꝝ wai we bidi tigidali augwali deli hani tiwai pedelama bidali. Godigo po wali pabo bidi dabego homugo te da deli deligo munalubo nai dabe denaduba nai dabe da homu ebe, te Godigo daꝝ ilai me badu bidi dabe tau sabo nai dabe da, te homu yali. ⁴⁵ E tiwai yai. Te augwaligo me sogo be dabe me, te tode me, te munalubo me badu nai dabe me bidi dabeba menama, tama mone ge selama, me me nai habuge yai bidi dabe tau siyu yali. Tama tilama, augwali tigidali usu yali. ⁴⁶ Tama augwali te Moni Lotu Be tempel tede sesemane sogo sisinagasu sisinagasobo da, te deli hani tiwai. Tama augwaligo sesemane sogo wiegi yai homu dali nai tuyu bidali, te augwa be dabede. Tama augwali wiegi yai homu dali nai tubo da. ⁴⁷ Augwaligo te po wabo da, “Te God da, aga dwagi yai mu da.” Tama te olo we bidi tigidali augwaligo te Jisasde homu daꝝ wai we bidi dabebolo wiegi yai homu yai. Tama Godigo sesemane deli deli sogo te olo we bidi dabe selama, agai po wali pabo bidi dabeba wadolobo dao.

3

Saḡa dwai bidi dwagi yai ma ilali

¹ Te me sogo Pita dali Jon dali te bidi si te Juda dabego Moni Lotu Be tempel teba pali, pioba poloba. Tama te Juda dabego pioba poloba Godibolo gedu haluasa po wabo sogo da. ² Tama te Moni Lotu Be tempelde te moni sunumi deli elalubo, te sunumi nogi Dwagi Yai Mu. Augwaligo te saḡa dwai bidi me deli te sunumiba sesemane sogo tolasa asama, teba mugasobo da, mone ge gonomainu yali. Te bidi aga idago tabide saḡa tama dwai ame nai. Tama te bidigo tigidali sogo “Dwasianu masigi ena mao,” wabo, te Lotu Be tempelba asobo we bidibolo. ³ Aga Pita dali Jon dali si tomoba asobo sulama, “Dage sigo dwasianu masigi ena mao,” wabo po hanalu wali. ⁴ Augwali sigo te bidi dolo tonalu, tama Pitago te po wai, “Da siba nago tonaluao,” wali. ⁵ Tama te po obaso, te bidigo augwali si tonaluali, agai homugo ‘Augwali sigo masigi enabolo mawaibao.’ ⁶ Pitago agabolo te po wai, “Ena masigi menio. Tialima, eno elalubo nai deli nagebolo mawaibao. Jisas Krai, te Nasaret bidi, agai te bomo elalubaso, eno nagebolo obao, nage bilao.” ⁷ Tama olama, saḡa dwai bidigo dolo nogogo Pita nogo tolasa hodaluali. Tama megii tama saḡa si dali si ma dolo yali, te aga saḡa ḡaḡ si me ma dolo yali, tama tigidali saḡa dili ma bomo yai. ⁸ Tama agai saḡaḡo sasa mano biliyu, posoga palu, posoga palu elama, aga saḡaḡo dolo dolaluali, tama agai bilalio. Aga augwali si dali Moni Lotu Be tempel tomoba

popadi yaide, agai posoga palu elama biliyu, agai Godigo nogi ugwaba salio. ⁹ Tama tigidali we bidi te Moni Lotu Be tempel tomode augwaligo te bidi bilibo suali, agai tama biliyu Godigo nogi ugwaba sali. ¹⁰ Augwaligo te bidi sulama, koneai, te po wai, “Te bidigo e Moni Lotu Be tempel sunumide dugulalu tigidali bidi hanalu wai, ‘Masigi enanu mao,’ wabo da, te sunumi nogi Dwagi Yai Mu,” te po wai. Te mone enanu mao gonudali bidi aga sąğą usu elama bilibaso sulama, augwaligo noma mu sai.

Pitago te Moni Lotu Be tempel tomode po pusai

¹¹ Te bidi agai Pita dali Jon dali tagalabo homu meni, tama te bidi si nogogo toalio. Tama bidi sela Moni Lotu Be tempel tomode dolalubo, te be mabode, te mabo nogi Solomongo Be Mabo. Tigidali we bidi augwali noma selama, udulama, te bidi sela pageba sabolali. ¹² Tama Pitago te we bidi sulama, augwalibolo te po wai, “Israel dabe, magi baso dage noma sobawe? Magi baso dagego da gedugo bugagia osabawe? Dadi sigo bomogo e bidi bilimai hagede dodolobeo, te menio. Dadi si dwagi yai bidi menio, e bidi dodolobeo. Godigo e sę yali. ¹³ Dena wąi mu Abraham dede, Aisak dede, Jekop dede polobadu augwaligo koneama, Godibolo lotu po wabo page wai. Tama te Godigo agai ogwa Jisasgo nogi da ola mawai dao, te aga bomo me. Aga da, te da tau sabo bidi dao. Tiali goli, dagego polobadu Jisas te gavman genuai bidi teba odasa pai. Dagego aga po tų elama, te kiap bidi nogi Pailat agai Jisas olo tagalai homu yai. ¹⁴ Tiali goli, dagego te bidi Jisas tudiba

muani, dwagi yai kolesaga yai bidi, mu doloba pai bidi dao. Dagego te kiap Pailat hanaluyu, ‘Te bidi Barabas olo tagalama, da mao,’ te po wai. ¹⁵ Te bidi Barabas da, te bidi ela mubo bidi da. Dagego Jisas agai da bida bida pomai hagede tau sabo bidi, te dagego ela muai dao. Tiali goli, Godigo aga gu pagede ma hodolali. Dadi sigo suali, aga ma bidibo. Tama dadi sigo koneama, te po dagebolo obe dao. ¹⁶ Jisasgo bomogo e bidi ma dwagi yai ilali. Dage tigidali gedugo sualio. Te bomo dagego suali te bidi dwagi yai ma ilali. Tiali goli, Jisasgo bomo aselama, dadi sigo te bidi Jisas konealubo homu ebaso te bidi dwagi yai ma ilali, te dagego gedugo sualio,” Pitago te po wali.

¹⁷ Te Pitago po me wai, “Eno ama dede, dage dali dago genuai bidi dabe dali, dagego Jisasgo page bugagia konesiawai baso, te agabolo te dwai se yali, te eno konebao. ¹⁸ Godigo polobadu mu agai po pusa mabo bidi dabe tigidalibolo te po wai, ‘Eno we bidi tau somainu sa muani bidi Krai, aga tigde dene hauwa yaibao, te augwaligo aga ela muaibao,’ te po wai. Tama dagego agabolo dene menama, ela munama, dagego te dwai kolesaga e baso, te polobadu wali po tiwai yaligia megii nai ebigia muani. ¹⁹ Tama tibaso, dagego kolesaga begelama, Godigo kolesagadu wali piawo, tama Godigo dagego dwai sege sela samainu tama yao. ²⁰ Tama te elama, Genuai Bidigo dage dwagi yai toma tuabo sogo mawaibao, te agai dagego kolesaga daw walaibao. Tama nosali Jisas tagala palaibao, aga Godigo sa muani bidi Krai, tama da tau somainu yaibao. ²¹ Megii agai dagalude

tonalu bidibo, Godigo tigidali nai gesi ma ilibo sogo, te sogo asobo tonalubo. Te po polobadu Godigo agai po pusa mabo bidigo dabebolo wai, mu dolo yai bidi dabe. Tama augwaligo te po pusa mani. ²² Tama Mosesgo polobadu te Juda dabebolo po wai,

‘Te Genuai Bidi, dago God, agai ena dagebolo tagala

palai dao. Tama nosali agai te tiwai te po pusa mabo bidi me dagebolo tagala palaibao, dagego hani bidi deli. Agai wabo po tigidali dagego bugagia

odiào. ²³ Tama te po pusa mabo bidigo po odisaño

we bidi, teda dagego Godigo po odoño we bidi tomo agebeledu buluba sela şanama, elaibao,’ * Mosesgo te po wali,” Pitago te tama po wai.

²⁴ Pita agai po me wali, te po wai, “Te Godigo po pusa mabo bidi nogi Samuel dali, te nosali asaı bidi dabe dali me, te Godigo po pusa mabo bidi dabe tigidali, augwaligo Jisasgo yabo şe po polobadu pusa mawai. Tama megi te şe diã holali. ²⁵ Godigo agai mu po ola tolai dao, te agai po pusa mabo bidi dabego ola mawai, te da tau somainu. Godigo dago wai dabebolo agai mu po ola mawai dao. Tama Godigo Abrahambolo polobadu wali po megi da pagede me bidibo. Godigo Abrahambolo polobadu te po wai,

‘Eno nago nosali ame nai wai dabebolo dwagi yai şe

hasia elama, nosali augwaligo tigidali tõe bidibo

* **3:23:** Bom 18:15, 18

we bidi dabebolo dwagi yai se yaibao,*
 Godigo te po wai. ²⁶ Tama te se emai hagede,
 Godigo aga se ebo bidi sa munama, dabolo
 hasia tagala palali. Agai homugo dage tigidaligo
 dwai kolesaga tagalama, dage bugagia bidaibao,”
 Pitago te po wai.

4

*Pita dali Jon si te kalabus elama, te kaunsil
 gesabide dolaluali po*

¹ Te Pita dali Jon si te we bidibolo po ola
 mobadi, te pris bidi dabe dali, te Moni Lotu
 Be tempel genuai enesigi bidi kepten dali, te
 Juda dabe bidi sibi Sadyusi bage dali, augwali
 te bidi si pageba sabolali. ² Jisasgo tagala palai
 bidi sigo te we bidibolo te po wai, “Te Jisas
 isilama, ma hodaloai. Tibaso, dago koneagameo,
 te tigidali isibo we bidi ma hodaluaiobao,” te po
 wai. Tama te po baso, te genuai bidi dabe sebe
 yali. ³ Augwaligo te bidi side sebe elama, nogo
 bono dunama, kalabus beba muai, piode, te do
 kigamu po tu dodolainu. ⁴ Tiali goli, augwali sigo
 po ola mabo po te odali we bidi te augwali hauwa
 mugo te po mu konealuali. Tama te bidi dabe
 nedelama, te namba hauwa mu 5,000 yali.

⁵ Te sogo kigamu te Juda dabe genuai bidi dabe
 dali, te nogi elalubo monu dabe dali, te Juda
 dabego bomo yai po ola mabo bidi dabe dali,
 augwali Jerusalem buluba sisinagasali. ⁶ Tama
 bidi dabe me sisinagasali, te pris bidi tuni bidi,
 te bidi nogi Anas, te bidi dali, aga hani bidi dabe

* 3:25: Gag 22:18

Kaiafas dali, Jon dali, Aleksander dali, augwali tigidali sisinagasali. ⁷ Tama te sisinagaselama, i olama, te Jisasgo tagala palai bidi si tomoba dolagasali. Augwaligo augwali sibolo te po hanalu wali, “Magi elama, dage sigo te saḡa dwai bidi ma dwagi yai ilaliwe? Mena bomogo aga dwagi yai ilaliwe? Mena nogigo te aga ma dwagi yai ilaliwe?” te po wai.

⁸ Godigo Dwagi Yai Mobogo te Pita kolesaga paḡana saḡani. Te Pitago te po wei ponoyu te po wai, “Genuai bidi dabe, monu dabe, odao.

⁹ Dadi sigo te saḡa dwai bidi ma dwagi yai ilali baso, dagego da si po tu ebao. ¹⁰ Tibaso, dage tigidaligo koneao, te Israel we bidi dabe tigidali me, dagego koneao, ede te saḡa dwai bidi dolalubo, te Nasaret bidi Jisas Kraisgo nogi bomogo e bidi ma dwagi yai ilama, aga saḡago dolalubo. Te bidi Jisas dagego ni pedaide elai bidi da. Tiali goli, Godigo aga gu pagede ma hodolai.

¹¹ Te tiwai Godigo po buku tomode e po aseai elalubao,

‘Dage be se ebo bidi dabego e masigi sela saḡani. Tiali goli, megi Godigo te masigibolo genuai nogi mawai.’*

Te po page Jisasde po wali. ¹² Jisas deligo te da tode bidi tau sabo te usu yaibao. Tigidali bulu Godigo da ma dobola sabo sa muani bidi me menio,” Pitago te po wai.

¹³ Te Pita dali Jon sigo te po tama olama, wi meni baso, te Judago po tu ebo kaunsil bidi dabe noma sai. Augwaligo odai, te bidi si skulba pabe, olo bidi si naga dao, tama tibaso, augwali noma

* 4:11: Tib 118:22

sai. Augwaligo te sogo koneai, te bidi si Jisas dali bidai dao. ¹⁴ Tiali goli, te polobadu saḡa dwai bidi agai te Pita dali Jon si paḡe wiegi yai dolalubo suali. ¹⁵ Sulama, te po magi ilama, aiyaba elalugobeo. Tama tibaso, augwaligo Pita de Jon sibolo “Gasa habuba dage si osogo piaḡ,” wali. Genuai bidi dabe augwa hasi tega si po dodolali. ¹⁶ Augwa hasi te po hanalu wai, “Dago te bidi side magi se yaibawe? Jerusalem tigidali we bidigo koneai, te dwagi yai bomai se te bidi sigo yali, tama dago mena tama dualogo menio. ¹⁷ Tiali goli, te po tigidali we bidi dabebolo pususu bilidali weyu, dago te bidi sibolo te po bomai mu wainao, ‘Dage sigo Jisasgo nogi munu ma pususu pigimio, we bidibolo,’ te tiwai po augwalibolo wainao,” augwaligo te po wai.

¹⁸ Te po augwa hasi minama, augwaligo tega si i olama, dolagasali. Augwaligo po bomo elama, augwali sibolo wali, “Dago dage sibolo habu selebao. Dage sigo Jisas nogi ma gasa we bidibolo ola magio, agai po wagio,” te po wai. ¹⁹ Tiali goli, Pita dali Jon si dolalubadi, te Pitago te po wei ponoyu te po wai, “Dadi sigo Godigo po tagalama, dagego po wali pobaso, Godigo gedude te dolo yaibawe? Duga digi gedugo dagaliaḡo. ²⁰ Dadi sigo gedugo suali se me, odali po me, te dago tagalogobeo,” te po wai. ²¹⁻²² Tama te kaunsil dabego me badu bomai se yabo po tega sibolo ma wai. Tigidali we bidigo Godigo nogi ugwaba siyu bidali, agai bomogo te saḡa dwai bidi dwagi yai ma ilai baso. Te bidi agai kibu be bidi si nogo saḡa sese te 40 yia silai, tama aga da gesi bidi menio. Tama augwali sigo te saḡa dwai

bidi dwagi yai ma ilama, tama te we bidi tigidali Godigo nogi ugwaba sobaso, te kaunsilgo ‘Te bidi si dago mena tama elego menio,’ te homu yai. Tama te po olama, augwaligo te bidi si olo tagala palai.

Godigo po odama wali pabo bidi hanigo Godibolo po pusubo homo sai hagede hanalu wai po

²³ Te kaunsil dabe augwaligo te Pita dali Jon si olo tagala palama, tega si augwa si haniba polo pai. Tama sabolama, te po pusa mani, te pris hani genuai bidi dabe dede, monu dabe dedego tamadi wali po. ²⁴ Tama te Godigo po odama wali pabo bidi hani augwaligo te po odama, augwali deli homu ebadi, Godibolo te po wai, ‘Genuai Bidi, dago se Tolalubo Bidi, te dagalu dede, to dede, te tamu ai dede, te augwali tomode bidibo nai tigidali me, nagaduba nigali. ²⁵ Dago wai Devit, nago se bidi, tebolo nago Dwagi Yai Mobogo po me deli e tama po wai. Te po obaso, Devitgo te po wai.

‘Gasa bidi hani magi baso moni sebe yaliwe? Te bagego te se usu isawai, augwaligo magi baso hwiigi

pabo homu yaliwe? ²⁶ Te to genuai bidi dabe dali, te bidi tonalubo bidi dabe augwali deliba sisinagaselama, sisi yai, te God me, te Godigo sa muani bidi me, te side hwiabo homu yai,’ *

Devitgo te po wai. ²⁷ Tama te Devitgo polobadu wali po yaligia, augwaligo te se tamadi yali. Te genuai bidi si, Herot dali, Pontias Pailat dali, e buluba sisinagasali, te gasa bidi hani me, te Israel

* 4:26: Tib 2:1-2

we bidi me. Augwaligo Jisas dali hwiabo homu yali, te nago dwagi yai tedali se bidi, te bidi nago polobadu sa muai bidi. ²⁸ Polobadu nago bomogo me, nago homugo me, te po wai, 'Augwaligo nosali te tigidali se yaibao,' wai. Tama tibaso, tamadi augwali sisinagaselama, te tigidali se yali. ²⁹ Genuai Bidi, augwaligo da elaibao po wai, te po nago odao. Da da, nago se ebo bidi dabe da. Nago da bomo ilao, tama dago nago po pusubo wi egobeo. ³⁰ We bidigo nago bomo sumainao. Gasi ebo we bidi dwagi yai ma ilao. Da tagala palama, nago dolo se ebo bidi agai nogide we bidigo polobadu susiawai bomai se emainao," augwaligo te po wai, Godibolo.

³¹ Te augwaligo Godibolo po olama, silibo si, te sisinagasali bedede to mali yai. Godigo Dwagi Yai Mobo augwali kolesagaba asali, tama te sogo gagalama, Godigo po augwaligo pususu pai, wi ebe.

Godigo po wali pabo bidi augwali homu deli yali

³² Te bidi Jisas konealubo we bidi augwali homu deli, kolesaga deli elama, bugagia bidali. Bidi mego "Te nai ena naga dao" po me wabe. Augwali tigidaligo augwa doado bage dobolama, tigidali we bidi usu yai. ³³ Jisasgo tagala palai bidi dabego te po tigidali we bidibolo pusai, 'Genuai Bidi Jisas gu pagede ma hodaluai,' te po bomai mu. Godigo te Jisas konealubo we bidi tigidalibolo moni dwagi yai se yali. ³⁴ Augwali tomode me me nai te bage habuge menio. Be page bidigo, to page bidigo me augwaligo te po

wai, “Gasa bidigo e nai sabo homu ebaso da, abelagasao.” ³⁵ Abelagaselama, page bidi dabego te masigi selama, te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo mani. Augwaligo selama, te nai meni yai we bidi tigidalibolo dobayali.

³⁶ Te augwaligo te tobage se ebadi, te bidi me deli bidali, agai nogi Josep. Augwaligo nogi me poai, te nogi Barnabas. Te nogi page, ‘Abagi pogo bidi tau sabo da.’ Agai hani nogi Livai, agai page bulu te Saiprus tode, te tamu ai tomode elalubo to dao. ³⁷ Tama te bidi Barnabasgo agai to me bidigo togwa menama, abelali. Abelama, Barnabasgo te mone ge dabe te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo magasali, augwaligo dobamai hagede.

5

Ananias dali Safaira side po

¹ Tiali, bidi me deli augwali dali bidali. Agai nogi Ananias, agai wego nogi Safaira. Augwali sigo gasa kolesaga yali. Augwali sigo to gasa bidi togwa menama, abelali. ² Tiali goli, te tode sali mone bogea siyu, me badu augwali sigo dualali. Agai wego me te kolesaga koneai. Agai me badu masigi te Jisasgo tagala palai bidi augwalibolo magi pelama, te po wai, “Te tode sali masigi tamanu dao.” ³ Pitago agabolo te po wai, “Ananias, magi baso Satango dwai kolesaga elama, nago te to abelali masigi bogea siyu tama me badu dualama, te Godigo Dwagi Yai Mobobolo tibo po waliwe?” ⁴ Te to polobadu te nago to mu da. Te tode magi se yabo me

naga homu naga da. Te t̄o me bidigo abelama, mone sabo me, te tiabo me naga homu naga da. Te tiali, nago mena homu elama, te mone me badu bogea sabo s̄e elama, tibo po waliwe? Nago bidi dabebolo naga tibo po wabe. Meni. Nago Godibolo tibo po wali,” Pitago te po wai. ⁵⁻⁶ Ananias te po odama, polo tama t̄oba degasa dulama, te aga polo tama isalio. Tama gesi ogwa bidi dabe aselama, augwaligo te bidi te nami ugwade belama, tolasa pelama, pubaligi pai. Tigidali we bidigo te yali s̄ede po odama, wi mu yali.

⁷ Te nosali nai po sela wai madigi, Ananias aga we te be tomoba asali, tiali agai aga bidi isali po agai odobe. ⁸ Pitago agabolo hanalu wai, “Te t̄o abelali masigi, te tamanu dawe?” te po wai. Ananiasgo wego te po wai, “Te t̄o abelali mone tamanu dao,” te po wai. ⁹ Tiali goli, Pitago te po wai, “Magi baso dage sigo homugo te tibo po waliwe, te Godigo Dwagi Yai Mobo usu saliwe? Nago bidi pubulali bidi dabe t̄uba dolagasobo side, nage me tolasa paibao,” te po wai. ¹⁰ Tama te we polo tama te bidi Pita s̄aga pagede degasa pelama, te aga isali. Te gesi ogwa bidi dabe te be tomoba asai. Augwaligo te we isai munalubo suali. Sulama, augwaligo te we tigi tolasa pelama, aga bidi muani madigi pubaligi pali. ¹¹ Tigidali we bidi Jisasgo po wali pabo bidi te po odali, tama augwaligo moni wi mu yalio. Te olo bidi dabego me sulama, wi mu yali.

Augwaligo bidi noma sabo s̄e yali

¹² Te tibo sogo Jisasgo tagala palai bidi dabego te we bidi tomode augwaligo bomai se mu yalio, te bidi noma sabo se me. Tigidali bidi Jisasgo po wali pabo bidi Moni Lotu Be tempel beba sisinagasai, sesemane sogo, te Solomongo Be Mabode. ¹³ Godigo po wali pisabo bidi augwaligo wi elama, te bagede nagulagasobeo. Tigidali we bidi augwaligo te po wai, “Te hani da, dwagi yai bidi dabe dao.” ¹⁴ Tama tialima, umabo we bidi augwaligo Jisasgo po wali pelama, tama augwaligo Genuai Bidigo haniba nagulagasalio. ¹⁵ Jisasgo tagala palai bidi dabego bomai se mu ebaso, tigidali we bidigo augwa ama me, abe me gasi baso, gologobe wade munama, tu sesegeba selasa asali. Augwaligo homugo Pita te tu sesegedu biliyu, agai giligade bilibo noma te gasi yai bidi tigiba bogibaide ma dwagi yai ilimainu. ¹⁶ Jerusalem pade bida bida pabo we bidigo gasi yai we bidi me, dwai mobo haubogo tuai we bidi me, Jisasgo tagala palai bidigo dwagi yai ma ilimaio olama, magasali. Tama augwali tigidali dwagi yai ma yali.

Jisasgo tagala palai bidi dabe augwali ensel mobo bidigo tau selama, kalabus bedu buluba tagala palai

¹⁷ Te side te pris hani tobolu bidi dede, agai abagi solo dede, augwaligo lotu hani nogi Sadyusi, augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi dabebolo dwai homu mu yali. Tigidali we bidigo te Jisasgo tagala palai bidi dabe dali dwagi yai homu ebaso, te Sadyusi dabego moni sebe elama, elainu yalio. ¹⁸ Augwaligo te Jisasgo tagala palai

bidi dabe tulama, kalabus beba muani, dwai se ebo bidi dabe dali hodobo te kalabus beba muani. ¹⁹ Tiali goli, te hulide Godigo ensel bidi deligo te kalabus be tu dayagasali. Tu dayagaselama, te Jisago tagala palai bidi dabe buluba tagala palama, augwalibolo te po wai, ²⁰ “Te dage Moni Lotu Be tempel teba dolaligi pelama, we bidibolo te gesi kolesaga po tigidali ola mao,” te po wai. ²¹ Tama Jisago tagala palai bidi dabe augwaligo te po wali pelama, kigamu hulide te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tigidali we bidibolo te po ola mabo gagalali.

Te pris tobolu bidi dali, agai abagi solo dabe dali, augwaligo te Juda bidi monu dabe i olama, te kaunsilde moni po tu miainu yai. Augwali deliba sisinagaselama, augwaligo enesigi bidi dabe te kalabus beba tagala palama, “Te Jisago tagala palai bage eba odasa asao,” wali. ²² Tiali goli, augwali te kalabus beba sabolama, Jisago tagala palai bidi dabe te be tomode bidibo sube. Tama tibaso, te bidi dabe kaunsilba ma pelama, augwalibolo te po wai, ²³ “Te da te kalabus beba sabolama, dago suali, be tu palialubo suali, te kalabus bidi tonalubo bidi dabe tonalubo suali, te be tude. Tiali goli, te be tu dalama suali, te be tomode te bidi menio,” te po wai. ²⁴ Tama te Moni Lotu Be tempel genuai enesigi bidi dali, te pris genuai bidi dabe dali, augwaligo te po odama, augwaligo moni homu yai. Augwaligo te po wai, “Te magi se yaliwe?” ²⁵ Bidi me deli te be tomoba aselama, agai augwalibolo te po wai, “Odao. Dagego kalabusiba muai bidi dabe, augwaligo te we bidibolo po ola mobao, te Moni

Lotu Be tempel, tede dolalubo,” wali. ²⁶ Tama te po obaso, te genuai enesigi bidi dali, agai enesigi bidi dabe dali, augwali pelama, Jisasgo tagala palai bidi dabe odasa asali. Augwali sesali sogo elebeo. Wi elama, augwaligo homugo “Dago te bidi dabe elebaso, te we bidigo masigi şanama, da elaibao,” te homu yai.

²⁷ Augwaligo te bidi dabe te be tomoba dodoligi pali, te kaunsil dabe gesabide. Tede dolalubadi, te pris tobolu bidigo augwalibolo te po wai, ²⁸ “Te dago dagebolo Jisasgo po pusamuo olama, habu selai. Dagego homugo te da olo nai dao. Megi dagego tigidali we bidi Jerusalemda te Jisasgo po ola mawai. Dagego homugo dago Jisas elama, isilai,” agai te po wai.

²⁹ Te tiali goli, Pita dali, me badu Jisasgo tagala palai bidi dabe, augwaligo te po wei ponoyu, te po wai, “Te dago dagego wali po wali pogobeo. Godigo dabolo mani genuai po mu dago wali paibao. ³⁰ Dago wai dabe augwaligo polobadu Godibolo lotu po wai dao. Tama dagego Jisas te ni pedaide neligo enama, isalio. Tiali goli, dago wai go God, te Godigo digi Jisas ma hodolali. ³¹ Tama Godigo selama, ogwaba pelama, Jisas te Godigo dolo nogo badu bidibo, moni nogi elalubaso. Tama tede bidibo, te we bidi tobolu elalubo bidi da, te tau sabo bidi da, te Israel we bidi augwaligo homu begelama, Godigo augwaligo yali dwai şe dabe sela şamainu ebao. ³² Tama te Jisasgo polobadu yali şe te we bidigo konemai hagede, dago tede po sagwa mabo bidi dabe da. God agai po wali pabo we bidibolo te Dwagi Yai Mobo Bidi mabo da. Te Godigo Dwagi

Yai Mobo Bidi me, te Jisasgo ebo sę konebo da, te sęde po sagwa mabo dao,” Pitago te po wai.

³³ Te kaunsil dabego Pitago po odama, moni sębe mu yali. Augwaligo homugo ‘Dago te Jisasgo tagala palai bidi dabe elaibao’ homu yai. ³⁴ Tiali goli, bidi me deli augwali tomode bidali, te Juda dabego kaunsil bidi doligiluali te Farisi bidi sibi bidi, te bidi nogi Gamaliel. Te bidi agai Mosesgo bomo yai po pusubo bidi, tigidali we bidi augwaligo bugagia konemai hagede, tama te we bidigo te dwagi yai bidi mu augwaligo aga dali dwagi yai homu elama, te bidi nogi ugwaba sali. Te bidi Gamaliel te kaunsil tomode dolaluyu tama te po wali, “Te Jisasgo tagala palai bidi dabe gasa habuba osogo pomainao.” ³⁵ Augwali teba pelama, agai te kaunsil dabebolo te po wai, “Dage Israel bidi, dagego te bagebolo ebo sę dua yao. ³⁶ Polobadu te bidi nogi Teudas dią holama, te po wali, ‘Ena genuai bidi mu dao.’ Tama bidi hauwa 400 aga wali pai. Tiali goli, gasa bidigo te bidi elebaso, aga wali pali bidi me badu wi pela silali, te agai sę silali. ³⁷ Tama nosali te Galili tọ bidi Judas, agai nogi sabi bidi dią holali, te gavmanigo we bidi nogi sabo side. Agai te homu yai tigidali bidi selama, gavmanide moni hauwa hwıebao. Tiali goli, gavman bidigo enesigi bidigo aga elebaso, aga wali pali bidi wi pela silali. Tama te bidi si augwaligo yali sę tuloluuali. ³⁸ Tama megi Jisasgo tagala palai bidi dabede, dagego te dwai sę elamuo. Olo bidimainao. Tama bidigo ebo sę dali kolesaga side sę eyu da, te polo sia saibao, tega sigo sę tuloluai tiwai. ³⁹ Tiali goli, te sę Godigo bomogo

ebo se eyu da, teda dagego te se aiyaba elalubo usu egobeo. Dagego ‘Te bidigo se naga dao’ wagi sogo da, teda dage God dali hwı egi da,” te bidi Gamaliel agai te po wai.

⁴⁰ Te kaunsil dabe augwali Gamalielgo wali po wali pali. Augwaligo Jisasgo tagala palai bidi dabe i olama, “Asao.” Augwaligo enesigi bidigo bıgo elemainu, tama augwaligo bıgo elali. Te kaunsil dabego augwalibolo te po wai, “Dagego Jisasgo nogide po munu ma pusulamuo,” te po wai. Te po olama, augwaligo te bidi dabe olo tagala palali. ⁴¹ Tega sigo te kaunsil be tagalama pali. Tama te kaunsil bagego elali goli, mu ma bugai homu yali. Tama augwaligo te homu yali, ‘Da Jisasgo po wali pobaso, Godigo usu da olama, da te bidigo gedude naga moni hale mu selama, Jisasgo se tau sali,’ te homu yali. ⁴² Tama te Moni Lotu Be tempel tede me, te we bidigo bedede me, augwaligo sesemane sogo te Dwagi Yai Po te we bidibolo pusa mayu ola mani, te Jisas da, Godigo sa muai bidi Kraıs dao po wai.

6

Augwaligo te tagala palai bidi dabe tau sabo bidi a naga olama me badu nogo si bidi sa muani

¹ Te nosali Jisas wali pabo we bidi dabe genilama pedelali, dwasianu hani augwa hasi tomode wado po wali. Me hanigo te Grik po weyu, me hanigo te Hibru po weyu yalio, te Juda dabego po mu dao. Tama te hani si da Juda bidi hani da. Tama te Grik po wabo Juda dabego te po wai, “Te dagego nai dobabo sogo, dago bidi isai we nai

bugagia mabo meni, deli deli sogo mayu ebo,” te po wai. ² Tama te po obaso, te Jisasgo tagala palai bidi nogo si olama, sağago side, augwaligo Jisas wali pabo we bidi tigidali i olama, augwalibolo te po wai, “Odao. Te nai dobabo sego dago se mu te aiyaba elalubo. Te dwali. Dago se mu te Godigo po tigidali we bidibolo ola mabo se dao. ³ Tama tibaso, abagi dede, dagego bidi nogo a olama, me badu nogo si sao. Augwaligo te nai dobabo se tonalumainao. Augwali Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwalide bidibo bidi, dwagi yai kolesaga ebo bidi, te tobage bidi sao, te nai dobabo se emainu yao. ⁴ Tiali goli, dena te se egobe. Da da, tigidali sogo Godibolo gedu haluasa po wabo se dali, Godigo po pusa mabo se dali, te se si naga yaibao,” augwaligo te po wai.

⁵ Te bidi Jisas wali pabo we bidi augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi dabego po odama, “Usu da” wali. Tama tibaso, bidi dabe dai ilali. Hasia bidi agai nogi Stiven, te agai Godigo po mu dau olama odobo bidi dao, Godigo Dwagi Yai Mobo agai homude mu pagawai. Bidi mego nogi Filip, bidi mego nogi Prokorus, bidi mego nogi Nikanor, me Timon, me Parmenas, me Nikolas. Te bidi Nikolas, te agai page bulu Antiokdu asali. Polobadu agai te Juda dabego lotu po wabe, tama tamadi te Juda dabego lotu po agai wabo gagalali. ⁶ Tama te Jisas wali pabo we bidigo te bidi a naga olama, me badu nogo si te Jisasgo tagala palai bidi dabego gesabide dodolalugi pali. Tiliama, Jisasgo tagala palai bidi dabego augwaligo nogo te bage tobolude munama, Godibolo po wai, agai augwaligo ebo se tau somai hagede. ⁷ Tama

tibaso, we bidi dabe hauwa augwaligo Godigo po odama, konealuali. Te Jerusalem hanude te Jisas wali pabo we bidi hauwa mu yali. Tama te pris bidi hauwa me augwaligo Jisasgo po wali pali.

Juda bidi dabe augwaligo Stiven po tu ela mawai

⁸ Te Godigo te bidi Stivenbolo dwagi yai se elama, genuai bomo mu mani. Stivengo me me genuai bomai se yali, te we bidi noma sabo se tiwai me yali. ⁹ Tiali goli, me badu bidigo te Stivengo ebo se de hagelabo homu yai. Polobadu augwali te mone ge sisabo olo se ebo bidi bidalio. Tama tomode te se tonalubo bidigo augwali olo tagala palali. Tama tibaso, augwaligo augwa Juda dabego bomu yai po ola mabo be nogi poai, Olo Tagala Palai Bidigo Be dao wali. Augwali da te Juda dabe da, te bulu sidu asali, te bulu si nogi me Sairini, me bulu nogi Aleksandria. Silisia bulu Juda bidi me, te Esia bulu Juda bidi me, augwali te olo tagala palai bidi dabe dali sisinagasali, Stivende augwaligo hwi ai hagede gagalali. ¹⁰ Tiali goli, Godigo Dwagi Yai Mobogo dwagi yai bomai po Stivenbolo mani. Tama menama, Stivengo wali po augwaligo aiyaba elalubo usubeo.

¹¹ Tama tibaso, augwaligo me badu bidi abelama, te tibo po Stivende te po ola momainu, “Te Stivengo te Moses dali God dali te side dwai po wabo dago odali.” ¹² Augwaligo te se elama, te we bidi dabe dede, te genuai monu dabe dede, te Mosesgo bomu yai po ola mabo bidi dabe dede, augwali moni se be yai, Stivende. Augwali pelama, Stiven nogo bono duasa aselama, te

kaunsil gesabiba dolaluagasali. ¹³ Stivende tibo po wabo bidi dabe me augwali dolaluagasali. Augwaligo te po wai, “Tigidali sogo te bidigo dwai po wabo bidi dao. Agai da dago dwagi yai Moni Lotu Be tempel dolobo dao, Mosesgo dwagi yai bomo yai po dolobo dao. ¹⁴ Agai te po wabo dago odalio, “Te Nasaret bidi Jisasgo te Moni Lotu Be tempel dolaibao. Mosesgo polobadu dabolo mani po, te po Jisasgo ma hasegelaibao’ wali,” augwaligo te po wai. ¹⁵ Tama olama, te kaunsil dabe dali dualu tonalubo bidi dabe augwaligo Stiven bomona tonaluali. Augwaligo te bidi gesabidi suali da, te Godigo dagalude sę ebo ensel bidi gesabidi tiwai suali.

7

Stivengo kaunsilde pusali po

¹ Te pris tuni bidi agai Stivenbolo te po hanalu wai, “Nago te po wali mu dawe?” wali. ² Tama agai te po wei ponoyu te po wai, “Ama dede, aya dede, dagego eno po odao. Dago wai mu Abraham aga te Mesopotemia tıde bidibadi, te Haran tıba pisabadi yaide, te sogode God aga pageba asai. God da, te genuai dwagi yai bomo mu elalubo God dao. ³ Tama aselama, Godigo agabolo te po wai, ‘Nage naga bulu taga pelama, naga hani dabe taga pelama, gasa buluba pao, te bulu nage eno ola mawaibao,’ te po wai. * ⁴ Tama te po obaso, Abraham te Kaldia tı taga pelama, te Haran tıba bidigi pali. Tede Abraham aga aya isali. Isilama, Godigo aga te Haran tıdu tagala

* **7:3:** Gag 12:1

palama, e tɔba da megi Israel da bidibo tɔba asali. ⁵ Tama te sogode Godigo dwasianu tɔ me deli agabolo mabe, te agai tɔ tiwai elalumainu ebeo, te menio. Tiali goli, Godigo agabolo bodolu mayu, te po wai, ‘Nosali te tɔ eno nagebolo mawaibao, te nago hani wai dabe augwaligo te tɔ aya mu elama, tonaluaibao,’ te po wai. Tiali goli, Godigo te po mu wali sogode, Abrahamgo wai menibadi dao. ⁶ Godigo agabolo te po me wai, ‘Naga hani wai te augwali gasa bulu me delide bidaibao. Tede bidibadi, augwaligo gasa bidigo sɛ olo ebo bidi dabe gagawaibao. Te sɛ tonalubo bidi dabego augwalibolo dwai sɛ mawaibao, te kibu be hauwa 400 tueibao. ⁷ Tiali goli, eno nosali te sɛ tonalubo bidi dabe dene mawaibao,’ Godigo te po wai, ‘Nago hani te tɔ taga pelama, e tɔba aselama, enabolo lotu po waibao,’ Godigo te po wai.” *

⁸ “Tama te po olama, Godigo Abrahambolo po me ola mayu, te po wai, ‘Te nage dali nago hani dali, dagego ogwa dabe ame nabo si, te Sarere deli bidama, te augwaligo tigide dagego daɣi ilibo sɛ eyu, te tigi wali togwao. Tama te daɣi togobo te Godigo mani bodolu po koneaibao,’ wali. Tiliama, nosali Abrahamgo wego wai ame nani. Te wai nogi Aisak. Sarere deli bidama, te wai aga ayago te waigo tigiwali togwalio. Tiliama, nosali mu Aisakgo we sali. Agai aga ogwa Jekop agai te yali sɛ tiwai yalio. Tama Jekop me aga genuai elama, agai te yali sɛ tiwai yali. Agai ogwa nogo si olama, saɣa badu si wagi soali bage ame nenama, agai augwali tigidalibolo te

* 7:7: Gag 15:13-14

yali sę tiwai yali. Te bidi dabe da Israel bidigo wai dabe dao,” Stivengo te po wai.

⁹ Te bidi Stivengo po ma ola mayu te po wai, “Te dago wai nogo si olama, saęa badu deli wagi soali bage augwa amanu Josep delibolo aga ama dedego aga dali sębę yali, dwai homu yali. Augwaligo Josep nogogo tulama, gasa bidi hanibolo menama, mone ge sali, aga Isip tõe gasa bidigo olo sę ebo bidi emainu yai. Tiali goli, Godigo aga tagalobeo. * ¹⁰ Tama Godigo aga tonaluali, me me sęęę pedalobaso, Godigo aga tau selama, bugagia bidali. Te Isip tõe genuai tuni bidi, tama Josep te Isip tõe genuai tuni bidi gesabiba pelama, tama Godigo aga tau selama, Josepgo dwagi yai kolesaga ebo te tuni bidigo sulama, aga dwagi yai bidi dao, te tuni bidigo agade te homu yai. Tama tibaso, tuni bidigo Josep te Isip tõe genuai gavman bidi nigilama, bidalio. ‘Tigidali me me sę nago naga tonaluo, eno bede me,’ Isip tuni bidigo te po wali.”

¹¹ “Te me sogo tigidali bulude nasi yali, Isip tõe me, Kenan tõe me, augwali tigidali nasigo mu dolalio. Dago wai Israel hani, augwaligo nai me gegelama, tubeo. * ¹² Tama tibaso, Jekopgo te Isipde te tubo nai elalubo po odama, tama agai ogwa dabe, dago wai dabe, agai augwali tagala palali, Isip buluba hasia sogo mu nai sigi pai, te augwa buluba ma pali. ¹³ Tama nosali Isip buluba ma pelama, te sogo Josepgo agai ama dedebolo ‘Ena da Josep dao’ wali. ¹⁴ Te sogo me Isip tuni bidigo agai me Josepgo hani koneai

* **7:9:** Gag 37:11, 28; 39:2, 21 * **7:11:** Gag 42:1-2

dao. Tama Josepgo aga ama dedebolo po walio, ‘Dage pelama, dago aya Jekop aga hani tigidali odasa aselama, da Isip bulude bidaibao.’ Tama te hani we bidi hauwa mu 75 bidali. ¹⁵ Tama tibaso, Jekop dede dago wai hani tigidali te sogo Isipba asali. Aga monu dabe bidiyu, tede isai. Nosali dago wai dabe me augwali tede isai. ¹⁶ Isilama, tama bidi dabego augwaligo tigi sela pelama, Sekem buluba pubaligi pali. Polobadu Abrahamgo te to Hamor bidi hanide masigigo abelai to,” Stivengo te po wai.

¹⁷ Te bidi Stivengo po ma ola mayu, te po wai, “Tama dago hani Israel bidi hauwa mu Isip bulude bidali. Tama te sogo Godigo polobadu Abrahambolo wali po Isip bulu taga soaibao wali po pade yagasalio. ¹⁸ Tama te sogo Isip bulu tonalubo genuai bidi deli pedalama, tama agai te Josepgo polobadu mu yali se konebe. ¹⁹ Tama te bidigo dago wai dabe mumuwani. Dago wai dabebolo dene mawai. Tama agai augwalibolo te po wai, ‘Dagego we dabe sibigo wai ame nobaso da, dagego te wai dabe digibulu mu olo mugi pao.’ Agai homugo, ‘Te isimainao,’ te homu yali.

²⁰ Tama olama, te side Moses ame neyu, tama aga te sawi yai wai mu yai. Tama aga idago bede ame modubadi, polua sela silali. * ²¹ Tama aga idago genuai bidigo po wali pelama, tama Moses buluba mugi pali. Tede munama, tama Isip genuai tuni bidigo wegi agai asama, suali. Tama agai te wai Moses negelama, aga wai mu tiwai aq yalio. ²² Tama nosali Isip bidi dabego ebo kolesaga page augwaligo Mosesbolo ola mani.

* 7:20: Sai 2:2

Moses genuai yali, agai sę dabe, po dabe bomai po mu augwalibolo manio,” Stivengo te po wai.

²³ Te bidi Stivengo po ma ola mayu, te po wai, “Te bidi Mosesgo kibu be te 40 yia olama silibo si, agai homugo aga Israel hani bidi sugi paiba homu yali. ²⁴ Tama sugi pelama, sabolama, te Isip bidi me deligo Israel bidi me elebo suali. Tama tibaso, agai aga abagi tau sali. Tau selama, tama Isip bidi me deli agai wei ponoyu, ela muai. ²⁵ (Agai homugo eno hani augwaligo koneaibao, te Godigo ena sa muai, te eno augwali te Isip bidi boi bidi dabego nogode tagala pomainu yali. Tiali goli, augwaligo te sę konebe.) ²⁶ Do agai Israel bidi si hwıbo suali. Sulama, agai pedegelebo si, ‘Abagi, odao. Dage si da, ama name si dao. Duga si hwınamuo,’ wali. ²⁷ Tiali goli, te bidi meholo dwai sę ebo bidigo Moses nogogo dega palali, Mosesbolo te po wai, ‘Nage te da tonalubo bidi menio. Nage da dabolo po tų dodolabo bidi menio. ²⁸ Te Isip bidi nago do elali tiwai, megi nago ena elai hagede ebawe?’ te po hanalu wali. ²⁹ Mosesgo te po odama, wi elama, aga te Isip bulu tagalama, digibulu pelama, te Midian tıba bidigi pai. Tede bidibadi, we selama, ogwa si ame nai,” Stivengo te po wai.

³⁰ Te kaunsil dabebolo Stivengo po me ola mayu, te po wai, “Te Moses aga te bidi meni yai bulude bidibadi, te Sainai bulu du pade, te kibu be te 40 yia olama silali. Tede Godigo dagalude sę ebo ensel bidi me deli dwasianu ni tomode isi dabo digi bididuali, te Mosesgo suali.

³¹ Te bidi Mosesgo tama tebo sę ebo sulama, aga

homu hauwa tuɓ pelama, noma salio. Aga te ni page pɓa pelama, bugagia tonama sueinu yali. Tiali goli, agai Godigo po wabo odali, te po wai, ‘Ena da God dao. ³² Ena naga wɓi nɔɔ dabe dedego God dao. Tama te bidi Abraham dede, Aisak dede, Jekop dede, naga wɓi solo augwaligo enabolo lotu po wai dao.’ Mosesgo te po odama, wi mu elama, didibili yali. Tama agai te homu yali, ‘Eno te nai ma tonalogobeo.’ ³³ Genuai Bidigo agabolo te po wai, ‘Nago sɓɓa nadoba diɗ muao. Magi basowe, ena ede bidibaso, nage te dolalubo tɔ mu dwagi yai tedali elalubo tɔ dao. ³⁴ Eno we bidi dabego moni sɓɓe mu sabo te eno suali, te Isip bulude. Augwaligo gela wabo eno odalio, ɛ wabo me. Tama megi eno te sɓɓe sela sɓwai hagede asali. Megi nage eno te Isip buluba tagala palobao,’ Godigo te po wai, Mosesbolo,” Stivengo te po wai.

³⁵ Stivengo te po me wali, “Te Mosesgo aga Israel bidi hani augwaligo polobadu aga sela sɓwai, agabolo te po wai, ‘Nage da, da tonalubo bidi menio. Nage da dabolo po tu dodolabo bidi menio.’ Tiali goli, te bidi Godigo aga augwali tonalumainogo eyu sa muai bidi, augwali te boi bidi nogode dagala sɓnama, Godigo aga te sɓ emai hagede sa muai. Te sogo Godigo dagalude sɓ ebo ensel bidigo te po Mosesbolo pusa mawai, te isi dabo dwasianu nide. ³⁶ Moses te Isip bulu nosali taga pelama, polasa peyu, te tigidali Israel we bidi nosali aga wali asalio. Tama te Isip bulude me, te mama tamu ɗi sɓegede me, te bidi meni yai bulude me, tede bidi noma sabo bomai sɓ mu hauwa yali. E sɓ dabe edubadi, kibu be

bidi nogo saḡa sese si 40 yia silali. ³⁷ Te bidi Moses agai tigidali Israel we bidibolo te po wai, ‘Godigo te po pusabo bidi me deli dagebolo tagala palaibao, ena tiwai. Te bidi duga hani bidi digi dao,’ te po wai. * ³⁸ Te bidi Moses aga polobadu te Israel we bidi hodobo sisinani, bidi meni yai bulude. Aga dago waḡ dabe dali bidibadi, tama aga Godigo dagalude se ebo ensel bidigo Sainai bulu bagede po miai. Tama Mosesgo Godigo po sai, te po mu bomai po mu, polo sia sogobeo. Te po dago waḡigo ugwaba ola mayu, ola mayu, ela pomai hagede, dabolo momainu yali. ³⁹ Tiali goli, dago waḡigo Mosesgo po sela saḡwai. Augwaligo aga dega palai. Dega pelama, augwaligo te homu yai, ‘Da Isip buluba ma paio,’ te po homu yai. ⁴⁰ Tama tibaso, Moses te bulu du bagede bidibadi yaide, augwali Moses aga ama gomunai bidi pageba sabolali, te bidi nogi Aron. Augwaligo agabolo te po wai, ‘Aron, Moses magi yaliwe? Da Isip bulu tagala aselama, agai da bugagia odasa asai. Tiali goli, megi aga paliwe, isaliwe, te dago konebeo. Aron, nago po olama, bidi dabego te gasagi yai nai dabe nigilama, dago sulama, te naibolo dago lotu po waibao, God tiwai. Te naigo da bugagia polasa gegasa bilimai yaibao,’ augwaligo te po wai.”

⁴¹ “Augwaligo te po olama, te sogo augwaligo bulmakau kibu wai tiwai nai me deli nigalio, te augwaligo tibo god. Tama nigilama, augwaligo hasa dabe elama, te tibo godibolo lotu po olama, nai ula mani. Augwaligo moni kibu da tiwai

* **7:37:** Bom 8:15, 18

tuali, augwa nogogo nigai nai sulama, dwagi yai homu elama, moni nai kibu da tiwai tuoi.

⁴² Tialima, te sę ebaso, Godigo augwali tudiba ilalio. Godigo augwali tagalama, ‘Giliga dede, polua dede, hq dede, te naibolo lotu po emainao,’ Godigo te homu elama, sula tagalali. Augwaligo te sę yai hagede, Godigo po pusubo bidi dabego te po nosali aseani,

‘Godigo te po wai, “Dage Israel we bidi odiao. Dage

te bidi meni yai bulude bilidubadi, kibu be bidi si

nogo sęę sese silali. Tama te sogode dagego hasa hauwa mu elama, lotu po olama, dagego enabolo te

lotu po wabe. ⁴³ Te tibo god nogi Molek agai ugwa

be naga dagego tolasa bilu, te dagego tibo god nogi

Refan agai hq noma me tolasa bilali. Augwali si naga te dagego nogogo nigai nai da, augwalibolo lotu po omainu yali. Tama tibaso, eno dage digibulu

Babilon bulu tudiba tagala palaibao,” Godigo te po

wai,’ ” *

Stivengo wali.

⁴⁴ Te bidi Stivengo te kaunsil dabebolo te po me badu ma wadolama, pusai, “Te polobadu dago wai dabe te bidi meni yai bulude bidali. Te bulude bidibadi, Godigo Mosesbolo ‘Te ugwa be tama tiwai sę yao,’ po ola mawai. Augwaligo te

* **7:43:** Amo 5:25-27

ugwa be te tiwai tama se yani, te God augwali dali hodobo bidibo ola mawai hagede. ⁴⁵ Nosali dago wai augwa ogwago te ugwa be selama, te tobolu bidi Josua wali pelama, gasa hanigo to sali. Godigo augwali tau selama, te to sai. Tama te ugwa be tede elalubadi, genuai bidi Devit bidibo sogo te be me elaluali. ⁴⁶ Tama Devit agai Godigo bidabo mobo dwagi yai sali. Tama Devitgo agai Godibolo hanalu weyu, te po wali, ‘Eno homugo nage bidabo lotu be se yagawe?’ olama, hanalu wali. ‘Nage God mu dao, eno wai Jekopgo nageba lotu po wai dao,’ te po wai. ⁴⁷ Tiali goli, nosali Devit aga ogwa Solomon agai Godigo be se yai dao.” *

⁴⁸ Te Stivengo te po me wai, “Te tiali goli, God Genuai Bidi mu dao, te bidi dabego nogogo nigai bede bidigobeo. Tama te koneama, Godigo po pusa mabo bidigo polobadu te po aseai,

⁴⁹ ‘Te Godigo te po wai, “Te eno tigidali bulu tonalubaso, te dagalu da, te eno dugulalubo ni

nami

sia tiwai dao, te to da eno sagago dianalubo ni

nami

tiwai dao. Dagego magi be enabolo se yaibawe? Ena dulalu toma tuabo be menawe? ⁵⁰ Ena digi te tigidali nai nigai dao, te dagalu me, to me ena digi nigai dao. Dagego ena bidabo be se ebo usu egobeo,” ’ *

Godigo te po wai.”

⁵¹ Te bidi Stivengo te kaunsil dabebolo te po ma wai, “Dage da te po sela sabo bidi dabe dao.

* **7:47:** 1 Kin 6:1-38; 2 Sto 3:1-17 * **7:50:** Ais 66:1-2

Dagego kolesaga da, Godigo po odisabo bidigo kolesaga tiwai dao. Dagego Godigo Dwagi Yai Mobogo po tigidali sogo sela sabo dao. Polobadu duga wai dabego po sela sayani tiwai megidagego te tibao. ⁵² Polobadu duga wai dabe augwaligo Godigo dwagi yai po pusa mabo bidi dabe tigidali ela silali. Me deli bidibawe? Mu menio. Polobadu mu Godigo dwagi yai po odasa pabo bidi dabe augwaligo te po wai, ‘Nosali Godagai dwagi yai dolo se ebo bidi asaibao.’ Tialima, duga wai dabe augwaligo te po odasa pabo bidi dabe ela muani. Megi tama dagego te Godigo dwagi yai dolo se ebo bidi ela muai. ⁵³ Godigo dagalude se ebo bidi ensel augwaligo Godigo bomo yai po dugabolo pusa mawai. Tiali goli, te po duga wali pabe dao,” Stivengo te po wai.

Augwaligo Stiven masigigo ela muani

⁵⁴ Te Stivengo te kaunsil dabebolo te po odubadi, augwaligo guni bulama, sebe ebaso, augwa kele halua tuali, agade. ⁵⁵ Tiali goli, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga homu kole-sagade paga yanio. Tama agai ugwaba dagaluba tonalubadi, Godigo dwagi yai ula suali. Tama agai suali, Jisas te Godigo dolo nogode dolalubo suali. ⁵⁶ Stivengo te po wai, “Suao. Eno megisuba, dagalu dalalubo. Tama tede Godigo Bidi Mu megidagego dolo nogo badude dolalubo eno subao,” te po wai. ⁵⁷ Tama augwa nogogo olo palia sali, tama moni i wali, augwaligo te po odidali weyu. Augwali tigidali aga pageba polo sisinani. ⁵⁸ Nogogo tulama, moni be nani bogoba sela sayani. Tede augwaligo masigi dabe Stiven

tigiba sayani, aga ela mumainu eyu yali. Te kaunsilde tibo po wali bidi dabe augwa bulubo ugwa dabe osogo diani, te masigi dabe bugagia samainu eyu, te Stiven tigiba. Te gesi bidi deli, agai nogi Sol, aga pageba te ugwa dabe augwaligo muani. ⁵⁹ Augwaligo Stiven tigiba masigi sabo se ebadi, Stivengo te Godibolo te po wai, "Jisas, Genuai Bidi, nago eno mobo megisao," te po wai. ⁶⁰ Aga kidu sugunama, agai Godibolo i bomo elama, te po wai, "Genuai Bidi, nago augwaligo te enabolo ebo dwai se sege nago sela sayao," te po wai. Te po olama, aga isai. 8:1a Tama te bidi Sol agai augwaligo Stiven ela mubo sulama, Sol agai te se de usu da wali.

8

Te bidi Sol me te bidi dabe augwaligo te Jisas wali pabo we bidi elali

¹ Te sogo, Stiven isali sogode, augwaligo Jisas wali pabo we bidi elebo se gagalali, te Jerusalemde. Te tebo se genuagi mu yali. Tama Jisas wali pabo we bidi tigidali te Judia to, Samaria to te bulu siba wi tedela pali. Tiali goli, te Jisasgo tagala palai bidi dabe wi pabe. ² Tama Jisas wali bugagia pabo bidi me badu augwaligo moni homu dene mu elama, diligi aselama, moni gela olama, Stiven pubaligi pali. ³ Tiali goli, Sol agai homugo te Jisas wali pabo we bidi tigidali eno ela silaibao, te homu yai. Tama agai te be deli deliba pelama, Jisasgo po wali pabo we bidi tigidali naga agai augwali nogo aligabo dunama,

kalabus beba mugi pali, we dabe me, bidi dabe me.

**Te tagala palali bidi aposel
augwaligo Jisago po te Judia
tode me Samaria tode me pusa
mawai**

(Daj 8:4–12:25)

*Augwaligo Samaria bulude Godigo po pusubo
se yali*

⁴ Te Jisas wali pabo we bidi augwali wi pelama, tigidali buluba tedela pelama, bidada pali. Tede augwaligo Jisago po pusa mani. ⁵ Me bidi nogi Filip, agai te Samaria buluba dulama, tama agai te we bidi dabebolo te po wai, “Te Jisas da, Godigo we bidi tau somainu sa muai bidi Kraisdao,” te po wai. ⁶ We bidi hauwa augwaligo Filipgo po bugagia odali. Augwaligo agai wali po odama, agai we bidi noma sabo bomai se ebo me suali. ⁷ Tama dwai haubo mobo dabe we bidi hauwa tudi badu polobadu aselama, daga yagaselama elalu tede bidibadi, tama Filipgo po obaso, te dwai mobo haubo dabe te we bidide bidali taga peyu, moni hwa mu wai. Me badu sanga isai we bidi Filipgo ma dwagi yai ilali, sanga dwai we bidi me. ⁸ Tama tibaso, te Samaria dabe bugai homu mu yali.

⁹ Te Samaria bulude te bidi me deli nogi Saimon bidali. Agai tede bobobage sogo bidu, dwai pobi wabo se elama, te Samaria we bidi noma mu sabo se yali. Agai te po wai, “Ena da, genuai bidi mu dao,” po wali. ¹⁰ Samaria we bidi tigidali, te genuai bidi me, te olo we bidi

me, augwaligo Saimongo wali po bugagia odali. Tama augwaligo te bidi nogi weyu, “Te bidi agai Godigo mawai bomo gagawai mu elalubao,” wali. Augwaligo “Te bomo nogi Genuai Bomo te bidide elalubo dao,” wali. ¹¹ Bobobage sogo te bidi agai pobi wabo pogo te we bidi dabe noma sobaso, augwaligo agai po wabo bugagia olo munama, odalio.

¹² Tiali goli, Filipgo te Godigo we bidi tonalubo sęde dwagi yai po olama, te we bidibolo te Jisas Kraisde po me wali. Tama te po odama, te we bidi augwaligo te poba augwa homu tigidali munama, Filipgo augwali baptais mani, we dabe sibi me, bidi dabe me. ¹³ Saimongo te Filipgo poba aga homu munama, tama Filipgo aga baptais mawai. Tama baptais menama, tama te Saimon te Filip wali pai. Agai te Filipgo we bidi noma sabo bomai sę mu ebo sulama, agai noma sai.

¹⁴ Te Samaria we bidigo Godigo po bugagia odobo po te Jisasgo tagala palai bidi dabego odali, Jerusalemde. Tama tibaso, augwaligo Pita dali Jon si te Samaria we bidi pageba tagala palai. ¹⁵ Te bidi si sabolama, augwali sigo Godibolo po hanalu wali, te we bidi augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi somainu yali. Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba polobadu asobeo. ¹⁶ Tama tega augwali sigo koneai, augwaligo Jisasgo nogide naga baptais sai dao. ¹⁷ Tama tibaso, Pita dali Jon sigo Godibolo po hanalu wali, Godigo Dwagi Yai Mobo augwaligo homuba asomai hagede. Tama augwali sigo nogo te tigidali we bidi toboluba muani. Augwali Jisasgo hani tama

tibo sogo augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi sali.

¹⁸ Te tama tibo sogo, te bidi Saimon agai Jiasgo tagala palai bidi sigo tigidali we bidi toboluba nogo mubo suali, tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba asali. Agai masigi selasa asama, tega side te bomo abelai hagede yali, ¹⁹ te po wai, “Te mone ge sao. Eno homugo te eno te Godigo Mobo Bidi sabo bomu dage side eno abelaibao. Tama eno me we bidi toboluba nogo munama, augwaligo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi saibao,” te po wai. ²⁰ Tiali goli, Pitago te po wei ponoyu, te po wai, “Te Godigo olo mabo bomu te nago masigigo abelai hagede, nage dali nago masigi dali si te moni isiba paibao. ²¹ Godigo gedude nago homu dolo meni baso, te nage da dali te seḏe me bidigobeo. ²² Tama te dwai se ebo homu begelao. Begelama, tudiba muao. Tama nago Godibolo gedu haluasa po wao, agai nago te kolesaga ebo sela samainu yao. ²³ Eno nago homu sualio. Nago e se pesabo kolesagago nago homu dolo mu menio. Tama nago homu damua pabo homu tiwai elalubo. Naga dwai kolesaga ebogo nago dwagi yai kolesaga yaga wali kalabus elalubo,” Pitago te po wai.

²⁴ Te bidi Saimon agai Pita dali Jon sibolo te po wai, “Dage sigo Genuai Bidibolo po wao, ena tau somainu, nago wali po ena pageba aselama, ena dolidali,” te po wai.

²⁵ Te Pita dali Jon dali sigo augwalibolo te Godigo se yai po pusa menama, te Genuai Bidigo po me olama, augwali si Jerusalemba ma geasa pali. Tama tomode augwali si peyu, Godigo

dwagi yai po te Samaria bulu hauwade pususu pali.

Filipgo te Itiopia bidibolo Godigo bukude elalubo po pusali

²⁶ Te Godigo ensel bidi me deligo Filipbolo te po wai, “Nage sisi elama, te saut eba pedai badu soao, te Jerusalem pabo tų tagalama, te bulu nogi Gasa teba pabo tųba pao,” te po wai. Te pabo tų te kemi tų naga bega palai elalubo bulu da. Te sunumi te bidi meni yai badu elalubao. Tama tibaso, Filip aga sisi elama, polo pali. ²⁷⁻²⁸ Tama te tųdu te Itiopia bulu kantri moni nogi yai bidi me deli te hos dabego kegebo karis nai tedu asali. Tama te bidi agai Itiopia genuai gavman we kwın Kandasigo masigi tonalubo sę ebo tobolu bidi dao. Te bidi aga tigide nai domoge dişawai bidi da. Te bidi aga Jerusalemba Godigo po odagasai. Tama megi aga buluba ma pai hagede, kibu hosgo kegebo bidi dulalubo karisde bidibo. Tama agai pobadi, Godigo polobadu po pusa mani bidi Aisaiago aseai po elalubo buku agai nedada pali. ²⁹ Tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te Filipbolo te po wai, “Nage te kibu hos kegasa pabo te bidi dulalubo karis paba pelama, bidao.” ³⁰ Tialima te bidi Filip udulama, paba pali. Te bidigo te Godigo po pusa mani bidi Aisaiago po aseai buku nedada pabo odali. Tama agai hanalu wali, “Nage te nedebo po page nago koneaniwe?” wali. ³¹ Tama te gavman bidigo te po wei ponai, “Tama tiali bidigo enabolo te po page ola masiayı da, eno konegobeo. Tama nage

te karisba holama, ena dali dugayagasao,” te po wali.

³² Te bidigo te bukude nedebo po Filipgo koneama, tama dao, te po wai, “Augwaligo te kibu sipsip elai hagede, sela pabo sogo hwa wabo menio. Te tiwai te bidi agai hwa wabe. Augwaligo te kibu sipsip wai selama, nisi togwai hagede baso, te kibu sipsip wai dabe hwa wabo menio. Te tiwai te bidi agai hwa wabe.

Agai

po me wabe. ³³ Augwaligo te bidi hale manio. Augwaligo agabolo dolo yai po tų ela mabe.

Tama

augwaligo aga elama, isilali. Tama tibaso, me bidigo

agai hani sibide po wagobeo, agai bidi hani sibi sia salio,” *
te po aseai.

³⁴ Te Itiopia bulu gavman bidi agai Filipbolo te po wai, “Te bidi Aisaia aga homugo te po aga digide waliwe, ma mena bidide waliwe? Te po page enabolo wao.” ³⁵ Filipgo agabolo te aga bukude nedali po page bugagia pusa mobadi, tama agai Jisasde dwagi yai po agabolo pusa manio. ³⁶ Tama augwali si te tųdu pobadi, te gavman bidigo aį sulama, te po wali, “Te aį ede elalubo. Ena magi baso baptais sogobewe?” te po wai. ³⁷ Filipgo agabolo te po wai, “Jisasba nago homu kolesaga tigidali agaba muyu da, teda eno nage baptais mawaiba,” te po wai. Te bidigo te po wai, “Eno te Jisas Kraisa da te Godigo ogwa eno mu konealubo homu ebao.” ³⁸ Tama

* **8:33:** Ais 53:7-8

te gavman bidigo i olama, te po wai, te kibu hos kekasa pabo sai guni tolasa pabo bidibolo, “Tama dolalua,” wali. Augwali si tōba dulama, tama aḡ tomoba pelama, tama Filipgo aga baptais mawai. ³⁹ Augwali si te aḡ taga solama, buluba hola sobadi, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo Filip polo te gasa buluba selasa pali. Tama te gavman bidigo aga ma sube. Tama aga buluba pabo tūdu peyu, bugai homu yali. ⁴⁰ Filip te Asdot buluba polo sabolali. Agai te Asdot bulu taga pelama, te be nani tigidali bilama, Godigo gesi dwagi yai po pususu bilali, te Sisaria be naniba sabolali.

9

Te bidi Sol aga homu begelama, Godigo po wali pabo po

¹ Te bidi Filip te be nani tigidali bilibadi, tama te bidi Sol agai moni po daga weyu, te po wai, “Jisago hani eno ela silaibao,” wai. Tama aga te pris hani tuni bidi pageba pelama, te po hanalu wali, ² “Nago enabolo pas aḡena mao. Te pas selama, ena Damaskus be naniba pelama, tede Juda dabego bomo yai po ola mabo be genuai bidi dabebolo te pas mawaibao. Eno te Jisas wali pabo we bidi subaso da, nogo dūlama, tama te genuai bidi dabego ‘Usu da’ waibao. Te we bidi eno Jerusalemba ma odasa aselama, kalabusiba muaibao,” te po wai.

³ Te pas selama, Sol te Damaskus pabo tūdu pobadi yaide, paḡa sabaligi pobadi, te dagaludu ula polo dulama, te Sol bologobea sali. ⁴ Tama Sol aga tōba tulaluali. Tama agai bidi me deligo

pedauwalidu po weyu, te tama po wabo odali, “Sol, Sol, nago ena magi baso dolobo se ebawe?” te po wai. ⁵ Solgo te po hanalu wali, “Genuai Bidi, nage de dawe?” “Ena da Jisas da, nago ena dolobo se ebo bidi da,” agai te po wai. ⁶ “Megi nage hogodama, Damaskus hanu tomoba pao. Tama bidi me deligo agai te nago se yabo po ola mawaibao,” te po wai.

⁷ Te bidi Sol dali pali bidi dabe augwali dwai midigi selama, augwali te tude po me wasiama sagiasa dodolaluali. Augwaligo te bidigo pedauwalidu po wabo odali, tiali goli, augwaligo bidi me sube. ⁸ Tama te bidi Sol agai sagago doligiluali. Agai gedu si pedama, suali, agai gedu tigidali hulua sai elaluali. Tama tibaso, augwaligo nogo tulasa pelama, Damaskus be nani tomoba pali.

⁹ Te sela sogo agai gedu me hulua sai elaluali. Tama te sela sogo agai nai me ai me tube.

¹⁰ Te Damaskus bulude bidi me deli Jisas wali pabo bidi bidali, agai nogi Ananias. Aga bidibadi, na gagawai yali. Tama te na ebadi, Genuai Bidi aga aselama, aga nogi wai. Tama Ananiasgo te po wei ponoyu te po wai, “Genuai Bidi, ena da ede bidibao.” ¹¹ Genuai Bidigo agabolo te po wai, “Nage hogodama, pelama, te augwaligo doloba pai nogi wabo tuba pao, Judasgo beba sugi pao. Nago tede hanalu wao, ‘Tarsus bulu bidi Sol tede bidibowe?’ wao. ¹² Te bidi agai enabolo gedu haluasa po weyu, te bidibao. Tama Sol agai me na gagawai mu yali. Tama agai nage suali, te nage agai pageba asobo suali. Nago nogogo agai toboluba muani, agai

gedu ma wiegi yai ilimainu ebo, te suali,” Genuai Bidigo te po wai, Ananiasbolo.

¹³ Tama Ananiasgo te po wai, “Genuai Bidi, hauwa we bidigo enabolo te bidigo Jerusalemde nago po wali pabo hani we bidi dwai se mu ebo bidi dao po enabolo pusai dao. ¹⁴ Tama te pris tobolu bidi dabe augwaligo agabolo pas asena manio, te aga Damaskus aselama, te agai nago nogi wabo we bidi da kalabusiba muainu,” te po wai. ¹⁵ Tama Genuai Bidigo agabolo te po wai, “Nage pao, eno aga daji ilibaso, agai eno se yaibao. Sol agai eno nogi te gasa hani dabe we bidibolo ola mawaibao, te genuai gavman bidi dabebolo me, te Israel we bidibolo me eno nogi pusa maiabo bidi dao. ¹⁶ Tama ena digi aga ola mawaibao, agai ena nogi selasa pelama, tigidali we bidibolo pusa mawaibao, te me me sege, me me sege aga pageba asaibao,” Genuai Bidigo te po wai. ¹⁷ Tama te po obaso, Ananias pelama, te beba sabolali. Tomoba pelama, agai nogo te Sol toboluba muani. Agai te po wai, “Sol, nage da eno ama dao. Tama Genuai Bidi Jisas aga digi ena nage pageba tagala palai dao. Nage te pabo tudu edaba asobadi, Jisas aga digi nagebolo sabolali. Agai ena tagala palali, nago gedu ma dwagi yai ilimainu yai. Tama agai homugo Godigo Dwagi Yai Mobo nage tomode bidimai hagede, te se yai,” Ananiasgo te po wai. ¹⁸ Tama polo te Solgo gedude abolo tiwai elaluali nai polo tulaluali. Tulalubaso, te agai gedugo tigidali nai ma bugagia suali. Tama aga dolaluama, Ananiasgo aga baptais mani. ¹⁹ Tama nosali Sol agai nai tulama, aga bomo ma sali.

Sol agai Godigo po Damaskus bulude pusali

Sol agai te Jisas wali pabo we bidi dali agai sela sogo bidali, te Damaskus be nanide. ²⁰ Agai te Juda dabego bombo yai po ola mabo be dabeba polo pali. Tede agai Jisasgo po pusa mabo gagalali. Agai te po wai, “Jisas da, te Godigo Ogwa dao,” wali. ²¹ Tigidali we bidigo agai wabo po odama, augwali noma mu sai. “Te bidi Jerusalem bulude Jisasgo po wali pabo we bidi agai elebo po wali bidi, te dawe?” augwa hasi hanalu wali. “Tama te bidi agai eba asali, te Jisasgo po wali pabo we bidi agai nogo dunama, Jerusalemba odasa peyu, tama te pris hani genuai bidi dabebolo magi pai hagede aga eba asali,” te po wai. ²² Tama Solgo po bombo yai po mu pusali. Agai te po wai, “Te bidi Jisas da, te Godigo we bidi tau somainu sa muai bidi Kraisi dao.” Tama agai po bombo elalubaso, te Damaskusde bidibo Juda dabe augwaligo po wei ponogobeo. Agai pogo tigidali we bidigo po aiyaba elalualio.

²³ Te tama hauwa sogo silama, tama te Juda genuai bidi dabe sisinagaselama, Sol elabo sun-umi gegali. ²⁴ Tialima, augwaligo aga elaibao wabo po bidi me deligo agabolo pusali. Tama Damaskus tomoba iliana, u badu moni masigi obo elaluali. Sol wi diã pidali weyu, tama pio me, kigamu me, hulide me, te tũba Sol elai hagede, nõ muagasai. ²⁵ Tiali goli, me sogo hulide te Jisasgo po wali pabo bidi dabego Sol te moni bono wa tomoba bulama, bono kẽnama, te obo dwasianu windo tũdu te buluba dilani, tama

bono wa aiyaba tagalalulali, tōba sabolama, Sol wi diā pali. *

Sol Jerusalemba pali

²⁶ Te Sol Jerusalemba sabolali. Tama tede agai homugo Jisasgo po wali pabo hani dali sisinai hagede yali. Tiali goli augwaligo agade wi mu yali. Augwaligo te homu yali, ‘Te bidi agai Jisas wali pabo bidi mu menio,’ te homu yali. ²⁷ Tama te bidi Barnabas agai Sol tau sali. Agai aga odasa pelama, Jisasgo tagala palai bidi pageba tagaligi pali. “Tama agai tūdu pobadi, Genuai Bidi sabolagasali, te Solgo aga suali. Genuai Bidigo agabolo po wali.” Barnabasgo te po me wai, “Te Damaskusde Sol agai Jisasgo nogide po pusali, te aga wi me ebeo,” te po wai. ²⁸ Tama tibaso, Sol agai Jisasgo tagala palai bidi dabe dali bidama, tama agai te Jerusalem be nani tomode agai Jisasgo nogi pusubo po te we bidibolo pususu bilali, wi ebe. Agai te Grik po wabo Juda dabe dali sisinama, po miani. ²⁹ Tiali goli, augwaligo aga elabo sunumi gegali. ³⁰ Tama te aga elabo sunumi gegebo po te Jisas wali pabo bidi me badugo odama, tama augwaligo Sol te Sisaria be naniba odasa pali. Tedu augwaligo aga agai page bulu mu Tarsus buluba tagala palali.

³¹ Te side Jisasgo po wali pabo we bidi te Judia tōde me, Galili tōde me, te Samaria tō me, te bulu we bidi augwali bugagia bidali, wi ebe. Godigo Dwagi Yai Mobogo augwali tau selama, te umabo we bidi Jisasgo poba augwa homu tigidali munama, bomu yali. Augwaligo Genuai Bidigo

* 9:25: 2 Ko 11:32-33

nogi ugwaba mu sali, te augwaligo Genuai Bidigo po wali pali.

Pita agai te bidi Ainas dwagi yai ma ilali

³² Te Pita tigidali buluba bilali. Me sogo aga te be nani nogi Lida, teba pai, Godigo po wali pabo we bidi sueinogo yai. ³³ Tama te bulude agai bidi me deli suali, te bidi nogi Ainas. Tama te bidi saḡa isa silai, aga bede naga bididubadi, kibu be nogo a olama, me badu nogo sela olama silali. ³⁴ Pitago agabolo te po wai, “Ainas, Jisas Kraias agai nage dwagi yai ma ilibao. Nage ma hodaluao, naga somo belama, teba muao.” Tama Ainas polo hodaluai. ³⁵ Tama te Lida bulu we bidi me, te Saron tɔ we bidi me, augwali tigidaligo Ainas bilibo sulama, augwali tigidaligo homu begelama, Genuai Bidi wali pali.

Pita agai te we nogi Tabita ma hodolali

³⁶ Te be nani Jopade te we me deli bidali, agai nogi Tabita. Agai Jisasgo po wali pali. Te Grik pode augwaligo aga nogi tama nogi wabo Dorkas. Tama tigidali sogo agai tigidali nai meni yai we bidi me, gasi ebo we bidi me, te agai tau sai dao. ³⁷ Tama te sogo aga gasi deli sali, te isali. Augwaligo agai tigi wɛ pauluama, te be ugwa badu habuba muai. ³⁸ Tama te be nani Jopa te Lida be nani digibulu meni, pade mu. Te Jopade bidali Jisasgo po wali pabo we bidigo Pita te Lidade bidibo po odama, augwaligo bidi si Pita pageba tagala palali. Augwali si teba sabolama, Pitabolo te po wai, “Nage polo asao.” ³⁹ Tama te po obaso, Pita sisi elama, aga tega si dali pali. Tama Jopa buluba sabolama, augwaligo aga

te ugwa badu be habuba odasa pali. Tede te bidi isai we dabe sibi augwaligo gela wabo suali. Tama Dorkas agai bidibo sogo te bulubuo ugwa dabe me, te kedau baso bulubuo ugwa dabe me nigilama, te bidi isai we dabebolo mawai. Augwaligo te ugwa dabe selama, Pitabolo ola mawai. ⁴⁰ Tama Pitago augwali “Buluba piao,” wali. Tama agai kidu sugunama, Godibolo po wali. Nosali agai isai we tigiba suali, te po wai, “Tabita, nage hodaluao,” wali. Tama te we agai gedu peda sanama, tonono bilali, tama agai Pita sulama, hodasa holama, duagulali. ⁴¹ Pitago agai nogo tola selama, dodolali. Pitago te Jisasgo po wali pabo we bidi me i olama, augwali aselama, agai te we augwalibolo ola mawai, “Dorkas te bidibao,” wali. ⁴² Pitago te se yali po tigidali Jopade bidibo we bidi polo oda pela silali. Tama umabo we bidi augwaligo homu te Genuai Bidiba muani. ⁴³ Pita te hauwa sogo Jopa be nanide piali, te bidi me deligo bede, te bidi agai nogi Saimon. Agai ebo se te isai kibu kau wali nagamea dwagi yai pomai hagede se ebo bidi da.

10

Ensel mobo bidi te bidi Korniliusba pedelama, agaba po magasai elalubadi, te bidi Pita te bidi Korniliusgo beba pali

¹ Te bidi me deli Sisaria be nanide bidali, agai nogi Kornilius. Te bidi aga te Rom ami enesigi bidi dabe tonalubo genuai bidi mu, te 100 ami bidi agai tonalubo da. Augwali te Itali todu asai.

² Tama te bidi aga hani dabe dali tigidali sogo te

Godibolo lotu po wedu te bidigo te Godigo godolo yabo kolesaga yali. Te bidi aga dali deli bede bidibo bagego tigidali te God dologode bidai. Tama te bidi agai te tigidali Juda tode bidibo nai meni yai we bidi agai tigidali sogo tau sabo da. Agai Godibolo hanalubo po hauwa sogo wabo bidi dao. ³ Tama me sogo pioba poloba nai po sela wabode, agai na gagawai yali. Tama agai Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deli aga pageba sabalobo hania sualio. Te Godigo ensel bidigo agabolo te po wai, “Kornilius.” ⁴ Agai te ensel bidi gedugo bomonama tonama, wi mu yai. Tama agai te bidibolo hanalu wali, “Eno genuai bidi, nago homugo magi se yaiwe?” Tama te ensel bidigo te po wei ponoyu, te po wali, “God agai nago agabolo po wabo me, te nai meni yai we bidi tau sabo kolesaga me, te Godigo sulama, bugai homu ebao. ⁵ Tama megì bidi me badu te Jopa buluba tagala palao, bidi me deli agai nogi Saimon, agai nogi me Pita, te bidi Pita odasa asomainu yao. ⁶ Tama te bidi agai nogi sabi bidi Saimongo bede bidibo, te tamu aì sesegede. Te nogi sabi bidi Saimon agai ebo se te kibu kau waligo haniani nai nigibo se ebo bidi dao,” te ensel bidigo te po wai.

⁷ Te po olama, aga pali. Tama Korniliusgo aga bede se ebo bidi si me i wali. Agai te ami bidi me deli me i wali, te bidigo Godibolo lotu po wabo bidi. Te bidigo Kornilius tigidali sogo mu tau sali. ⁸ Tama augwali aselama, Kornilius agai te bidi selabolo te ensel bidigo wali po pusa mani. Pusa menama, agai te bidi sela Jopa buluba tagala palali.

⁹ Te do te bidi sela augwali pelama, te Jopa be nani p̄aba sabaligi pobadi, te giligade Pita te be pedu sai yai madigi teba holama, bidali, te Godibolo po wainu yali. ¹⁰ Tama agai nasi mu ebaso, agai homugo nai tuai hagede yali. Tama augwaligo nai dodolobadi, Pitago naa gagawai mu yali. ¹¹ Tama agai dagaluba tonobadi, dagalude moni t̄ dalaluali. Moni nami ugwade po dunama, dagaludu t̄ba tula palali. ¹² Tama haniani hasa dabe, me me hasamani me, me me ba me te ugwa tomode kisu mu elaluali. ¹³ Pitago te po wabo odali, “Pita, nage hodasa pelama, me badu hasa dabe ela tuao,” wali. ¹⁴ Tiali goli Pitago te po wali, “Genuai Bidi, eno ela tugobeo. Polobadu eno te habu sai nai dabe tube, megī me eno tugobeo,” wali. ¹⁵ Tama Pitago po me odali, “Godigo agai ‘Tubo nai dao’ obaso da, tama Godigo agai nigai nai nago habu sai nai dao po wagio,” wali. ¹⁶ Tama sela sogo te nami ugwa dulama, te po wali. Silama, te nami ugwa dagaluba polo kegasali.

¹⁷ Tama te bidi Pitago dagaludu te yali s̄ page homugo kone palali. Tedubadi yaide, te Korniliusgo tagala palai bidi dabe augwaligo te Saimongo be menawe po hanaluama, augwali te be maboba dolagasali. ¹⁸ Augwaligo i olama, te po hanalu wai, “Te beba asali bidi bidibowe?” wali, “agai nogi Saimon dao, agai nogi me Pita dao,” te po wali. ¹⁹ Tama Pita te na gagawai yali s̄ konealu bidibadi yaide, Godigo Dwagi Yai Mobogo agabolo te po wai, “Edao, bidi selago nage gege asalio. ²⁰ Tama tibaso, nage sisi elama, aiyaba dulao. Tama nago augwali dali pabo

homu si egio. Eno augwali sela nage pageba tagala palai bidi dabe dao,” te po wai. ²¹ Tama te po obaso, Pita aiyaba dulama, augwali selabolo te po wai, “Dagego ena gege asali bidi, te ena tama dao,” agai te po wali. ²² “Dage magi pogo asaliwe?” wali. Augwaligo te po wei ponoyu, te po wali, “Te Rom ami genuai bidi nogi Kornilius, agai da nage pageba tagala palali. Te bidi da, aga dwagi yai bidi mu. Agai tigidali sogo Godibolo lotu po wabo bidi dao. Te Juda we bidi tigidali augwaligo agai nogi ugwaba sabo dao. Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deligo agabolo te po wai, ‘Nago Pita i olama, tama aga nago beba asomainao, Pitago wabo po nago odomainu tama yao,’ te ensel bidigo te po wali,” augwaligo te po wai. ²³ Tama Pitago augwaligo wali po odobo si, agai augwali te be tomoba odasa pelama, pigi pai.

Te sogo kigamu, Pita dali Jisasgo po wali pabo Jopa bidi me badu dali, augwali sisi elama, augwali te sela bidi dabe dali augwali hodobo palio. ²⁴ Tama tomode pilama, ma pelama, augwali Sisaria buluba sabolali. Tede Kornilius agai abagi dede, bidi hani dede i olama, sisinagaselama, Pita asobo tonaluali. ²⁵ Tama Pita agai homugo Korniliusgo be tomoba pai hagede homu yai. Korniliusgo sulama, agai kidu sugunama, agai tobolu me, nogo me toba ilali, Pita saqade, agai lotu wali. ²⁶ Tiali goli, Pita agai te bidi ma hodoliyu, te po wai, “Nage hodaluao. Ena da bidi naga dao, nage tiwai tama dao.” ²⁷ Augwali si po ola peyu, te be tomoba pobadi, tama Pitago suali, te be tomode agai te we bidi hauwa sisinama

bidibo suali. ²⁸ Pitago augwalibolo te po wai, “Duga digi koneai dao, Juda we bidi dena te Juda hani isawai hani bidi dabe dali abagi olama, augwaligo beba da bilibo menio, habu sai dao. Tiali goli, Godigo enabolo te po ola mawai, ‘Nago Judago lotu po wali pisabo we bidi nago tudiba menamuo,’ wali. ²⁹ Tama tibaso, nago e bidi sela tagala palama, ena oda sagasobaso, eno te po ‘Ena hagelabo’ po te eno me wabeo. Tama meg i eno nage hanalu obao, nago ena magi baso i waliwe?” Pitago te po wai.

³⁰ Te Korniliusgo te po wei ponoyu te po wali, “Te polobadu sela sogo polo walio, pioba poloba nai po sela wabode, eno Godibolo po weyu bidibadi, polo te bidi me deli ena pagede dolalubo suali. Agai ugwa ula genuai mu yali.

³¹ Agai ena nogi olama, te po wai, ‘Kornilius, God agai nago agabolo po wabo me, te nago nai meni yai we bidi tau sabo dwagi yai kolesaga ebo sulama, Godigo bugai homu ebo. ³² Megi nago me badu bidi te Jopa buluba tagala palao, bidi me deli oda sigi pomainao, te bidi nogi Saimon, agai nogi me Pita. Te bidi aga nogi sabi bidi Saimongo bede bidibo, te tamu aï pađe. Te nogi sabi bidi Saimon, agai ebo se te isai kibu kau wali nageamea dwagi yai pomai hagede se ebo bidi da,’ te po wai. ³³ Tama tibaso, eno nage pageba po polo te tagala palai dao. Tama nago dwagi yai kolesaga mu elama, da pageba sabolalio. Tama meg i da tigidali Godigo gedude bidibao. Tama dago homugo Genuai Bidigo nagebolo mani po te dago odaibao,” Korniliusgo Pitabolo te po wai.

Pita agai Korniliusgo bede te po pusai dao

³⁴ Te Pita agai po wabo sę gagalali, “Mu tama dao, megi eno koneanio. God agai deli hani naga homu ebeo. Te mu menio. * ³⁵ Tigidali haniani po wabo bidi hani augwaligo God wi elama, dwagi yai kolesaga ebaso da, tede Godigo ‘Usu da’ waibao. Duga digi koneai dao. ³⁶ Godigo te dwagi yai po da Israel we bidibolo mawai dao. Tama te dwagi yai po page e tiwai da, Jisas Kraisa da, te tigidali we bidigo Genuai Bidi da. Da tigidaligo aga godolo eyu da, te da dwagi yai homu elama, bugagia bidaibao. ³⁷ Duga digi koneai dao. Polobadu Jongo dwagi yai baptais mabo po pusa mawai dao. Te sogo te po te Galili tōde gagalama, tigidali Judia tō usu yai dao. ³⁸ Te po duga digi koneai dao. God agai te Nasaret bulu bidi Jisas sa muai. Tama Godigo agai Dwagi yai Mobo Bidi dali, bomu dali si agabolo mawai dao. Tama Jisas aga tigidali bulu bilama, dwagi yai sę ela bilali, tama agai Satango dolai we bidi agai dwagi yai ma ilali. God aga dali bidibaso, te tobage sę yali. ³⁹ Tama dago suai dao, agai te sę Jerusalem tomode me, tigidali Israel bulude me, tama dago te yali sę po pusubao. Tama augwaligo aga ni pedaide walama, elai dao. ⁴⁰ Tiali goli, sela sogo gų pagede bidama, nosali Godigo aga ma hodolai dao. Tama me badu we bidi augwaligo gedugo aga suai. ⁴¹ We bidi tigidali augwaligo aga sube. Da polobadu Godigo agai po pusu maio olama daj ilai bidi, dago naga aga suai dao. Aga hodaluama, da aga

* **10:34:** Bom 10:17

dali hodobo bidu, nai me, ʔi me tuai dao. ⁴² Tama dabolo agai bomai po mu mawai dao. Agai ‘Te dwagi yai po te tigidali we bidibolo ola mao,’ wali. Godigo Jisas ɗai ilama, tigidali bidibo we bidi me, isali we bidi me, aga po tu yabo bidi nigilama, bidibo. Te se ebo po me dago te we bidibolo pusa mawaibao. ⁴³ Polobadu Godigo po pusa mani bidi tigidali augwaligo agade po wai. Augwaligo te po wai, ‘Magwai we bidi deli deligo augwaligo agaba augwa homu tigidali mubaso da, agai nogigo bomogo augwaligo dwai se ebo kolesaga God agai sela sawaibao,’ te Godigo po pusa mabo profet bidi dabego te po wali,” Pitago te po wali.

Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi gasa bidi haniba asali po

⁴⁴ Te bidi Pita agai po odubadi, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi te po odo bo we bidi tigidali tigiba dulali. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tama augwaligo gasagi gasagi yai po, me me po haniani weyu, Godigo nogi ugwaba sali, “God, nage dwagi yai bidi mu dao,” wali. Tama me badu Juda bidi augwali Jisasgo po wali pabo bidi dabe Pita dali asai, Jopadu. Augwali noma mu sai, Godigo agai Dwagi Yai Mobo Bidi te Juda hani isawai we bidibolo me olo mawai. ⁴⁷ Pitago te po wai, “Te we bidi dabe augwali pageba Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi asali dao, da pageba polobadu asali tiwai dao. Tama tibaso, bidi mebago ‘Te bage baptais me sogobeo’ wagobeo,” wali. ⁴⁸ Tama Pitago te hanibolo te po wali, “Megi dage Jisas Kraisgo nogide baptais sagemento.” Tama tilama, augwaligo agabolo te po

wai, “Nage da dali hodobo si sela sogo bidao,” wali.

11

Pitago agai ebo sę po te Jerusalemde bidibo Godigo po wali pabo hanibolo ola magasali

¹ Te Jisasgo tagala palai bidi dabe me, te Jisasgo po wali pabo bidi dabe me, augwali tigidali Judia bulu tōde bida bida pai. Tama augwaligo “Te Israel hani isāwai we bidi mego Godigo po odobuo,” wabo te po odali. ² Tama Pita te Jerusalem buluba sabolali, te Judia tō to-mode. Tialima, Juda we bidi me badu augwaligo homugo ‘Te Israel hani isāwai bidi augwaligo Jisasgo po wali pobaso da, hasia augwa tigiwali togwao,’ olama, te po bomo yai po elaluali. Augwaligo te homu elama, Pitabolo wado po wai, ³ “Te nage te tigiwali togosiāwai bidigo beba pelama, tama nage augwali dali hodobo nai tuyu yalio,” te po wai. ⁴ Tama te po obaso, Pitago agai yali sę po page tigidali augwalibolo pusa manio. ⁵ Agai te po wai, “Te ena Jopa bulude bidibadi, ena Godibolo po weyu bidibadi, na gagawai yai. Te nade eno nai me deli nami ugwa belama, dulubo suali. Te moni ugwa te dagaludu ena pageba sabolagasali. ⁶ Tama eno tomoba subadi yaide, te haniani hasa, haniani hasamani me, haniani ba dabe me, te nami ugwa tomode kisu delalubo suali. ⁷ Eno po me deli odalio, ‘Pita, nage hodaluama, te hasa dabe me badu nage ela tuao,’ wali. ⁸ Tiali goli, eno te po wali, ‘Genuai Bidi, te nai dabe da Juda we bidigo

munu ma tubo nai dabe menio. Te dago habu sai nai dao. Eno tugobeo,' te po wai. ⁹ Tama dagaludu enabolo te po ma dulali, agai enabolo te po wai, 'Nago te nai habu sai dao po wagio. God aga digi te nai dwagi yai da obaso da, teda usu dao,' wali. ¹⁰ Tama te se enaba sela sogo sabolagaselama, tama nosali te nai tigidali me dagaluba kegasali. ¹¹ Tama te nai kegasobadi, bidi sela ena pibo beba sabolali. Sisaria bulu bidi me deligo augwali tagala pelama, ena oda sagasai. ¹² Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo enabolo te po wai, 'Nage te bidi sela dali hodobo pao, homu si egio,' wali. Tama ena Sisaria buluba pabo sogo, e Jopa bidi Jiasgo po wali pabo bidi me badu nogo kibisa deli olama, e bage da hodobo pali. Tama sabolama, da tigidali te bidi Kornilius agai be tomoba pali. ¹³ Korniliusgo da dali po pusali, agai te Godigo ensel bidi me deli aga be tomode dolalubo suali. Tama te ensel bidigo agabolo te po wai, 'Nago bidi me Jopaba tagala palao, te bidi Saimon, aga nogi me Pita, odasa somainu yao. ¹⁴ Aga aselama, dage tigidalibolo po pusa mawaibao, naga hani tigidali Godigo ma somainu eyu yaibao,' te ensel bidigo agabolo te po wali. ¹⁵ Tama nosali eno po pusubadi yaide, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwali tigiba dulalio, aga dago tigiba polobadu asali tiwai yai. ¹⁶ Tama eno tama homu yali, polobadu Genuai Bidigo dabolo te po wai, 'Jon agai te we bidi aigo baptais mobao. Tialima, nosali Godigo agai Dwagi Yai Mobo Bidi dagebolo

mawaibao,' wali. * 17 Dago te Genuai Bidi Jisas Kraiss polobadu agaba dena homu mubo si, Godigo agai Dwagi Yai Mobo dabolo olo mawai. Tama eno suali, Godigo te Juda hani isawai dabebolo me te Dwagi Yai Mobo Bidi mani. Tama agai augwalibolo manigo da, teda eno mena tama Godigo tų paligobeo,” Pitago te po wai.

18 Te Jisasgo po wali pabo Juda bidi dabe augwaligo Pitago wali po odama, tama augwaligo wado po wabo tagalali. Tama augwaligo Godigo nogi ugwaba siyu, te po wai, “E, Godigo te sunumi dawai, te Israel bidi hani isawai bidi dabe augwali me homu begelama, bugagia bidimainu yali,” te po wali.

Antiok bulu we bidi augwaligo Godigo po odali

19 Te bidi Stiven augwaligo ela munama isali sogo, te Jisasgo po wali pabo we bidi wi pelama, me badu te Finisia tųba pali, me badu te tamu aų tomode elalubo tų nogi Saiprus, teba pali, me badu te Antiok buluba sabolali. Tiali goli, augwaligo po te gasa hani dabe augwaliba me pusubeo. Menio. Tama augwaligo Godigo po te Juda dabebolo naga pusa mani. 20 Tialima, te Saiprus bidi dabe me, te Sairini tų bidi dabe me badu augwali Antiok buluba sabolama, tama te Israel hani isawai bidi dabebolo Jisas Genuai Bidigo dwagi yai po pusa mani. 21 Tama te Genuai Bidigo bomu augwali dali hodobo bidama, tama umabo we bidi augwaligo Jisasba augwa homu mu muani, kolesaga begelama, Genuai Bidigo po wali pabo gagalali.

* 11:16: Tpi 1:5

²² Te Jerusalemde bidali Jisasgo po wali pabo we bidigo te Antiok bulude Godigo genuai se mu ebo po augwaligo odalio. Tama tibaso, augwaligo te bidi Barnabas tagala palali, te bulu Antiokba. ²³ Tama aga Antiok buluba sabolama, suali, Godigo we bidibolo dwagi yai se yali. Barnabas agai bugai homu pemene mu yali. Agai augwalibolo te po wai, “Dagego Godigo po wali bugagia pia. Dagego te po tagalamuo, homu si egimio,” agai te po mobo mani. ²⁴ Tama te bidi Barnabas aga dwagi yai bidi mu. Agai Godigo po bugagia konealubo bidi mu, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi agai kolesagade paganaluali. Tama te sogo umabo we bidi mu Jisasgo po wali pabo we bidi wadolagasali.

²⁵ Te nosali Barnabas te Tarsus buluba te bidi Sol gegegi pali. Tama agai gegelama, sulama, Antiok buluba odasa asali. ²⁶ Tama augwali si te Jisasgo po wali pabo we bidi tomode bidama, tama kibu be deli yali. Augwali sigo umabo we bidi Godigo po ola mani. Te Antiok we bidi augwaligo te Jisasgo po wali pabo we bidibolo te ‘Kristen’ nogi pobo gagalali.

²⁷ Te sogo me, Godigo po pusa mabo bidi te profet dabe me badu Jerusalem taga pelama, augwali Antiok buluba sabolali. ²⁸ Tama augwali tomode bidi me deli agai nogi Agabus, te bidi doligiluama, Godigo Dwagi Yai Mobogo bomogo te po pusa obaso, te po agai wai, “Tamadi tama tigidali bulu moni genuai nasi mu yaibao,” wali. (Tama megidago koneai dao, te bidi nogi Klodius te Rom gavman tobolu bidi bidibadi, te moni nasi yali.) ²⁹ Tama te Jisasgo po wali pabo we

bidi augwaligo te po wai, “Bidi deli deli naga masigi munalubaso da, muagasu yao,” wai, “te dago te masigi sisinama, te Judia tōde bidibo Jisasgo po wali pabo hani dabe augwali nasi ebo, dago augwali tau sinao,” te po wai. ³⁰ Tama augwaligo te masigi sisinama, augwaligo Sol dali Barnabas sigo nogoba munama, augwali sigo te mone sela pelama, Jisasgo po wali pabo tobolu bidi dabebolo magi pali, te Jerusalemba.

12

Herotgo enesigi bidi dabego Jems ela muai, tama Pita naga kalabus ilai

¹ Te bidi nogi Herot aga te Juda bidi bidali goli, te Rom gavmanigo aga te genuai gavman bidi nigilali. Aga bidibadi te Sol dali Barnabas si Jerusalemba sabolali. Herot agai te Jisasgo po wali pabo bidi me badu elebo se ebo gagalali.

² Tama agai enesigi bidi me deli tagala palama, Jon aga ama gomunai bidi Jems moni kago hwaḡo mage togwa sayani.

³ Te Jems elebo sulama, Juda bidi hanigo bugai homu yali. Tama Herot agai te sulama, tama agai Pita gegali. (Tama agai tilama, te sogo Juda we bidigo moni nai mu udumai hagede, tama augwaligo homugo ‘Te polobadu Godigo dago waḡ dabe tau sali sogo, te bo disawai bret tuali sogo da,’ te homu yai.) ⁴ Tama augwaligo Pita nogo dulama, aga kalabusiba muani. Tama augwaligo Pita tonaluabo enesigi bidi nogo si olama, me badu saḡa kibisa deli wagi solama sali. Me si me si nama bagego giligade me, hulide me,

augwaligo me hasegeleyu, me hasegeleyu ilama, Pita tonaluali. Herot agai homugo Pita te tigidali we bidi gedude po tų ela mawainu yaibao, te moni nai nogeai sogo silibo si. ⁵ Tama tibaso, augwaligo Pita kalabus bede tonaluali. Tiali goli, Jisasgo po wali pabo we bidi augwaligo Godibolo gedu haluasa po hauwa sogo mu oduali, te Pita tau somainu yai.

Ensel bidigo Pita kalabus bedu ma sali

⁶ Te Herot agai homugo ‘Pita te we bidi gesabiba do kigamu odasa asaibao, po tų yai hagede,’ homu yai. Tama te sogo hulide Pita te tonaluabo enesigi bidi si tomode piai. Augwali sigo nogo dali Pitago nogo dali daganama, aligabo bonogo kewai. Tama te kalabus be tųde tonalubo enesigi bidi dolaluali. ⁷ Tama Godigo dagalude se ebo ensel bidi me deli polo te kalabus be tomoba sabolama dolaluagasali, tama te be tomode ulago sela pali. Tama ensel bidigo Pita pila mubadi, tigiba diqnama, hodolai. Tama agai agabolo te po wali, “Nage polo hodaluao.” Tama tibadi yaide, te aligabo bono si augwa digi tqba tuloluai. ⁸ Te ensel bidigo te po wai, “Naga ugwa bugagia gudama, kibu wali daų wao. Naga saqa nadoba bulao,” wali. Pitago tilama, te ensel bidigo agabolo te po wai, “Tama nago moni ugwa homu pagede belama, tama nage ena wali asao,” wali. ⁹ Pita te ensel bidi wali pelama, te kalabus be taga pelama, buluba pai. Tama Pitago te ebo se konebe, agai homugo ‘Mu ebowe, ma nade ebowe?’ homu yali. ¹⁰ Tama augwali sigo tomo tųde tonaluali enesigi bidi bidibadi ela soali. Ela

solama, ma pelama, tama tomode me tonaluali enesigi bidi me, te me ela pali. Ma pelama, te moni dila pai aingo nigali tũa sabolali. Tama te moni dila pai aingo nigali tũa sunumi aga digi dalasa pali, te augwali si te kalabus be taga pelama, te be nani tomoba pai. Tama augwali si tũa dwasianu pabo aq elama, ensel bidigo Pita polo taga pali. ¹¹ Tama Pita agai homugo ‘Te yali se te nade ebeo homu eyu, te eno mu koneanio,’ wali, ‘Genuai Bidi agai ensel bidi tagala palama, tama agai ena Herotgo nogode ma sali. Te Juda bidi hani augwaligo ena dali dwai se yai hagede yali, tiali goli te Genuai Bidigo augwaligo homu dolai,’ Pitago te homu yai.

¹² Te Pitago te homu elama, aga te we nogi Maria, Mariago beba pali. Te Maria aga ogwa agai nogi Jon, agai nogi me Mak. Tama te bede we bidi umabo sisinagaselama, Godibolo po weyu bidali. ¹³ Tama Pitago te be tũa bebego wali. Tama te bede se ebo gesi we tũa suagasali, te gesi we nogi Roda. ¹⁴ Tama te wego Pitago dogoni koneai, tama agai dwagi yai homu mu ebaso, be tomoba polo ma pali, te tũa dabe kegeda pali. Agai te we bidibolo te po wai, “Te Pita aga asai, bulu badu dolalubo,” wali. ¹⁵ Augwaligo te webolo “Nage wabo pabo po wabowe?” wali. Tiali goli, “Eno mu po obao,” wali. Augwaligo te po wai, “Te da, te Pitago noma dolagasali bogo,” wali.

¹⁶ Te augwaligo te po obadi yaide, Pitago te be tũa bebego oduali. Tama augwaligo tũa dalama, Pita dolalubo sulama, noma mu sali. ¹⁷ Pitago agai nogo paliama, “Dage po tagalao,”

te po wai. Tama Genuai Bidigo aga kalabus bede buluba diã palama soali po augwalibolo pusa mani. Agai te po augwalibolo wali, “Te po dagego Jembolo pusao, te Jisasgo po wali pabo tobolu bidi dabebolo me pusao,” wali. Tama olama, Pita te be tagalama, gasa beba pali.

¹⁸ Te sogo kigamu, te kalabus bede bidali enesigi bidi dabe augwa hasi te po wai, “Pita mena tama paliwe?” Augwaligo moni homu mu eyu bidali. ¹⁹ Tama Herotgo te yali sę po odama, “Pita gegegi pião,” wali. Augwaligo gegegi pali, Pita sube. Tama tibaso, Herotgo te enesigi bidi dabe po tų elama, tama agai me badu bidibolo walama, “Augwali ela muao,” wali. Tama augwaligo te enesigi bidi dabe ela muani.

Te sę elama, Herot te Judia tų tagalama, te Sisaria bulude osogo bidali.

Herot isali

²⁰ Te nosali Herotgo te Tair bidi dali, te Saidon bidi dali, te bulu si bidi dabe dali agai moni sębę yai. Tama tibaso, tigidali sisinama, aga sugi pali. Hasia bolo augwaligo te Herotgo be tonalubo sę ebo bidi deli suali, agai nogi Blastas. Augwaligo te bidi ‘Abagi mu’ wali. Tama augwaligo agabolo hanalu wali, “Te Herotgo wado po mena tama isilaibawe?” Tama nosali augwali te Herot pageba pelama, te po wai, “Te dago nai abelebo nago bulude naga dago nai abelama, tubo dao. Tama tibaso, dago te hwıbo sę tagalinao,” wali.

²¹ Te Herot me deli sogo bodolu mani. Tama te bodolu mani sogode agai dwagi yai ugwa

aluama, tama agai genuai bidigo wiegi yai ni namide dugayali. Tede agai te we bidibolo bobobage po ola mani. ²² Augwaligo agai po odama, tama augwaligo te po bomo elama, i hae weyu, te po wai, “Te po wabo bidi, bidi mugo wabe. Te po te god me deligo obao,” wali. Te po olama, augwaligo nogo bada olama, Herotgo nogi ugwaba sai. ²³ Tama Herot agai Godigo nogi ugwaba sisabaso, Godigo ensel bidi me deli agai Herotgo tigide elali. Tama te dwai gasi agai tigide pedelama, te dwai osoganigo agai tigide tudu pedelama, te nosali aga mu isali.

²⁴ Te sogo Godigo po te umabo we bidigo odama, augwaligo Godiba augwa homu tigidali muani, te haniani bulude.

²⁵ Te Barnabas dali, Sol dali, augwali sigo se silama, Jerusalem taga pelama, Antiok be naniba ma sabolali. Te bidi Jon, aga nogi me Mak, te bidi si dali hodobo pali.

Polgo te Jisago po te haniani to pedai kantride pusali

13

(Daj 13:1–21:14)

Augwaligo Barnabas dali, Sol dali si Godigo po pusa maiabo bidi si tagala palali

¹ Te Antiok bulude, te Jisago po wali pabo bidi tomode, te Godigo po pusa mabo bidi profetgo pusubo po tiwai po wabo tiwai bidi me badu te bulude bidali, te Godigo po te we bidi augwaliba ola mabo bidi dabe me badu me bidali. Te bidi dabe augwaligo nogi me Barnabas, me Simeon,

agai nogi me Husugo Bidi, me bidi Lusius, agai page bulu Sairini, me bidi Manain, te moni gavman bidi Herot aga age, tama me bidi nogi Sol. ² Tama augwaligo tubo nai osogo gisilama, Godibolo nage dwagi yai da obadi, tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwalibolo te po wai, “Te Barnabas dali, Sol dali si te tedali sę emainu tedali muao, te eno daį ilali sę augwali sigo emai yaibao,” wali. ³ Tama te po odama, augwaligo nai ma osogo tagalama, God dali po olama, augwa nogo tega si toboluba mubadi, augwali sigo te yabo tedali sęde sa muani. Tama tilama, tega si te sęba tagala palali.

Barnabas dali Sol si te Saiprus buluba pelama, Godigo po pusali

⁴ Te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te Barnabas dali, Sol dali si tagala palama, augwali si te Selusia buluba pali. Tama Selusiade moni gebadu pelama, tama te tamu aį bolama te Saiprus tọ sabolali, te aįgo u badu te e badu si bologobeasai tomo yagu tọba sabolali. ⁵ Tama tede te be nani Salamis sabolama, augwali sigo te Juda dabego bomo yai po ola mabo be dabede Godigo po pusa mawai. Te bidi Jon, agai nogi me Mak, agai me tega si tau selama, te sę yali.

⁶ Te nosali augwaligo te Salamis bulu taga pelama, gasa habu badu, bulu me nogi Pafos, teba sabolali. Tama augwaligo te bulude Juda bidi me deli suali, agai nogi Barjisas. Te bidi agai dwai pobi dabe wabo bidi, tama agai tigidali we bidibolo tibo po ola mayu, “Ena Godigo po pusubo bidi dao,” wali. ⁷ Tama te bidi aga abagi

te moni gavman bidi Sergius, aga nogi me Paulus, aga abagi dao. Tama Sergius, aga nogi me Paulus, agai te Saiprus bulu tɔde bidibo we bidi tigidali agai tonalubo da. Aga haniani kolesaga koneai bidi da. Tama te moni gavman bidigo Barnabas dali Sol si i olama, “Asao,” wali, agai homugo ‘Augwali sigo Godigo po enabolo ola mabo po odaio,’ te homu yai.

⁸ Tiali goli, te dwai pobi dabe wabo bidi Barjisas, te Grik pogo aga nogi Elimas, agai homugo ‘Moni gavman bidigo Godigo po wali pidali weyu,’ te homu elama, tega sigo wali po sela sayani, te agai po ugwaba mu sali. ⁹ Te yali, te Sol agai nogi me Pol, agai gedugo te pobi wabo bidi bomonama tonaluali. Tama Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga homude paɣanaluali. ¹⁰ Pol agai te po wai, “Nage da, te Satango ogwa dao. Te nago tigidali dwagi yai kolesaga boi bidi homu aɔ, te ebe yabao. Nage dwai dwai kolesaga elama, tibo po wabo bidi me dao. Nago te Genuai Bidigo dwagi yai tɔ mu dolobao. Nago te tibo kolesaga tagalabo homu meniwe? ¹¹ Tama Genuai Bidigo nogogo nage geduba elaibao. Nago gedu hulua selama, giliga ge osogo sugobeo,” Polgo te po wai. Tama polo te hano tiwai te bidi Elimas aga gedude halua selama, hulua si elaluali. Aga nogo dali saɣa dali sigo naga tɔ gege pali. Agai homugo ‘Dego ena nogo tolama, tɔ ola magowe?’ te homu elama, bidi gegali. ¹² Tama te moni gavman bidigo te ebo sɛ sulama, agai homu tigidali Jisasba muani. Aga noma mu sali, te Genuai Bidigo sɛ dabe augwali sigo aga ola mobaso tama noma sali.

Augwali te Antiok buluba sabolali, te Pisidia tɔde

¹³ Te nosali Pol dali aga dali bidali bidi dabe augwaligo moni geba selama, Pafos bulu tagalama, tama tamu aɣi daidu pelama tama augwali Perga be naniba sabolali, te Pamfilia tɔde. Tiali goli, Jon aga nogi me Mak, agai tede te bage tagalama, aga Jerusalemba ma geasa pali. ¹⁴ Tama augwali Perga be nani tagalama, augwali pelama, Antiok be naniba sabolali, te gasa me tedali Antiok, te Pisidia tɔde. Tama te Juda dabego Sabat sogo augwali te Juda dabego bomoyai po ola mabo be tomoba pelama, augwali dugayali. ¹⁵ Tama bidi mego Mosesgo bomoyai po aseani buku nedama, tama nosali bidi mego Godigo polobadu po pusa mani profet bidigo aseani buku me nedama, tama te tobolu bidi dabego Pol dali Barnabas sibolo po ola tolali. Augwaligo augwalibolo te po wai, “Ama dede, dagego dwagi yai po me elalubaso da, teda da we bidibolo dage sigo megi da ola maiɔ,” te po wai. ¹⁶ Tama Pol hodaluama, agai “Dagego odao,” olama, nogo muani. Agai te po wai, “Eno homugo dage Israel bidi me, dage Israel isawai bidi hani me, tiali goli dagego Godibolo po mu wabo dao, dagego bugagia olo munama, eno po odao. ¹⁷ Da Israel we bidi dago God, agai dago wai dabe polobadu dai ilali. Tama augwali te Isip tɔde bobobage sogo bidibadi, Godigo augwali te genuai hani mu nigilali. Tama God agai bomogo augwali te Isip tɔ taga solama, * ¹⁸ te kemi tɔ

* **13:17:** Sai 1:7; 12:51

bidi meni yai bulude bilidubadi, kibu be bidi sigo nogo saḡa sese te 40 yia silama yali. Tama te kibu be tomode bidibadi, augwaligo dwai kolesaga ebo seḡe Godigo selama, agai tonaluali. ¹⁹ Tama Godigo te Kenan tḡde bidali hani a nogo olama, me badu nogo si wagi solama bidai bidi hani ela silali. Tama ela silama, Godigo te tḡ te Israel hanibolo mani.”

²⁰ “Te augwali te tḡde bidama, te kibu be hauwa mu te 450 yia silali. Tama te silama, nosali Godigo te Israel hani dabe augwalibolo po tḡ dodolobo bidi dabe mawai. Tama me isibaso, hasegeleyu, hasegeleyu, tama ela pali. Tama bida bida pelama, te bidi Samuel diḡ holali sogo sabaligi pali, te Godigo po pusa mabo profet bidi.

²¹ Tama te sogo augwaligo Godibolo hanalu wali, ‘Da gegasa pabo bidi, moni genuai gavman bidi dabolo mao,’ wali. Tama God agai te bidi Kis aga ogwa Sol te sa muani. Te bidi agai hani nogi Benjamin. Agai augwaligo moni genuai gavman bidi nigilama, tama bidali. Te seḡ eyu bidibadi, kibu be te 40 yia silali. ²² Tama tilama, Godigo Sol hasegelama, Devit te moni genuai gavman bidi nigilama bidali. Tama Godigo te po Devitde wai, ‘Megi eno te bidi Devit sualio, te bidi Jesigo ogwa, eno agade dwagi yai homu ebao. Nosali eno seḡ tigidali agai yaibao,’

Godigo te po wai. ²³ Tama Jisas, te Devitgo nosali hani bidi, te bidi Godigo selama, da Israel dabe tau sabo bidi nigilali, Godigo polobadu wali po tiwai. ²⁴ Tama Jisas agai yali seḡ gagalisaḡbadi, Jon agai te Israel we bidi tigidalibolo te po wai, ‘Dagego dwai kolesaga ebo tagalama, homu

begelama, eno dage baptais mawaibao,' wali. *
²⁵ Tama Jon agai se silabo maga ebadi, agai te we bidibolo te po wai, 'Dagego homugo ena de dawe?' wali. 'Ena te dagego tonalubo bidi menio. Tiali goli, dagego odao. Bidi me deli nosali aga ena tudi badu asaibao. Aga da, te genuai bidi mu da. Ena da nogi elalubo bidi menio. Eno agai saḡa nadoba bono pisigabo se yainogo ebaso da, teda te se ebo eno usu egobeo,' Jongo te po wai."

²⁶ Te bidi Polgo te po olama, po me ola mani, "Ama dede, abe dede, dage Abrahamgo hani bidi dagego me, odao. Dage Juda bidi hani isaḡwai bidi, dage God wali pabo dao, dagego me odao. Godigo agai da ma dobola sabo tu nigali po te da tigidalibolo tagala palali. ²⁷ Tama te Jerusalemde bidibo we bidi me, augwaligo tobolu bidi dabe me, augwaligo te bidi Jisas agai yali se page konebe, agai wali po page me augwaligo konebe. Augwaligo te Godigo po polobadu pusa mani bidi profet dabego wali po tigidali Sabat sogode odama, tama augwaligo te po page bugagia konebe. Tiali goli, augwaligo homugo Jisas elaibao homu e baso, polobadu Godigo po pusubo profet bidi dabego wali po megi nai gilama mu walalio. ²⁸ Jisasgo dwai kolesaga munu me isaḡbadi, augwaligo Jisas olo dali po tu ela mani. Augwaligo te bidi Pailat agabolo moni po daga weyu, te po wali, 'Te bidi Jisas elao,' wali. ²⁹ Polobadu Godigo po pusa mani bidigo bukude aseani po tiwai augwaligo te se Jisasgo tigde ela silama, bidi sigo aga ni

* **13:24:** Mak 1:4; Luk 3:3

pedaide daganama, agai tigi selasa pelama, moni masigi dudulawe tomoba mugi pali. ³⁰ Tiali goli, Godigo aga ma hodolama, tama ma bidibao.

³¹ Tama nosali te polobadu aga dali Galilide bilali hani bidi dabe me aga dali Jerusalemba pali, agai augwalibolo hauwa sogo diã holali. Te hani augwali tigidali Israel we bidi tomode bilu, te ebo suali sę po pusubo dao.”

³²⁻³³ “Tama dadi si me dage pageba sabolama, te Godigo dwagi yai gesi po dagebolo pusa mobao. Tama te bomo yai po Godigo polobadu dago wãibolo walai po dao. Tama megı te po augwaligo wai puluba da pagede mu pedalalio, da tau somainu yai. God agai Jisas gũ pagede ma hodolai dao. Polobadu bidi me deligo te Godide dwagi yai homu eyu wabo tęabi buku yabe side te po așani,

‘Godigo te po wai, “Nage eno ogwa mu dao. Tama megı nage eno ogwa mu nigilai dao.” ’ *

³⁴ Jisas isilama, Godigo aga gũ pagede ma hodolai, agai tigi nosali damua pogobe. Tama polobadu Godigo te sę yabo homu ebadi, te po wai, te bukude așani,

‘Polobadu eno Devitbolo po ola mawai, agabolo dwagi yai sę yabo po. Tama megı eno nagebolo me te po e mobao.’*

³⁵ Tama te așani buku yabe mede Devitgo te po me Godibolo wali,

‘Naga dwagi yai sę ebo bidi naga agai tigi gũ pagede

damua pomai hagede tagalogobeo,’ *

* **13:32-33:** Tib 2:7 * **13:34:** Ais 55:3 * **13:35:** Tib 16:10

wali. ³⁶ Tama Devit agai Godigo sę aga hani we bidi tomode elama, tama aga nosali isai. Tama isama, augwaligo aga wąigo masigi dudulaweba mugi pai. Tama tede aga tigi damua pai. Tama dago Devitgo polobadu wali po koneao, te po wali Devit aga tigide wabe. Agai tigide wabeo. ³⁷ Tiali goli, te Godigo ma hodolali bidi agai tigi damua pabeo.”

³⁸⁻³⁹ “Ama dede, dagego te sę bugagia koneao. Dago dagebolo Jisago tigidali yali sę dagebolo pusa mobe dao. Tama agai dago tigidali dwai sę ebo sela sęyabo tų nigali. Duga bugagia koneao. Niwai we bidi augwaligo augwa homu Jisasba mubaso da, teda Godigo augwaligo yali dwai sę sela sęwaibao. Tiali goli, Mosesgo bomo yai po dabe augwaligo dagego dwai kolesaga ebo sę sela sęgobeo. ⁴⁰ Tama dage dua dao. Te Godigo po polobadu pusa mani profet bidi dabe augwaligo wali po dage pagede mu pedalidali weyu, dua dao. ⁴¹ Augwaligo te po asęani, Godigo te po wai, ‘Odao, dage Godigo po sela sębo bidi dabe dao. Dagego tonaluama, moni homu elama, nosali

noma
siao. Tiali goli, dage isaibao. Eno dage pagede sę ebadi, dagego te sę ebo dagego homugo mu konegobeo. Tama bidi me deligo dagebolo te sę page pusa mobadi, dagego agai wabo po page bugagia konealugobeo,’*
Godigo te tama po wai,” Polgo te po wali.

⁴² Te Pol dali Barnabas dali si te Juda dabego bomo yai po ola mabo bede po pusulama buluba dię sobadi, te we bidi augwaligo tega sibolo te

* **13:41:** Hab 1:5

po wai, “Me Sabatde dage sigo dabolo te po ma ola magameo,” wali. ⁴³ Tama te we bidi tedela pelama, te Juda dabe hauwa augwali si wali pali. Tama te Juda hani isawai we bidi hani Juda haniba wadolagasali, augwali me te Pol dali Barnabas dali wali pai. Tama augwali sigo augwalibolo te po ola mani, “Dagego Godigo po odoyu, bugagia bidião. Tama God agai bomo dologode bidião, agai dage tau somainu, te dage bugagia bidimainu tama yao,” wali.

⁴⁴ Te nosali Sabat sogode te be nani we bidi tigidali pade sisinagasali, tega sigo Genuai Bidigo po wabo odainu yali. ⁴⁵ Tama te Juda dabe me badu augwaligo te umabo we bidi sulama, augwali Pol dali Barnabas side dwai homu yali. Augwaligo Polgo wabo po sela sanama, aga nogi aiyaba elaluali. ⁴⁶ Tiali goli, Pol dali Barnabas sigo bomu selama, wi isama, te po wai, “Dago koneai, Godigo po hasia bolo dage Juda haniba mawainu yai. Tiali goli, dagego agai po sela sabaso da, teda dago dage Juda hani taga paibao. Duga homugo tama te da, dagego bugagia bida bida pabo kolesaga sogobeo homu ebaso da, teda da te Juda hani isawai we bidi haniba tau sigi paibao. Godigo dabolo te bomu yai po wai dao, ⁴⁷ ‘Nage eno sole tiwai nigilibe dao, te Juda hani isawai te tigidali to pedaide bidalubo we bidi

augwaliba ula ilimai hagede ebao. Tama nago tigidali tode bidibo we bidi tau selama, Godigo augwali ma somainu yao,’ *

* **13:47:** Ais 42:6; 49:6

wali,” Polgo te po wai. ⁴⁸ Tama te Juda hani isawai we bidi augwaligo Polgo wali po odama, augwaligo bugai homu mu yai. Bugai homu mu elama, augwaligo te Genuai Bidigo po ugwaba sai. Tama tigidali we bidi Godigo sesemane bida bida pabo kolesaga somai hagede polobadu sa muai we bidi, tama augwaligo megì Godigo po odama, te po mu po dao homu elama, te poba augwa homu tigidali muani.

⁴⁹ Te tõe bidibo we bidi augwaligo Genuai Bidigo po oda pela silali. ⁵⁰ Tama te Antiok be nanide te Juda hani isawai genuai we dabe bidali. Tiali goli augwaligo Godibolo lotu po wabo dao. Tama te Juda dabe augwaligo te nogi yai we dabe dali, te kaunsil bidi dabe dali tigidalibolo bidi geme posobo po wali, Pol dali Barnabas si elemainogo yai. Tama augwaligo tega si gasa tõba gudulali. ⁵¹ Tama tibaso, augwali sigo saḡa nadobade elaluali tõ hogomu sela sawani. Te yali se te page elalubo. Augwali sigo te bidi dabego dwai kolesaga ebo sulama, te se yali. Tega sigo te po wai, “Duga se dao.” Tama augwali si te Aikoniam buluba pali. * ⁵² Tama te Antiokde bidali Jisago po wali pabo we bidi augwali bugai homu yali, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaligo homude paḡanaluali.

14

Barnabas dali Pol si te Aikoniamde bidama po pusali

* **13:51:** Mat 10:14; Mak 6:11; Luk 9:5; 10:11

¹ Te bidi Pol dali Barnabas si te Aikoniam be naniba sabolama, te augwali sigo polobadu te bulu Antiokde yali sę tiwai ma yali. Augwali si te Juda dabego homo yai po ola mabo be tomoba pelama, Godigo po bugagia pusa mani. Bugagia pusa menama, te Juda dabego me, te Juda hani isawai bidi dabego me, te Jisasgo wiegi yai poba augwa homu tigidali muani, umabo we bidigo tialio. ² Tiali goli, te Juda dabe me badu augwaligo te po odobo hagela homu ebaso, augwaligo te Juda hani isawai dabebolo bidi posobo po geme walali, augwaligo te Pol dali Barnabas dali sigo ebo sę dolomainu yai. ³ Augwali si Aikoniamde hauwa sogo mu bidama, augwali sigo Genuai Bidigo po homo elama, mu pusali. Augwali sigo te po wai, “Te Genuai Bidi agai we bidibolo dwagi yai sę ebo homu ebo dao.” Tama Genuai Bidigo agai homo augwali sibolo menama, augwali sigo we bidi noma sabo sę dabe yali, te we bidigo ‘Te bidi sigo wabo po mu dao’ omainogo yai. ⁴ Tama te be nanide bidali we bidi tomode si pedali. Me badu we bidi augwaligo te Juda dabego po wali pai, me badu augwaligo te Jisasgo tagala palai bidi sigo wali po wali pai.

⁵ Te Juda hani isawai bidi dabe me badu me, te Juda dabe me badu me, augwaligo genuai bidi dabe me, augwali tigidaligo te homu yai, “Dago te bidi si tigiba masigi sanama, ela muaibao,” homu yali. ⁶ Tama te bidi sigo tiwaibao wabo po odobo si, tama augwali si wi pelama, Listra buluba pali. Nosali te Derbe buluba pali, te bulu si te Likonia tode elaluali. Tama te tų pade elaluali dwasianu

bulu meba pali. ⁷ Te tigidali bulu tōde augwali sigo Godigo dwagi yai po tigidali we bidibolo pususu bilali.

Augwaligo Pol tigiba masigi sqyani

⁸ Te Listra bulude te saḡa dwai bidi me deli bidali. Te bidi aga idago tabide saḡa tama dwai ame nai, tama agai aga saḡaḡo bilibo menio. ⁹ Tama agai dugulalu, Polgo wabo po odali. Tama Pol agai suali, te bidi agai homu tigidali te Jisasba bugagia muani kolesaga te usu yali, aga dwagi yai ma ilainogo elalubo usu da homu yali. Tama Pol agai te bidi gedugo bomonama dolo ponama tonaluali. ¹⁰ Tama tialima Polgo bomonama tonalu, agai po bomonama pusuyu te tama wali, “Nage hodaluama, naga saḡa sigo bugagia dolalualo,” te po wai. Tama te bidi agai polo hodaluama, aga saḡaḡo bilibo gagalali. ¹¹ Tama te Likonia tō we bidi dabe hauwa augwali sisinagaselama, Polgo wabo po odali. Augwaligo Polgo te yali se sulama, Likonia pogo moni i wali, “Dago god dabe dagaludu da pageba dulalio. Tama te bidi sigo tigde bidibo,” te po wai. ¹² Tama te we bidi augwaligo Barnabas te Sus nogi poai, te Sus aga augwaligo genuai tobolu god da. Tama augwaligo Pol suali, agai po wabo bidi, augwaligo te nogi Hermes poai, augwaligo po wabo god nogi. ¹³ Tama te tibo god Sus lotu wabo be te be nani sesege badu elaluali. Te Susbolo nai ulama mabo pris bidi agai omai kibu bulmakau dabe magasali. Tama magaselama, te dwagi yai ni yabe tau dabe selama, kibu bulmakau magede domonani, au yali. Augwaligo

homugo te kibu bulmakau dabe elama, te bidi sibolo augwaligo lotu po wainogo.

¹⁴ Te Barnabas dali Pol si augwaligo te we bidi augwaligo augwali sibolo lotu po wainogo ebo sulama, augwa si ugwa pisa yali, augwali sigo te sę hagela baso. Augwali si te we bidi tomoba polo pelama, te we bidibolo bomona weyu, te po wali, ¹⁵ “Dagego te kolesaga egimio. Dadi si me bidi dage tiwai tama dao,” wali. “Dadi si dage pageba asali, Godigo dwagi yai po dagebolo pusa mawainogo asai dao. Tama dagego te odolali lotu po wabo tibo god tudiba muiyaõ. Tudiba munama, dagego te God mu pageba asiã, hauwa sogo bida bida peduabo God pageba asiã. Agai te dagalu me, tõ me, tamu aĩ me, tigidali tede bidibo nai dabe me agai nigai dao. ¹⁶ Tama polobadu Godigo tigidali we bidi hani augwa kolesagadu pabo sula tagalai. ¹⁷ Tiali goli, agai tigidali sogo tigidali we bidi augwaligo aga bidibo konemainu, dwagi yai nai dabe we bidi tomode mubo dao. Agai te dagaludu tulubage me, giliga nanobo sogo me, agai daj ilibo dao. Tama agai nai pedalama, tama dage bugai homu emainogo te sę ebo dao,” augwali sigo te po wai. ¹⁸ Tama te we bidi augwaligo te bidi sibolo lotu po bomonama wainu yali, augwali sibolo nai noga mawai hagede me. Augwali sigo moni sę bomu elama, te we bidigp ebo sę paliali.

¹⁹ Te nosali te Juda dabe me badu Pisidia tõe bulu me si elalubo, me nogi Antiok, me nogi Aikoniam. Te bulu side Pol dali Barnabas dali si polobadu osogo bidali. Te Juda dabe augwali tedu te Listra buluba aselama, augwaligo tigidali

we bidi homu hodolama, tama augwaligo Pol tigiba masigi sawai. Masigi sanama, tama agai mu isai bidi gagayali homu elama, augwaligo aga tigi be nani buluba kegasa pelama, mugi pali. ²⁰ Tialima, te Jisago po wali pabo we bidi augwali sisinagaselama, agai tigi bologobea sagasali. Bologobea sagaselama, Pol ma hodolama, te be nani tomoba ma pali. Tama te sogo kigamu aga dali Barnabas dali si te gasa be naniba pali, te be nani nogi Derbe.

Pol dali Barnabas dali si Antiok buluba ma pali, te Siria tɔde

²¹ Te bidi Pol dali, Barnabas dali augwali sigo te bulu Derbede bidibo we bidibolo Jisago dwagi yai po pusa mani. Tama pusa menama, we bidi hauwa mu Jisasba augwa homu mu muani. Tama augwali si te Listra be naniba tɔdu ma geasa pelama, te Antiok be naniba sabolali, te Pisidia tɔde. ²² Augwali sigo te Jisago po wali pabo we bidibolo dwagi yai po mobo mani, augwaligo Jisas konealubo homu dɔɔ walomainu. Augwali sigo te genuai po ola mawai, “Dago te Godigo tɔdu pobadi, gasa we bidi augwaligo dabolo haniani sege mawaibao, tama nosali Godigo da tonalubo buluba da sabolaibao,” te po wai. ²³ Tama tigidali bulude augwali sigo Jisago po wali pabo hani we bidi tonaluabo tobolu bidi dɔɔ ilali. Tama nai osogo gisilama, Godibolo po olama, augwali sigo te tobolu bidi dabe Godigo nogode muai, augwaligo aga konealubaso.

²⁴ Te Pol dali, Barnabas dali si augwali te Pisidia tɔ tomodu pelama, te Pamfilia tɔba

sabolali. ²⁵ Teba sabolama, augwali sigo Godigo gesi dwagi yai po te Perga be nani we bidibolo pusa mawai. Tama tedu pelama, Atalia buluba sabolali. ²⁶ Tama augwali sigo Atalia bulu taga pelama, moni geba deli selama, tama aïdu pelama tama Antiok buluba sabolali. Tama te bulude polobadu Jisasgo po wali pabo hanigo augwaligo nogo tega si tobolude munama, agai tega si tau somainu, Godibolo gedu haluasa po wai. Te po olama, augwaligo te bidi si polobadu tagala palali. Tama augwali si te tōba ma sabolali, te se egi pomai hagede, tama augwali sigo te se ela bila silama, ma asali. ²⁷ Tama augwali si Antiokba ma sabolama, augwali sigo Jisasgo po wali pabo we bidi dali deliba sisinagasali. Tama augwali sigo te se yali po augwalibolo pusali, tigidali nai Godigo augwali si tau sali se me, tama Godigo te Juda hani isawai we bidi augwaligo agai po konealubo sunumi dayali. ²⁸ Tama augwali si Jisasgo po wali pabo hani dali bobobage sogo mu bidali.

15

Augwali Jerusalemba sabolama, genuai po mu miani

¹ Te Jisasgo hani we bidi me badu augwaligo Judia tō taga pelama, Antiok be naniba sabolali. Tama augwaligo Jisasgo hani Juda bidigo lotu po wabo kolesaga wali pomainu ola manio. Tama augwaligo te po wali, “Moses agai bomo yai pogo te tigidali bidi Godigo hani mu bidao wali. Tama tilama, tigiwali togwao, Godigo daj muao. Tama

dagego te sę isąbaso da, Godigo dage sogobeo,” te po wai. ² Tama Pol dali Barnabas dali augwali sigo te po wabo mu hagela yali. Tama augwali sigo te Juda bage dali moni pogo wąbi hwjani, tama augwali sigo moni wado mu yali. Tama Antiokde bidali Jisasgo po wali pabo we bidi hanigo Pol dali Barnabas dali si, te bidi dabe me badu me, augwali Jerusalemba moni po miboba augwali pomainu homu yali. Jisasgo tagala palai bidi dabe me, tobolu bidi dabe me, augwali deliba sisinama, te po dodolomainu yaibao.

³ Tama tibaso, Jisasgo hani Antiok be nani bidigo augwali Jerusalemba pabo bidi dabe tagala palali. Tama augwali Fonisia tų dali, Samaria tų dali, te bulu si tomodu augwali pali. Tama te sogo augwali Jisasgo hani dali bidu, augwaligo sę ebo po dali pusali, me badu Juda bidi hani isąwai bidi, augwali te sogo Jisasba augwa homu mu muani, te po augwalibolo pusa mani. Tama te sogo augwaligo te po odama, augwaligo moni bugai homu mu yali. ⁴ Tama peyu, augwali Jerusalemba sabolali. Tama tigi-dali Jisasgo hanigo augwali sulama, dwagi yai homu yai, Jisasgo tagala palai bidi me, tobolu bidi me, augwaligo moni dwagi yai homu eyu augwali asobo suali. Augwali sigo augwalibolo Godigo tigidali sę augwali si bilu yali sę po pusa mani. ⁵ Tiali Jisasgo hani bage me badu augwali te Juda dabego lotu po wabo bidi Farisi sibi da. Augwali doligulama, te po wali, “Te Jisasgo po wali pabo we bidi me badu, augwali te Juda hani isąwai bidi dabe dao,” wali. Tama augwaligo augwali sibolo tama wali, “Dage sigo te hanibolo

te po wao, augwaligo Godigo Mosesbolo mani po mu wali pao, tama dage tigiwali togolama, tama Mosesgo yali kolesagadu wali pao,” te po augwali sibolo tama ola mani, te Farisi sibi bidigo.

⁶ Tialima, nosali te Jisasgo tagala palai bidi me, te tobolu bidi dabe me, augwali sisinagasali, te po dodolomainu. Augwaligo homude elaluali po pususu pali. ⁷ Pususu pelama, Pita doligulama, te po tama wali, “Ama dede, duga kone dao, Godigo homugo te Juda hani isawai bidi me augwaligo te Jisasgo dwagi yai po odama, augwa homu te poba mumainu yali. Tama polobadu mu God agai ena dage tomode te dwagi yai po augwalibolo pumainu sa muani. ⁸ Tama God agai da dago homu tigidali konebo da. Tama God agai Dwagi Yai Mobo Bidi te agai dabolo hasia mani tiwai, tama nosali augwalibolo me manio, te Juda hani isawai bidi dabe. Tama menama, dago koneagameo, Godigo augwali dali dwagi yai homu ebo dao. ⁹ Tama Godigo te Juda hani isawai bidi hanibolo ebo se te ebo kolesaga tiwai, agai da dali yali, polobadu. Tialima, augwaligo te Jisasba augwa homu mubo si, agai augwaligo dwai kolesaga yali sege sela sawai dao. ¹⁰ Tama dagego te Juda hani gagasiawai bidi sege mabo tagaliao. Dagego ‘Dage Mosesgo po naga wali pia’ po augwalibolo wagimio. Magi basowe? Augwali usu egobeo. Suao. Dago waj me, dago me, te Mosesgo mani bomo yai po wali pabo se bugagia wali pogobeo. Te tiwai moni sege dago tudide tolobo dao. Tama tiwai sege dagego augwalibolo mobaso da, dagego God usu saibao. ¹¹ Te dwali. Tialima, dago Jisasba dago homu

tigidali mubo dao, tama dago konebo da, Genuai Bidi Jisas agai dago yali dwai se agai tolai dao. Da tigidali we bidi Godigo da te tu deligo naga saibao. Tialima, agai te Juda hani isawai we bidi me te tudu naga ma saibao,” Pitago augwalibolo te po wai.

¹² Te po minama, tigidali bidi po sagia selama, Barnabas dali Pol dali sigo tigidali bomai se Godigo augwali si nogode yali se po pusali, te sogo augwali si te Juda hani isawai bidigo tude biliyu, te se yali po pusali. ¹³ Tama augwali sigo te po silibo si, Jems aga augwa tobolu bidi gagalama, aga dodoligulama, te po wali, “Ama dedeo, dagego eno po odao. ¹⁴ Megi te Pita agai po dabolo pusali. Tama dago koneao, hasia sogo mu Godigo te agai hobede ebo homu te Juda hani isawai we bidibolo me manio. Tama Godigo me badu aga hani mu nigimai hagede dai ilai dao. ¹⁵ Tama Godigo pedauwalide po selama pusubo buku da deli po tama tiwai augwaligo aseai da. Te po e tiwai,

¹⁶ ‘Genuai Bidi agai te po wai, “Nosali sogo ena ma asaibao. Augwaligo be me dodolama bidibo, polobadu be gagawali, degasa palio. Tiali goli eno te be ma gesi se yaibao. Tama te tiwai eno gesi kolesaga te Devitgo hani ma hodalaga-saibao,”

wali. ¹⁷ “Tama gasa hani augwaligo me ena gegebo se yaibao, ena Genuai Bidi dao, te Juda hani gagasiawai bidi me. Tiali goli, eno augwali eno hani tomoba asomainu eno i wai dao,” wali.

¹⁸ “Polobadu mu Genuai Bidi agai te se pedalabo po

wai dao, tama megı te se pedalalıo.” ’ ’*’

¹⁹ Te Jems agai te po pusalı, “Eno homugo tama tibao. Dago te Juda hani isawai Jisas wali pabo bidı dago sege magıo. Augwali God pageba asalı, tama dago augwali dago kolesagadu pao olama i wagiö. ²⁰ Me ma, dago augwalıbolo pas tolınao. Tama te pas tomode te po wainao, ‘Dagego te augwalıgo te tıbo godıbolo ula mabo nai te dagego tugımiö, dagego kıbu me agai kaneme gelısawai kıbu tugımiö, kaneme me tugımiö. Te we sabo bomö yai po bolama, dwai penani se egımiö,’ waıbao. * ²¹ Te se po Moses agai aga bukude aseai dao, polobadu mu. Tama lotu po wabo sogo tıgdalı augwalıgo te Mosesgo po lotu be tomode nedebö dao. Tıalıma, augwalıgo koneama, te se ebo habu mu selai dao,” Jemsgo te po wai.

Augwalıgo te Jısasgo po wali pabo hani mebolö te pas tolıalı

²² Te Jısasgo sa muai tagala palai bidı dabe dali, te tobolu bidı dabe me, te Jısasgo po wali pabo we bidı tıgdalı me, augwalıgo delı homu elama, bidı me badu augwalıgo Antiök buluba tagala palabo homu yalı. Augwalıgo bidı sı dajı ilai, te Pol dali Barnabas sı dali pomainu yalı. Bidı sı dajı ilai, te bidı nogı me Judas, agai nogı me Barsabas, te gasa bidı nogı me da Sailas. Jısasgo po wali pabo bidı dabe augwalıgo te bidı sıde dwagi yai homu yalı. ²³ Tama augwalıgo te pas sela pomainu, augwalıgo te po aseani,

* **15:18:** Amo 9:11-12 * **15:20:** Sai 34:15-17; Prs 17:10-16; 18:6-23

“Da Jisasgo tagala palai bidi dabe me, tobolu bidi dabe me, te Jisasgo hani me, Jerusalemde bidibo bage, da tigidali dagego ama da. Dago te pas dage pageba te aseña tolobao wali, Siria bulu me, Antiok bulu me, Silisia bulu me, dage Israel hani isawai bidi, dago dagebolo bugai homu ebao, te po wali. ²⁴ Tama dago po odalio, dago hani bage me badu augwali dage pageba ase-lama, augwaligo dagego homu dolali. Augwaligo me me po walio, tiali goli dago te hani dage pageba me tagala palai menio. ²⁵ Tama megida deliba sisinagaselama, dago deli homu elama, te bidi si dage pageba tagala palali. Augwali si Pol dali Barnabas dali si hodobo pali. Pol dali Barnabas dali si te dago godolo mu ebo da. ²⁶ Tega sigo Genuai Bidi Jisas Kraisgo se eyu, moni homu ebe, gasa bidigo augwali elebaso, usu dao homu yali. ²⁷ Tialima, dago Judas dali Sailas dali te augwali si dage pageba tagala palobao. Augwali sigo dago pasde aseñani po tiwai po dagebolo pusa mawaibao.”

²⁸ “Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi dali, da dali si te deli homu ebo da, dago dagebolo gasa sege magobeo, da Juda hanigo kolesagadu wali pabo sege. ²⁹ Dago homugo e po naga dagego wali pia. Dagego te augwaligo te tibo godibolo ula mani nai dagego tugimio. Kaneme me tugimio. Agai kaneme gelisawai kibu tugimio. Dagego we sabo bomo yai po bolama, penani egimio. Tama dago e ola mani po dagego wali peyu da, te dage bugagia bidaibao. Tama dao. Dage tao,” te po aseñani.

³⁰ Augwaligo te pas aseñama, te bidi dabego

sela pelama, te Antiok be naniba sabolali. Tama augwaligo tigidali Jisasgo po wali pabo hani deliba sisinama, te pas augwalibolo mani. ³¹ Tama te sogo te Antiok we bidigo te pas aseani po odama, augwali bugai homu mu yai, te pas tomode elalubo pogo augwaligo homu tau siyu daꝝ walali. ³² Te Judas dali Sailas dali te bidi si Godigo pedauwalide po selama, pusubo bidi da. Augwali si da Jisasgo hani dali hauwa sogo mu bidali, tama augwali sigo augwalibolo po pusulama, tau siyu daꝝ walali. ³³ Tama augwali si tede hauwa sogo bidama, tama nosali Jisasgo po wali pabo hanigo tega si Jerusalemba ma tagala palali. Tama augwaligo te po wali, “Dage dwagi yai homu dali pao, te dage tagala palali bidi dabe pageba,” te po wai. ³⁴ Tiali goli, Sailas aga homugo nigilama, te Antiok bulude bidali.

³⁵ Te Pol dali, Barnabas dali si augwali si Antiok bulude bidali. Augwali si tede bidu, tama Jisasgo po wali pabo we bidi dali wadolagasali, we bidi Godigo dwagi yai po pusubaso bidali.

Augwali si Jisasgo po wali pabo we bidi hani dali bidu, Godigo dwagi yai po pusubadi, Godigo po odisa yali we bidibolo Godigo dwagi yai po pusubaso, Jisasgo po wali pabo we bidi pageba wadolagasali.

Pol dali Barnabas si bobegai po

³⁶ Te nosali me badu polua silama, Pol agai Barnabasbolo e tama po walali, “Dadi si ma pelama, dadi sigo Genuai Bidigo po polobadu pusa mani we bidi augwali Godigo po bugagia wali pabo wenama, sugi pinao,” te po wai.

³⁷ Barnabas agai homugo te bidi Jon, agai nogi me da Mak, aga dali pai homu yai. ³⁸ Tialima, polobadu Mak aga augwali si dali pai goli, Pamfilia tōde bidibadi, ma wi pai. Tama agai augwali sigo te yali se silisabadi yali. Tama tibaso, Polgo aga dali wado po wali, te Barnabas dali. Pol agai homugo Mak augwali si dali pogobe homu yali. ³⁹ Tama Pol dali Barnabas dali si deli homu ebe, tama tilama, augwa si ma wado po olama, bobegali. Tama Barnabas agai Mak selama, augwali si moni geba selama, tamu aḡi tomode elalubo Saipras tō teba pai. ⁴⁰ Tiali goli Pol agai Sailas daḡi ilai dao. Tama Jisasgo po wali pabo bidi hani augwaligo Godibolo po olama, “Tega si Genuai Bidi, nago tau sao,” te po wali. Tama olama, augwaligo tega si tagala palali. ⁴¹ Tama augwali si Siria tō tomode tōdu pali, te Silisia tō tomode me. Tama augwali sigo Godigo po wali pabo we bidi hani tau sabo daḡi walobo se ela bilali.

16

Pol badi Sailas badi augwali si pabode Timoti me hodobo pali

¹ Te Pol aga Derbe be naniba sabolali. Tama nosali te Listra buluba pali. Tede agai bidi me deli suai, te bidigo nogi Timoti. Aga dali, aga ida dali, augwali si augwa homu tigidali Jisasba munaluali. Te aga ida da te Juda hani we da. Tialima aga aya da, te da Grik hani bidi da. ² Tama te tigidali Listra bulude bidibo bidi me, te Aikoniamde bidibo bidi Jisasgo po

wali pabo hani, augwaligo Timoti ‘Te dwagi yai bidi dao’ homu yai. ³ Tama Pol agai homugo Timoti aga dali sęba paibao homu yali. Tiali goli, agai koneani, te Juda hani bidi augwaligo Timoti aga ayade moni homu yali, augwaligo te homu yali, ‘Aga aya da Grik bidi da’ homu yali. Tama aga aya agai te sogo Timoti tigiwali togobe. Tialima, Polgo Timoti tigiwali togwali, te Juda bidi gagamai hagede dađ ilali da, te Juda dabego Timoti agai wabo po odomainu yali. ⁴ Tama augwali te bulude bilali, te sogo Jisasgo po wali pabo hani dali sisinama bidali, te Jisasgo tagala palai bidi me, tobolu bidi dali augwaligo Jerusalemde polobadu wali po ola mani. Augwaligo “Dagego te wali po bugagia wali piąo,” wali. ⁵ Tama tibaso, Jisasgo po wali pabo hani tigidali augwaligo bomu salio. Tama umabo we bidi te Jisasgo po wali pabo we bidi tomoba tigidali deli deli sogo asali.

Pol agai nade te Masedonia bidi suali

⁶ Te nosali Pol dali aga dwasianu hani dali, augwaligo homugo te Esia tęba pabo homu yali. Tiali goli Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwali si te bulu Esiaba pelamuo po olama, habu seleyu, tų sinilani. Tama tibaso, augwaligo Frigia tę dali, Galesia tę dali te si tomodu pali. ⁷ Tama te sogo augwali Misia tę dađ sesegeba sabolali. Augwaligo homugo te Bitinia tę tomoba pabo homu yai. Tiali goli Jisasgo Dwagi Yai Mobo Bidigo te tų ma paliali. ⁸ Tama tibaso, augwaligo Misia tę tomodu peyu, augwali te be nani Troasba sabolali, te nabis bulu da. ⁹ Tama te sogo hulide

Polgo na gagawai yali. Agai Masedonia tɔ bidi me deli dolalubo suali. Aga aselama, Polbolo bomo elama, hanalu wali, “Nage e Masedonia tɔba aselama, da tau sagasao,” wali. ¹⁰ Te sogo Polgo na gagawai elama, te sogo ena Luk da Pol dali munasa pali, tama dago walu dabe polo sisi elama, dago geba gegelama, Masedonia tɔba pai hagede. Dago koneai, Godigo da i wali, agai dwagi yai po tede bidibo we bidibolo ola momainu yai.

Te we Lidia agai Jisasgo po wali pai

¹¹ Te tama da te Troas be nani taga pelama, da gebadu pelama, te Samotres tamu ɔi tomode elalubo bulu teba dolo pali. Da pilama, do kigamu geba selama, da Neapolis be naniba tagaligi palio, sabolalio. ¹² Tama dago Neapolis taga palio, augwaligo moni genuai taunba pali, te bulu nogi Filipai. Te bulu moni genuai bulu mu da, Masedonia tɔde te bulu deli tobolu elalubo da. Te Rom bidi hani tede bidu, tonalubo da. Tama da te bulude hauwa sogo mu bidali. ¹³ Tama te Juda bidigo lotu po wabo Sabatde da te be nani tagalama, buluba pali. Da te moni pabo ɔi sesegeba bidigi pali. Dago te po odali, te pesagede me badu Juda dabe augwali deliba sisinama, Godibolo po wabo dao wali. Tama dago we dabe me badubolo te Jisasgo po dago augwalibolo ola manio. ¹⁴ We me deli bidali, dago po wabo agai odali. Te we nogi Lidia, te Taiataira be nanidu polobadu asali. Te we agai ebo sɛ da te nene gagawai nami ugwa agai gasa bidibolo menama, monego abelebo sɛ ebo

da. Tama te we agai Godibolo lotu po wabo da, tigidali sogo. Tama agai Polgo po wabo odalio, tama Genuai Bidigo te wego homu dwagi yai ilali, te wego Polgo wabo po bugagia odomainu yali. Te sogo te wego homu tigidali Kraisha muani. ¹⁵ Tiali da dago aga dali agai bede bidibo we bidi dali baptais mani. Tama agai dabolo te po wali, “Dagego homugo eno Jisas wali pabo homu ebaso da, eno homugo Jisas mu konealu baso da, teda dage aselama, eno beba bidagasao, osogo,” te po wai. Tama agai “Dage eno beba pinao” wali bomo mu yali. Tama tibaso, da aga dali pai.

Pol dali Sailas augwali si Filipai bulude kalabus yali

¹⁶ Te me sogo da te Godibolo gedu haluasa po wabo pesageba pobadi, tama dago wegi me deli asobo suai. Te wegi te mone sisabo se ebo wegi da. Dwai mobo me deligo te wegi tigde dagawai elaluali. Te dwai mobogo te wegibolo te we bidigo nosali yabo se po ola mabo da, te wegigo pedauwalidu te po wabo da. Tama te wegi se de bidu, olo dali aga tonalubo bidigo nai sela tubo da. Umabo we bidi aselama, augwaligo nosali yabo se po te wegigo augwalibolo ola momai hagede asai. Augwaligo mone ge te wegibolo menama, nosali te wegigo te po pusubo da. Tama elama, te wegi tonalubo bidi dabe augwaligo umabo masigi mu sabo dao. ¹⁷ Tama te wegigo agai da dali Pol dali sulama, wali asali. Wali asobadi, agai po bomonama mu wali, agai te po weyu, we bidi dabebolo te po wali, “E bidi dabe te Genuai Bidi Godigo se ebo bidi dao,”

wali. “Augwali asali da, dagebolo Godigo dage ma sabo tų po ola mawai hagede asalio,” te po wai. ¹⁸ Tama te wegigo agai umabo sogo tama naga tiali. Tibaso, nosali Pol aga hagela mu yali. Pol aga begegi solama, te dwai mobobolo te po wali, “Eno Jisas Kraisgo bomode nagebolo obao,” wali, “te wegi tagalama, nage pao.” Pol agai te po olama, tama te dwai mobogo te wegi polo taga pali. ¹⁹ Tama te wegigo te gasa bidigo nosali yabo sę po ma pusube. Te sogo te wegi tonalubo bidi dabego koneani, augwaligo mone sabo sę dolo baso, tama augwaligo Pol dali Sailas dali nogo tolasa, te tobolu bidi dabego po tų ebo pesageba odasa pali. ²⁰ Te augwaligo tega si genuai Rom gavman bidi pageba odasa pali. Tama augwaligo te po wali, “Dagego te Juda hani bidi si suao. Tama augwali sigo dwai hagoma ebo kolesaga dago bulu tomode yalio,” wali. ²¹ “Da Rom bidi da, tiali goli e bidi sigo da gasagi yai kolesaga ola mabo da. Te kolesaga te da Rom bidi dago kolesaga tiwai menio. Duga bomu yai po elalubaso, tama augwali sigo te kolesaga me te wali po tiwai me dago ilamuo,” te po wai. ²² Tama te tonaluali we bidi augwaligo te bidi sibolo dwai po wali, tama augwaligo te bidi si elebo gagalali. Tama te po tų ebo tobolu bidigo te enesigi bidibolo po wali, “Augwali sigo gudubo ugwa peda sanama, keloago tudi badu elao,” wali. ²³ Te tiwai obaso, augwaligo te bidi si hauwa sogo mu keloago elali. Tama nosali augwaligo te bidi si kalabus beba nogo tulama, sęgi pali. Tama te po tų yali bidi dabe augwaligo te kalabus bidi tonalubo tobolu bidibolo bomai

po mu wali, “Nago te bidi si bugagia tonalua,” wali, “augwali si wi pabuo.” ²⁴ Tama te bomai po odama, te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi agai te Pol dali Sailas dali si odasa pelama, te moni daꞑi todogo pai te masigigo nigai be habu muba tagaligi pali. Tama te bidi si moni ni pedai si dudulawebe saꞑa si tagalaluama, ma lok daꞑ walali.

²⁵ Te huli tomode mu Pol dali Sailas dali sigo Godibolo po weyu, aga nogi ugwaba sabo balia dabe weyu bidali. Tama te kalabus bede bidali bidi dabe me badu augwaligo te balia po wabo odali. ²⁶ Tama tibadi, moni tꞑ mali polo yali, te kalabus be ni dabe togwa pali, te be tꞑ dabe polo augwa digi dala pali. Te augwaligo nogode keꞑani aligabo bono aga digi pisagana pali. ²⁷ Tama te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi aga hodaluama, suali, te kalabus bede be tꞑ tigidali dalalubo suali. Agai tama homu yali, ‘Kalabus bidi tigidali wi pali dao,’ homu yali. Tama tibaso, agai homugo ‘Genuai gavman bidigo ena elaibao,’ homu yali. Te homu elama, aga moni ge hwꞑ kugulude walaluai hwꞑ ugwa diꞑ selama, aga digi tabide elainu yali. ²⁸ Tiali goli, Polgo agai moni po mu tama wali, “Naga digi ma elegio,” wali. “Da wi pabeo, da tigidali me bidibao,” wali. ²⁹ Tama te kalabus bidi tonalubo tobolu bidi agai te enesigi bidi i weyu, te po wali, “Sole selama asao,” wali. Tama sole selama, agai te kalabus be tomoba polo pali. Agai moni wi mu elama, didibili yali. Didibili ebadi, agai tobolu Pol dali Sailas dali si saꞑa pageba muani. ³⁰ Tama agai tega si buluba odasa pelama, hanalu wali,

“Dage si genuai bidi dao. Eno magi se elama, Godigo eno yali dwai se sela samainu, Godigo ena ma sogowe?” wali. ³¹ Tama Polgo agabolo te po wali, “Nago homu tigidali naga Jisas Genuai Bidi teba muyu da, te nage tigidali sogo bugagia bidaiba, Godigo nage dali nago bede bidibo we bidi dali ma saibao,” wali. ³² Tama augwali sigo Jisasgo dwagi yai po aga dali, aga hani dali augwalibolo pusa mani. ³³ Tama te sogo hulide te kalabus tonalubo tobolu bidi agai homu Jisasba mu muani. Agai tega si selama, te bidi dabego keloago elali madigi keni te aigo tedelama, ugwa nami selama, te kenide keni. Pol dali Sailas dali sigo te kalabus bidi tonalubo bidi dali, aga bede bidibo we bidi dali te sogo tama baptais mani. ³⁴ Tama te bidigo Pol dali, Sailas dali si agai be tomoba odasa pelama, augwali si agai nai mani. Tama te tobolu bidi dali, aga bede bidali we bidi dali augwaligo moni bugai homu mu yali. Magi basowe? Te sogo augwaligo augwa homu tigidali Godiba mu muani.

³⁵ Te sogo kigamu te Rom gavman genuai bidi dabe augwaligo te enesigi bidi dabe tagala pelama, te kalabus bidi tonalubo tobolu bidibolo te po wai, “Nago te bidi si olo tagala pelama, pomainao,” wali. ³⁶ Tama tibaso, te kalabus tonalubo tobolu bidi aselama, Polbolo wagasali, “Te Rom genuai bidi dabe augwaligo enabolo po ola tolalio, ‘Dage si megii pao’ po walio. ‘Dage si pião, te po me menio,’ wali,” te po wai. ³⁷ Tiali goli, Pol agai te po selasa asali enesigi bidibolo te po wai, “Woo,” wali. “Tialima, dadi si kalabus yali, augwaligo te page me gegebeo,” wali. “Te

magi baso augwaligo da elama, da tigidali we bidi gesabide hale mawai dawe? Da si Rom bidi mu dao, dadi sigo nogi te Rom gavmanigo bukude elalubo dao. Te gavman bidi dabego konebewe? Megi augwaligo homugo dadi sigo pedauwali paniama, dadi sigo augwali dali po wasiama, geme paibao. Augwa dwai kolesaga dadi si dali elama, te ma dualaibawe? Te menio,” wali. “Dadi si olo me pogobeo,” wali. “Te Rom gavman genuai bidi dabe augwa digi aselama, dadi si tagala palomainao,” Pol agai te po wai.

³⁸ Te po selasa asali enesigi bidi dabe ma pelama, te Rom po tu ebo bidi dabebolo Polgo wali po pusigi pali. Tama te sogo te po odobo si, Pol dali Sailas dali si Rom bidi mu si da po odobo si, augwali wi mu yai. ³⁹ Tama tibaso, te Rom po tu ebo bidi dabe augwali te kalabus beba pelama, Pol dali Sailas dali sibolo te po wai, “Dago dwai kolesaga dage side yali ma, da homu dene mu ebao,” wali. “Dage si e bulu tagalama, gasaba pagameo,” te po wali. ⁴⁰ Tama Pol dali, Sailas dali si te kalabus be tagalama, te we Lidiago beba pali. Tede Jisasgo po wali pabo we bidi hani dali deliba sisinama, tama augwali sigo po pusulama, augwaligo homude dau walobo po pusa mani. Tama augwa si peyu, augwali taga pali, te Filipai be nani taga pali.

17

Te Tesalonaika be nani bidi augwaligo Pol dali Sailas dali elai hagede yali

¹ Te Pol dali, Sailas dali si pelama, te Amfipolis be naniba sabolali. Te bulu taga pelama, Apolonia be naniba sabolali. Te be nanidu pelama, moni Tesalonaika be naniba sabolali. Tede te Juda dabe augwaligo bomo yai po ola mabo be elalui. ² Tigidali bulude bilu, Pol agai te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba pabo koneai dao. Tama tibaso, Tesalonaikade me aga bilu, te beba pali. Tama agai Godigo bukude elalubo po nedama, aga Juda dabe dali po miani. Agai te se Sabat sogode ela bilibadi, Sarere sela silali. ³ Te sogo agai augwalibolo te po hania wali, te Godigo sa muani bidi, te we bidi tau somainu sa muai bidi Kraisde po agai ola mani. “Suao,” wali. “Godigo po elalubo bukude e po elalubo, te bidi Godigo dabolo tagala palaibao,” wali. “Agai moni dene tolama, isaibao. Tama nosali aga gu pagede ma hodalueibao. Tama megi eno dagebolo Jisas aga digi te Godigo sa muani bidi Krais dao obao,” Pol agai te po wai. ⁴ Tama bidi me badu augwaligo te po odama, augwa homu te poba mu muani. Tama augwaligo Pol dali Sailas dali side wadolagasali. Tama me badu umabo bidi Grik po wabo bidi hani da, augwaligo Godibolo lotu po wabo, augwali me augwa homu te poba mu muani. Tama te nogi elalui we dabe hauwa, augwali me augwa homu tigidali te Polgo wali poba muani.

⁵ Tiali goli, bidi me badu te Juda bidi hani da, te augwaligo umabo we bidi Pol dali Sailas dali si wali pabo sulama, augwaligo sebe mu yali. Tama tibaso, te Juda hanigo te dwai bidi dabe tigidali sogo augwali te sisinabo pesagede olo bilalubo

suali. Tialima, augwaligo te dwai bidi hani deliba sisinani. Tama augwali udulama, bilu, moni po daḡa wali, umabo we bidi hodalu, Pol dali Sailas side wado yali. Tama te Juda dabe me, te dwai bidi dabe me, augwali tigidali sisinama, peyu, te bidi nogi Jesongo be bologobea sali, be tu aluama togo sanama, Pol dali Sailas dali si kekasa painu, te augwali si po tu egi painu tama yali. ⁶ Tiali goli, augwaligo tega si gegali munu me sube. Tama tibaso, augwaligo Jeson badi, me badu Jisargo po wali pabo bidi dabe badi, augwaligo te bidi dabe nogo tulama, te bulu page bidi kaunsil bidi pageba odasa pali. Augwaligo moni daḡa bomai mu weyu, te po wali, “E bidi dabe augwaligo gasa kolesaga eyu, tigidali bulude bidibo we bidi dolobo dao,” wali. ⁷ “Megi augwali dago moni be naniba sabolali, e bidi Jesongo agai beba bidagasao wali. Dagego suao,” wali, “augwaligo te dago Rom genuai gavman bidi Sisargo po dolobo. Tama augwaligo te po wali, ‘Dago gasa bidi wali pinao’ wali, ‘te bidi nogi Jisas da,’ ” te po wai. ⁸ Augwaligo tama po wali, tialima tigidali we bidi me, te kaunsil bidi dabe me, tigidaligo moni po daḡa olama, augwaligo te yali seḡe dwai homu eyu seḡe yali. ⁹ Tialima, te kaunsil bidi dabe augwaligo Jeson dali aga hani dali side te mone ge sai, tama augwalibolo tama po ola mani, “Nosali te yali seḡe ma ebaso da, te dagego te mone ge ma sogobeo,” wali. Te po olama, augwaligo augwali tagala palali.

Pol dali Sailas augwali si Beriade seḡe yali

¹⁰ Te sogo be huli asobo si, te Jisasgo po wali pabo hani augwaligo Pol dali, Sailas dali si te Beria be naniba tagala palai. Tama augwali si pelama, te buluba sabolali. Tama sabolama, te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomoba pai. ¹¹ Te Beria bidi dabe te Tesalonaika be nani bidi hani tiwai meni. Te polobadu te Tesalonaika bagego tega sigo po polo sela sawai dao. Tiali goli, te Beria bidi hani augwaligo da bugai homu elama, te po odali. Tama tigidali sogode Godigo po aseai bukude nedali, Polgo wali po usu niba pabo wenama suali. ¹² Tama te Juda we bidi hauwago augwaligo homu te Jisasba muani. Te umabo Grik po wabo nogi elalubo we dabe me, augwa homu Jisasba muani, te Grik po wabo bidi dabe me. (Te augwali Jisasgo po wali pabo hani tomoba asali.) ¹³ Tiali goli, te Tesalonaika be nanide bidali Juda bidi dabe augwaligo te Polgo Godigo po Beria be nanide me ola mani po odobo si, augwali te Tesalonaika taga solama, Beriaba sabolai. Tede te Tesalonaika Juda dabego te we bidi dabe sisinama, dwai sebe yabo homu hodolali. Te homu hodolobo po obaso, augwaligo Pol dali, Sailas dali side dwai sebe yai. ¹⁴ Tama polo te Jisasgo po wali pabo bidi hani augwaligo Pol dali bidi me badu dali te nabisba tagala palali. Tiali goli, Sailas dali, Timoti dali te Beria be nanide bidaluani. ¹⁵ Tama Pol dali pali bidi dabe augwaligo Pol te Atens buluba tagaligi pali. Tama augwali Beriaba ma aselama, Polgo Sailas dali Timoti dali sibolo wali po pusagasali, “ ‘Dage si Pol bidibo buluba polo asao,’ wali. Tama agai te po dabolo tama walio,” augwaligo te po wai.

Pol agai te Atensde bidibo we bidibolo po pusa mani

¹⁶ Te bidi Pol te moni hanu nogi Atensde te Sailas dali Timoti dali si asobo tonaluali. Tama tonalubadi, agai suali, te bulude bidibo we bidi dabego tibo god wali pabo kolesaga umabo yali. Tama tibaso, Pol agai te tibo sulama, moni homu mu yali. ¹⁷ Tama tibaso, Juda dabego bomo yai po ola mabo po mibo be tomode agai te Juda dabebolo umabo po ola mani, te Juda hani isawai bidi dabebolo me, augwaligo Godibolo lotu po wabo da. Te maketde Pol agai te maketba asobo we bidibolo sesemane sogo po ola mani. Agai homugo augwaligo Jisago po wali pomai hagede, te po bomo eyu ola mani. ¹⁸ Tama te Epikuria hani po ola mabo bidi dabe me, te Stoik hani po ola mabo bidi dabe me, augwaligo Polgo po aiyaba elalui hagede, pogo wabi hwiai aq yali. Te bidi me badugo te po wai, “Te bidi aga da, te mu konesiawai bidi da. Agai dabolo magi po obawe?” Me badu bidigo te po wali, “Agai te po wabo gasa habuba bidibo Godigowe?” te po wai. Pol agai te Jisade po ola mobadi yaide, isai bidi te gu pagede ma hodaloabo po ola mobadi yaide, augwaligo te tobage po tama wali. ¹⁹ Tama tibaso, augwaligo Pol odasa pelama, te Areopagus bulu duba tagaligi pali. Te bulu dude te kaunsil tobolu bidi dabe deliba sisinagasobo dao. Augwaligo Polba hanalubo po weyu, te po wai, “Dago homugo nagebolo hanalubo da, nago te gesi po nago koneama, tigidali we bidibolo ola mabo po, nago dabolo me ola mao. ²⁰ Nago te wabo po me badu dali da noma sobao. Magi

basowe? Polobadu dago te tiwai po odai menio. Tama tibaso, te po page dago bugagia odaio,” augwaligo te po wai. (Tama te sogo te Atens bulu page bidi dabe me, te gasa buludu e buluba asali bidi dabe me, augwali tigidali sogo, giligade me, pio me bidu, augwaligo te gesi sę yabo po mibo dao. ²¹ Tama te tiwai po augwaligo polobadu me odisawai po odaio. Tama tibaso, augwaligo u po Polbolo hanalu wali.)

²² Te bidi Pol aga te Areopagus bulu dude sisinagasai kaunsil bidi dabe tomode doligulama, te po wai, “Dage Atens bidi dabe. Dagego ebo kolesaga eno سوالio. Tama eno homugo dagego umabo gasagi yai godibolo lotu po weyu, bomo mu ebo dao. ²³ Tama ena e be nani tomode bilibadi, eno te dagego umabo godibolo lotu wabo pesage dabe سوالio. Tama eno dagego te god me delibolo hasa dabe ula mabo pesage me deli سوالio. Dagego te hasa dabe ula mabo pesage masigide te po aseani, ‘Te nai dago konesiawai godigo nai dao.’ Tialima, dagego konesiawai god, dagego te godibolo lotu po wabo da. Tiali goli, te god de dawe te dagego konebeo. Te god eno megı dagebolo e po pusa mabogo aga dagebolo waselaibao,” wali.

²⁴ “God agai tı me, tıde bidibo nai tigidali me nigai dao. Te God agai tigidali nai dagalude elalubo nai me, te tıde elalubo nai me, tigidali aga naga tonalubo dao. Tama tibaso, bidigo nogogo sę yai lotu be tomode aga bidibo menio. ²⁵ Me ma, agai dago nogode agai nai tubo mu menio. God aga digi tigidali tıde bidibo we bidibolo noma mabo dao. Tigidali nai dabe

dago gegelama sabo, te Godigo naga mabo dao.
 * ²⁶ Godigo hasia mu bidi me deli nigai (te bidi nogi Adam). Tama nosali te bidi deligo te tigidali haniani bidi dabe dalali. Tama Godigo tigidali bidi dabe tigidali buluba dobayali, augwa te bulude bidimainu yai. Tama God aga digi polobadu mu augwali te bulu dabede bidabo sogo bodolu munama, ɗaj ilai dao. ²⁷ God agai te se ilai da, augwaligo ena gegemainu homu yali, tama augwaligo homugo gogone pelama, ena pageba asomainu homu yali. Tiali goli, suo, God digibulu bidibeo, da pagede deli deli we bidi pagede bidibo. ²⁸ God agai se ebaso da, da bidibo me, da bilibo me. Tama te page aga naga da. Te yali, duga me badu bidi dabe buku asebo koneai bidigo aseai po tiwai dao, 'Da bidibo me aga wai naga bidibao,' te po aseai. ²⁹ Tama da bidibo Godigo wai dabe bidibao. Tama tibaso, dago te homu egio, te God masigi tiwai dao, te bunuwaligo nigai piksa tiwai God da, olamuo. Dago te homu ilamuo, 'God da dago nogogo nigai dao,' te homu egio. ³⁰ Tama polobadu te bidi dabe augwaligo te se ebaso, tama Godigo po me wabe, moni homu me ebe. Magi basowe? Te augwaligo agade kuna konesiabaso. Tiali goli, megite sogo God agai bomai po mu tagala palali, tigidali bulude bidibo bidi dabego me odomainu yali. Agai tama wali, 'Dagego dwai kolesaga ebo tagalama, tama dage ena pageba asao,' wabo dao. ³¹ Tama agai deli sogo me bodolu mawai. Nosali te sogo agai tigidali tɔde bidibo we bidi po

* **17:25:** 1 Kin 8:27; Ais 42:5; Tpi 7:48

tų ela mawaibao. Augwali po tų yabo bidi Godigo sa muai dao, te bidi agai dwagi yai doloba pai po tų mu yaibao. Tama Godigo te sa muai bidi agai dabolo hania ola mani. Mena sę elama, da tigidaligo sualiwe? Agai te bidi isama, gų pagede ma hodaluama, ma gesi bida bida paibao,” Pol agai te po wai.

³² Te sogo Pol agai bidi me deli gų pagede ma hodaluai po pusubo da, bidi me badu augwaligo te po gisugu mani. Tiali goli bidi me badu augwaligo agabolo te po wali, “Dago homugo nago te po dabolo ma pusa mao,” wali. ³³ Tialima, Pol aga te po mibo tagalali. ³⁴ Tama bidi me badu augwali augwa homu Jisasba mu muani, tama augwali Pol dali pali. Te bidi me deli aga te Areopagusde bidibo kaunsil bidi, agai nogi Dionisius da, te we me deli agai nogi Damaris, augwali si me, gasa bidi dabe me badu me, augwali tigidali augwa homu Jisasba muani.

18

Polgo te Korin taun bulude sę eyu, po pusali

¹ Te bidi Polgo nosali te Athens be nani taga pelama, agai Korin taun be naniba pali. ² Tama te bulude bidi me deli bidali, te Juda hani bidi, agai nogi Akwila. Aga bulu mu nogi da, Pontus da. Tama polobadu gana aga dali aga we dali te Itali tųde bidali taga soai. Aga we nogi da, Prisila da. Te Rom gavman tobolu bidi mu agai nogi Klodius, agai te Juda hani te Rom tųde bidali aga sela sawai dao. Tama agai te po wali, “Dage Juda hani Romgo tųde ma bidigimio,” wali. Tama

tibaso, augwali si te Korin be naniba polasa soai madigi, Pol nosali Korin be naniba asai dao. Pol aga augwali sugi pali. Tama sugi pelama, agai augwali dali bidali. ³ Tama Pol agai te we de bidi si te hasa waligo ugwa be hobolama, te mone sabo se ebo suali. Polobadu Pol aga me te se yai. Tama augwali sigo Pol hanalu wali, “Nage dadi si dali bidu, e se yaibao,” wali. ⁴ Tama Pol aga tede bidu, tigidali Sabat sogo Juda dabego bomo yai po ola mabo beba peyu yali. Tama agai te Juda hani bidi dabe dali me, te Grik hani bidi dabe dali me, agai po ola mani. Tama agai homugo augwali homu begelemainu hagede homu yali.

⁵ Te nosali Sailas dali, Timoti dali augwali si te Masedonia to taga solama, Korin be nanide Pol bidibo madigi sabolali. Tama augwali si asobo si, Polgo te ugwa be hobolobo se tagalali. Agai tigidali sogo te Juda hani we bidi bidibo tomode po ola bilali. Tama agai po bomai mu pusuyu, te po wali, “Te dagego koneao. Te bidi Jisas aga Godigo aga sa muai bidi Krai da, te we bidi tau somainu.” ⁶ Tiali goli, augwaligo homugo te po pusubo po odobe. Augwaligo agade sebe yali, tama augwaligo aga dali dwai po mu wali. Tama tibaso, Pol aga tama kolesaga yali, agai nogogo te aga gudali ugwade elaluali pobe bage tedala sayani. Tama tiyu agai te dai yali, agai nosali augwali ma homu egobeo olama, te se yali. Tama agai augwalibolo po walali, “Tialima, nosali dage hagawai baso da, duga se dao,” wali. “Eno se menio. Tialima, megi eno dage taga peyu, eno te Israel hani isawai bidi dabebolo Godigo po pusa mawaibao,” te po wai. ⁷ Tama tibaso, Pol aga te

Juda hani taga peyu, aga te Israel hani isawai bidi me deli, agai nogi Titius, me nogi Jastus, tego beba bidigi pali. Te bidi Titius agai Godibolo lotu po wabo dao. Agai be te Juda dabego bomo yai po ola mabo be sesege badu elalubo. ⁸Tama bidi me deli bidibo, agai nogi Krispus, aga Juda dabego bomo yai po ola mabo be tonalubo genuai tobolu bidi mu dao. Te bidi dali, aga bede bidibo we bidi dabe dali, augwali tigidaligo Jisasba augwa homu tigidali mu muani. Tama Korin we bidi umabo augwaligo Polgo wabo po odama, augwaligo homu Jisasba mu munama, tama augwali tigidali baptais mani.

⁹ Te me sogo hulide Pol agai nai me deli te nade suali. Tama Genuai Bidigo aga dali po tama wali, “Nage wi egio,” wali. “Nago po bomo elama, augwalibolo wao. Naga pedauwali pania sigio,” wali. ¹⁰ “Ena nage dali bidibao. Gasa bidigo nage dologobeo. Magi basowe? E be nanide bidibo we bidi umabo augwali eno sa muai dao. Augwaligo nago po odama, te augwali eno hani gagawaibao,” wali. ¹¹ Tama te po obaso, Pol aga Korinde bidibadi, kibu be deli silama, me tomoba egi pali. Tama agai tigidali we bidi Godigo po ola mani.

¹² Te nosali te bidi me deli nogi Galio, te Rom gavman genuai mu tobolu bidi dabe augwaligo te bidi Galio te Grik tɔ tonaluabo tobolu bidi nigilali. Tama te sogo te Juda hani augwali sisinama, Pol selama, augwaligo aga po tɔba odasa pali. ¹³ Augwaligo Galiobolo te po wai, “Te bidi agai homugo dago bomo yai po dolobo. Tama agai te we bidibolo Godigo lotu po wabo

gasa kolesaga elama, bugagia ola mabeo,” wali.

¹⁴ Te bidi Pol aga doligulama, agai po gagalain-ogo, te gavman bidi Galio agai te Juda dabebolo te po tama wai, “E bidi Pol agai dwai sę mu egi sogo da, teda eno tonaluama, dagego po tų ebo po page tigidali eno odigi da. ¹⁵ Tiali goli, dage dolaga aselama, tama dagego umabo me me nogi wabo po obaso, te dage Juda hanigo bomu yai po dabe po me obaso, dagego homugo ena te tiwai po odobo bidi dawę?” wali. “Menio. Duga digi te po dodolao,” po wali. ¹⁶ Tama agai te Juda hani bidi dabe augwali te po tų ebo bedę sela sayani. ¹⁷ Augwali te be tagalama, buluba soali. Tede augwaligo te Juda dabęgo bomu yai po ola mabo be tonalubo bidi nogogo tuali. Te bidi nogi Sostenes. Augwaligo te po tų ebo be sesęgede te bidi osogo elali. Tiali goli, Galiogo sulama, tama agai te dwai sę ebode moni homu ebe.

Pol aga Antiokba ma geasa pali, te Siria tųba

¹⁸ Te bidi Pol aga te Jisago po wali pabo hani dali hauwa sogo bidali, te Korin be nanide. Tama nosali agai augwali taga soali. Agai te Prisila dali, Akwila dali augwali sela te Siria tųba pabo gagalali. Tama Senkria be naniba tųdu sabolama, tede Pol agai Godibolo bodolu mawai. Aga tobolu nisi poayali, te bodolu mani po dų omainu yai. * ¹⁹ Tama tilama, augwali sela te moni gebadu pelama, te tamu ađ bolama tama Efesus moni be naniba sabolali. Tama Pol aga te Juda dabęgo bomu yai po ola mabo be tomoba pelama, te Juda dabe dali umabo po miani. ²⁰ Augwaligo

* **18:18:** Nam 6:18

agabolo augwalide hauwa sogo mu bidaimai hagede hanalu wali. Tiali goli, Polgo “Menio,” wali. ²¹ Agai augwali taga peyu, te po wai, “Te Godigo ‘Usu da’ obaso da, teda nosali ena dage pageba ma geasa asaibao,” wali. Te po olama, Pol te moni gebadu pelama, Efesus be nani taga pali.

²² Te bidi Pol te moni gebadu pelama, te nabis be nani Sisaria teba sabolali. Tedu tɔdu pelama, Jerusalemba pali. Tama agai Jisasgo po wali pabo hanibolo “Dage tao,” wali. Tama nosali aga tedu pelama, Antiokba pali. ²³ Tede aga hauwa sogonu bidama, aga Antiok taga pali. Tama ma pelama, tɔdu pelama, te Galesia tɔ me, Frigia tɔ me tomodu pelama, Jisasgo po wali pabo hani we bidi suali. Tama agai augwalibolo dwagi yai po pusa mani, augwali bomo somainogo yali.

²⁴ Te Juda bidi me deli Efesus be naniba sabolagasali. Agai nogi da Apolos, agai page bulu Aleksandria be nani da. Tama te bidi aga da po digi wabo bidi, te agai dwagi yai Godigo po aseani bukude ebo po page tigidali koneai bidi mu da. ²⁵ Tama agai koneai, te Genuai Bidigo agai tigidali we bidi ma sabo tɔ koneani. Tama tigidali sogo agai homugo daɣ mu eyu Jisasgo yali se po dabe tigidali pusali, bugagia dolo pusa mani. Tiali goli, agai koneani, te Jongo agai te we bidi baptais mabo se yali wali po naga agai koneani. ²⁶ Tama te bidi Apolos agai te Juda dabego bomo yai po ola mabo bede agai po bomonama wali, wi ebe. Prisila dali Akwila dali sigo agai po wabo odama, augwali sigo beba aga odasa pali. Tede augwali sigo agabolo Godigo

pabo tu po page bugagia hania ola mawai. ²⁷⁻²⁸ Tama nosali Apolos agai homugo te Grik po wabo bidi dabego page bulu toba pomai hagede homu yali. Tama tibaso, te Efesusde Jisasgo po wali pabo hani we bidigo bugai homu elama, te Grik tode bidibo Jisasgo hani dabebolo pas aseani, te Apolos tau somainu yali. Te pas tomode augwaligo te po aseani, “Te bidi Apolos asobo si, dagego aga bugagia tau sao.” Tama Apolos pelama, sabalobo si, tigidali sogo augwali sisinama, po mibo se yali, augwaligo Godigo po bukude aseani po wali. Te po agai tigidali we bidibolo Jisas ola mani. Aga “Te bidi mu polobadu Godigo agai da tau somainogo sa muai bidi Krais da,” wali. Tama tigidali sogo Apolosgo te Juda hanigo konila po wabo aiyaba elaluali. Tialima, Apolos agai Jisasgo po wali pabo we bidi hani tau mu sali, polobadu Godigo augwali hobede ebo kolesaga olo menama, tau sali.

19

Pol Efesusde se yali po da

¹ Te sogo Apolos te Korin be nanide bidibadi, Pol aga te Galesia to tomoba sabolali, nosali te Efesus be naniba sabolali. Tama te bulude agai Jisasgo po wali pabo bidi me badu bidibo suali. ² Pol agai augwali te po hanalu wali, “Polobadu sogo dagego homu Jisasba mu muani sogo, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi dage pageba asaliwe?” Augwaligo te po wei agade ponoyu, te po wali, “Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi elalubo po dago polobadu odobeo,” wali. ³ Tama Pol

agai augwalibolo hanalu wali, “Tialima, te sogo augwaligo dage baptais mani sogo, dagego dego po wali pai dawe?” Augwaligo te po wali, “Jon agai we bidi baptais polobadu mayu agai ola mani po, te po bidi me deligo dabolo ola menama, dago te po wali pabo dao,” wali. ⁴ Tama Pol agai te po wali, “Te polobadu te we bidi augwa dwai se me, dwai kolesaga me tagalama, tudiba menama, homu begelama, te Jon agai te we bidibolo baptais mani. Tama tilama, agai augwalibolo te po wai, ‘Te ena nosali asobo bidi, te bidi dagego homugo mu koneao,’ wali. Tama eno dagebolo te po obao, te bidi da te Jisas da,” Pol agai te po wai. ⁵ Tama te Efesus bulude bidali Jisago po wali pabo hani we bidi dabe augwaligo te po odama, augwali Jisas wali po baso, baptais sali. ⁶ Te baptais selama, deli deli bidi toboluba Pol agai nogo mubadi, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi augwaliba asali. Augwaligo gasagi yai haniani po wabo gagalali. Tama augwaligo Godigo augwalibolo mani po pusubo se yali. ⁷ Tama augwali te bidi hani nogo si olama, saqa badu si wagi sulama, bidi hani bidibo.

⁸ Te Pol te polua sela tede bidali. Tede bidibadi, aga te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba tigidali Sabat sogode te be tomoba pabo da. Agai augwalibolo te po wali, “Godigo homugo agai te we bidi tonalubo,” wali. Aga wi ebe, te po bomonama wai, augwaligo konemainu te po mu dao. ⁹ Tiali goli, augwali me badu bidi dabego augwa homude hagela elama, augwa homugo Jisas konebe. Tama augwali tigidali

bidi gedude doligulama, Godigo gesi tude pabo pobolo augwaligo dwai po wali. Tama tibaso, Pol agai te po odama, agai Jisasba homu muani bidi oda selama, te augwaligo Juda dabego bomo yai po ola mabo be taga pali. Tama tigidali sogo agai augwali dali po miani, te bidi me deli agai nogi Tiranus, tego skul be tiwaiba sisinama, po ola mani. ¹⁰ Tama Pol agai te se ebadi, kibu be si silali. Te se elama, umabo we bidi te Esia to tomode bidibo we bidi augwaligo Godigo dwagi yai po odali. Me badu Juda hani we bidi da, me badu te Juda hani isawai gasa hani dabe we bidi da.

Sevago ogwa dabe dwai mobo augwaligo gagalama, sela sawai hagede yali, usu isawai po

¹¹ Te sogo God agai genuai bomu mu Polbolo mani. Tama Godigo tigidali we bidibolo haniani bomai se bidigo ebo usu isawai se mu ola mawai. ¹² Polgo nami ugwa ugwa kugulu gudai dao, te duga holobo ugwa gebode kewai dao. Tama augwaligo te tobage ugwa dabe Polgo tulama, tama augwaligo te gasi sai bidi dabe bidibo madigiba selasa pai dao. Augwaligo te ugwa te gasi sai bidi tigiba mubo si, te gasi sia sai dao. Te dwai haubo noma elalubo bidi dabe me, te sogo augwaligo te se ebo si, te dwai haubo nomago te bidi dabe tagalama, wi pai dao. ¹³⁻¹⁴ Tama Juda genuai bidi deli bidali agai nogi Seva da. Agai se da, te pris bidi dabe tonalubo dao. Agai ogwa da nogo a olama, me badu nogo si da. Tama augwali biliyu, te dwai haubo noma bidibo we bidi dwai noma sela sayani. Tiali goli, augwaligo homugo

Jisas mu konebe. Tama dwai noma bidi me badu sela sayu, Jisasgo nogi ilama, sela sawainu yali. Tama augwaligo te dwai mobobolo te po wali, “Nage dwai haubo noma, eno Jisasgo bomogo nage sela sabo dao, te bidi Pol agai wabo po tiwai dao,” te po wai. ¹⁵ Tiali goli, te dwai mobogo augwalibolo te po wai, “Eno Jisas kone dao. Eno Pol kone dao. Tiali goli, dagego mena bomoyu, te se ebawe? Eno dage mu konebeo,” wali. ¹⁶ Tama te dwai mobo elalubo bidi agai te bidi dabe dali bomonama mu hwɨnama, agai augwali tigidali aiyaba elaluali. Tama augwaligo tigi agai mu dolali, augwaligo ugwa dabe pebeda sayani, te augwali te be tagalama, wi pali, tama me badu augwaligo tigi olo wi pali. Magi basowe? Te bidigo augwaligo ugwa dabe pebeda sana silai dao. ¹⁷ Tama te Efesusde bidibo Juda we bidi dabe me, te Juda hani isawai hani we bidi me, augwali tigidaligo te yali se po odama, wi mu yali. Augwaligo te Genuai Bidi Jisas nogi ugwaba mu sali. ¹⁸ Tama nosali Jisasgo po wali pabo we bidi me badu augwali aselama, te po te we bidi tigidalibolo wai, “Te dwai pobi wabo se dago polobadu yai dao” wali. ¹⁹ Tama augwaligo te pobi me, animani ola mabo buku dabe deliba sisinama, augwaligo tigidali we bidi gedude isiba ulai dao. Te buku abelebo mone ge te hauwa kisu 50,000 monego abelai dao. ²⁰ Tama umabo we bidi augwaligo te bomai se yali po odobo si, augwaligo te Godigo dwagi yai po mu odali. Tama Godigo dwagi yai po tigidali we bidigo homuba pelama, daɣ wali.

Efesusde bidibo we bidi dabego Pol dali wado po wai

²¹ Te nosali augwaligo te sę ela silama, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo Polgo homuba menama, aga Masedonia tō dali Akaia tō dali te bulu siba pomainu homu ilali. Tedu pelama, aga Jerusalemba sabaligi pomainu homu yali. Tama Pol agai homugo bomu eyu te po wali, “Ena teba sabaligi pelama, nosali ena Rom be nani sugi paibao,” te homu yali. ²² Tama tiali, Pol agai sę tau sabo bidi si te Masedonia tōba tagala palali, te bidi si nogi me Timoti, me Erastus. Tama te bidi si tagala palama, Pol te Esia tōde osogo bididuali.

²³ Te bidi Pol te Efesus be nanide te sogo bidibadi, te Efesusde bidibo bidi dabe hauwa augwaligo Godigo gesi tūdu wali pabo bidi dabe dali konila po weyu, moni sębę mu yali. ²⁴ Tama te bidi me deli, agai nogi Demitrius, agai tigidali bidi sębę ebo homu hodolali. Agai te mone sabo sę te gasagi yai bunuwali tiwai nai geselebo sę ebo bidi da, te bunuwali tiwai nai nogi silva, te wiegi yai kapa dao. Te Efesus be nanide te tibo god nogi Artemis moni lotu wabo be elaluali. Tama te bidi Demitrius me agai tau sabo bidi dabe me, augwaligo te lotu be dwasianu noma te bunuwali tiwai naigo nigibo sę elama, tama umabo bidigo sulama, moni monego abelama, sabo sę ebo da. ²⁵ Tama te bidi Demitrius agai te tibo godigo dwasianu be sę ebo bidi dabe me, gasa sę ebo bidi dabe me, agai i olama, sisinama, te po miani. Agai te po augwalibolo tama wali, “Ama dede, dagego konebo dao, dago e sę ebogo te umabo masigi selama, da bugagia bidibo dao.

²⁶ Tama dagego te bidi Pol agai ebo kolesaga koneani dao, dago agai po dabe me odali dao. Agai Efesusde bidibo we bidi dabebolo wabo po dabe, tama agai Esia t̄de bidibo we bidigo me agai po tama wabo da, ‘Te tobage bidigo nogogo nigibo god da, bomo menio, augwali god mu menio, agai dage tau sogobeo,’ te po walio. Agai tama po wabode tigidali we bidi augwaligo te po wali pali, te Efesus be nanide me, te Esia t̄de me.

²⁷ Tama eno dago mone sabo s̄ dolidali weyu eno wi ebo, tama tigidali we bidigo dago e ebo s̄de dwai po wabo. Dago bugagia tonalus̄ayu da, te po genuai mu yaibao. Tama augwaligo Artemisgo moni lotu be dolaibao,” wali, “agai dago moni god we, tama augwaligo homugo genuai we god Artemis usu egobeo, agai dago tigidali Esia t̄ we bidi aga deliba lotu po wabo dao, te tigidali t̄de bidibo we bidigo me,” te po wali.

²⁸ Tama te we bidi augwaligo Demitriusgo wali po odobo si, augwaligo Pol dali moni s̄b̄e yali, tama augwaligo moni po daḡa weyu, te po wali, “Artemis, nage da Efesus we bidigo genuai god da,” te wali.

²⁹ Tama te Efesusde bidibo we bidi augwaligo te po odoyu, augwaligo moni po daḡa wali, tama augwali pelama, Masedonia bidi Pol tau sali bidi si nogo tuali. Te bidi si me nogi da Gaius, me bidi nogi da Aristarkus. Tama augwaligo te bidi si nogo tolasa, augwa moni po t̄ ebo pesageba pali.

³⁰ Tama Pol agai homugo da, te bidi hani te po t̄ eboba agai po wagi pai homu yali. Tiali goli, te Jisasgo po wali pabo hanigo aga pigio wali.

³¹ Gavman s̄ ebo tonalubo bidi dabe me badu, te Esia

tode, augwaligo Pol dali abagi wai dao. Tama augwaligo me Polbolo tama po ola tolali, “Pol, nage te po mibo tomoba pigio,” wali. ³² Tama te po mibode augwaligo homu agabe selama, te po dolali. Te moni po daga weyu, me bidigo aga homugo konealubo po wali, me bidigo aga homugo konealubo po tedali me wali. Tama augwaligo umabo po mu dalasa pali. Te po miboba asali page augwali tigidaligo konebe. ³³ Tialima, bidi me deli tede bidali, agai nogi Aleksander dao. Tama Juda hani augwaligo te bidi te po mibo tomoba doligi pali. Tigidali we bidigo augwaligo homu, te po mibo page agai dao, homu yali. Tama agai nogo tigidali bidigo po odoboba nogo ugwaba muani, augwa po wabo tagalomainu yali. Agai homugo te sisinama po mibo page te Juda hanigo menio waj hagede nogo muani. ³⁴ Tiali goli, te we bidi augwaligo aga Juda bidi dao konebaso da, agai te Artemisbolo lotu po wabo meni konenama, tama augwali tigidaligo moni po daga wali, te po wali, “Te Artemis, nage da Efesus we bidigo genuai god we dao,” wali. Te po wabo kigamu gagalama, giliga tomo yagasali.

³⁵ Te nosali te kaunsil kuskus bidi agai te po togolama, agai augwaligo te po aiyaba elaluali. Agai te po wali, “Dage Efesus bidi dabe, odao. Tigidali bulude bidibo we bidi augwaligo e Efesus bulu kone dao. Augwaligo kone dao, dago te Artemis genuai we godigo moni lotu be tonalubo dao. Tama dago te masigi me tonalubo dao, te dagaludu tuloluai masigi, te masigibolo dago lotu po wabo da. Te me augwaligo konebo dao.

Bidigo te po sela saḡobeo. ³⁶ Tama tibaso, dage dua bidiḡo. Dagego bugagia konesiḡwai seḡe wado egimio,” wali. ³⁷ “Suao, dagego te bidi si po tuḡa odasa asali. Tiali goli, augwali sigo dago te lotu bede dwagi yai nai munalubo wi sabeo. Tama augwali sigo dago we god dali dwai po me wabeo,” wali. ³⁸ “Tialima, Demitrius me, aga dali seḡe ebo bidi dabe me, augwaligo bidi me delide wado po wabo elalubaso da, teda augwa digi te po tuḡe ebo sogo te po augwaligo dodolomainao, tama te po tuḡe ebo bidi augwaligo te po dodolomainao,” wali. ³⁹ “Tama dage me badu po elalubaso da, teda po tuḡe ebo pesagede dagego te po wao. Tama te sogo genuai bidi dabe dugulama, po odama, augwaligo dodolobo da. Megi te po mibo silao. Magi basowe? ⁴⁰ Dago megi e po mibo dobo yabo, dwalio. Tama tibaso, te Rom gavman tobolu bidigo dago te kolesagade da tuḡe egowe ma meniwe, te eno konebeo. Suao, da e sisinani po page menia madigi, dago umabo po mu dalasa pabo wali. Tama te gavman bidigo da po tuḡe ebo si, dago magi po te gavman bidibolo wei begelaibawe? Po mu menio,” te po wai. ⁴¹ Tama kuskus bidi agai te po olama, tama agai te bidi dabe tigidali augwa beba tagala palali.

20

Pol te Masedonia tḡe dali te Grik tḡe dali side bilali po

¹ Te wado po wali dabe sia selama, te hauwa sogonu bugagia bidama, te Polgo Jisasgo po wali pabo we bidi i wali. Tama agai dwagi yai po

augwali homude daꝝ olama bomo sabo po ola mani. Tama nosali dage tao po olama, augwali nogo mani. Tama agai augwali taga pelama, aga moni gebadu Masedonia tɔba pali. ² Tama te Masedonia tɔ tomode peyu, Jisasgo po wali pabo we bidi hani augwali tau sabo dwagi yai po Pol agai hauwa sogo ola mani. Ola menama, nosali aga te Grik tɔba sabolali. ³ Te bulude aga polua sela bidali. Tialima, nosali agai homugo Siria tɔba moni gebadu paio homu yali. Tama agai nai sisi elama, te Juda dabego aga ela muabo po agai odali. Tama tibaso, agai te homu yali, 'Ena Masedonia tɔdu pelama, ma geasa paibao,' homu yali. ⁴ Tama te bidi dabe me badu Pol dali hodobo pali. Te bidi nogi me Sopater, aga aya da Pirus da, aga bulu da Beria. Bidi me nogi da, Aristarkus, te gasa bidi me nogi Sekundus. Augwali sigo bulu da Tesalonaika. Tama gasa bidi me nogi da Gaius, aga bulu da Derbe. Tama gasa bidi me nogi Timoti. Bidi me nogi Tikikus, te gasa bidi me nogi Trofimus, augwali si bulu da Esia tɔ da. ⁵ Te bidi dabe tigidali augwali Pol dali pali. Augwali polasa pali, te Troas be nanide da asobo tonaluali. ⁶ Tama da Filipai be nanide bidama, nosali te bo disawai bret tuali bodolu silibo si, da moni gebadu pali. Tama pelama, a naga sogo silibo si, da Troasba sabolama, te polasa pali bidi dabe sulama, ma hodobo muna selama, da Troas be nanide Sabat deli bidali.

Te Troas be nanide Polgo Yutikus isai ma hodolai po

⁷ Te dwasianu Sarere pio te da deliba sisi-nama, te Jisasgo po wali pabo we bidi dabe me sisinama, nai bolo tuali. Tama Pol agai te we bidibolo Jisasgo po pusa mani. Agai te bobobage po pususu pedubadi, huli tomo mu yali. Magi basowe? Agai homugo do augwali taga paibao. ⁸ Tama te po mibo be habu badu augwaligo sole umabo wawalo pali. Tama te be da moni sigi be da, te po mibo habu da ugwa badu mu. ⁹ Tama gesi bidi me deli te windo tų me delide dugulaluali, agai nogi Yutikus. Tama Pol agai bobobage po pusubadi, te bidi godege magani elama, piali. Tama aga mu piai madigi, buluba tula muani, aga digibulu mu tama t๗ba tuloluali. Augwali aiyaba dulama, t๗ba pelama, suali, aga osawali, te bidi mu isai suali. ¹⁰ Tiali goli Pol aga udulama, t๗ba dulali. Tama agai te bidi tigiba usu si elama, agai nogogo te bidi nogo si dua elama, tuali. Tama Pol agai tigidali we bidibolo te po wai, “Dagego te bidi homu dene baso, gela wagimio. E bidi bidibo. Megi ma hodaluama, bidaibao,” wali. ¹¹ Pol te habuba ma holali. Tede aga dali te Jisasgo po wali pabo we bidi dali augwaligo homugo Jisas makone palama, te bret nai tuali. Tama te Pol aga te wali po wadolama, te po ola pedubadi, be posobode te po tagalama, aga pali. ¹² Tama te gesi bidi Yutikus aga gedu pedalu bidibaso, te augwali dali hodobo agai beba pali. Tama augwaligo homu dwagi yai yali, aga ma gedu pedalu bidibo ula elalubaso.

Pol aga Troas be nani taga solama, Miletusba pai po

¹³ Te bidi Pol agai dabolo te po wali, “Dage gebadu polasa pelama, te Asos be naniba pao. Asos be naniba sabolama, ena asobo tede tonaluao. Ena tōdu asaibao, nosali da tigidali te moni gebadu ma paibao,” te po wai. Te po olama, da te moni gebadu Asos be naniba sabolali. Tama Pol aga te Asos pabo tūdu pelama, te buluba sabolali. ¹⁴ Tama agai da Asos be nanide bidibadi sabolali, tama da hodobo moni gebadu pali, te Mitilini buluba sabolali. ¹⁵ Tama da Mitilini bulu tagalama, da pelama, Kios buluba do sabolali. Tama dago do Kios bulu tagalama, me sogo da Samos buluba sabolali. Tama kigamu ma pelama, te Miletus be naniba sabolali. ¹⁶ Pol agai homugo te Efesus be nani sugobeo, ela soaibao homu yai. Agai homugo ena Jerusalemba polo paibao homu yali, ena tede te Juda dabego moni nai tubo bodolu Jerusalemde bidibadi silaibao, te homu yali. Te Juda dabego moni nai tubo bodolu te nogi Pentikos dao.

Pol agai Efesus be nanide bidibo Jisasgo po wali pabo we bidi tobolu bidi dage tao wali

¹⁷ Te Pol Miletusde bidu, agai Efesusde bidibo Jisasgo po wali pabo we bidigo tobolu bidibolo agai pas me deli tolali. Te pasde agai te po wali, “Dage aselama, ena pageba asao,” wali. ¹⁸ Tama augwali aselama, aga dali sisinama, bidali. Tama agai augwalibolo te po wali, “Ama dedeo, polobadu mu ena dage pageba hasia sogo mu te ena Esia tōba sabolai dao, dagego koneai dao, eno dage dali bidu tigidali yali sę kolesaga me dagego koneai dao. ¹⁹ Tama te sogo te

Juda dabe augwaligo moni haniani seḡe enabolo mani, te ena gela gugai yali. Tama augwaligo ena dolabo tu me gegai dao. Tiali goli, ena digi nogi aiyaba elaluama, tama eno homugo Genuai Bidi Jisago seba naga homu elama, se yali. ²⁰ Te dage tau sabo po eno yogo yai menio. Duga bede me, duga sisinibo pesagede me, eno te po dugabolo eno umabo sogo pusa mawai dao. Te po duga koneai dao. Dage tau sabo po eno me deli dualai menio. ²¹ Sesemane sogo eno dagebolo po bomonama weyu, te po wai dao, ‘Te Juda bidi dabe me, te Grik bidi dabe me, dagego dwai se ebo kolesaga me tudiba tagalama, homu begelama, God pageba aselama, dagego homu Jisasba mu muao.’ Te dage tau sabo po eno dagebolo tigidali sogo konelai dao. ²² Tama megì Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo ena daḡ olama, ena Jerusalemba odasa pabo. Te bulu bidi dabego enabolo magi se egowe, te eno konebeo. ²³ Tialima, eno koneanio. Augwaligo ena elama, seḡe menama, ena kalabus yaibao. Tigidali be nanide te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo te tobage seḡe sabo po enabolo ola mawai dao. ²⁴ Tama augwaligo ena elama isilibo eno moni homu menio. Te magigo menio. Tiali goli, eno genuai homu mu Genuai Bidi Jisago enabolo mani se bomo elama mu yaibao. Tama te Godigo da homu dene ebo se, te dwagi yai po eno tigidali we bidibolo augwaligo konealumai hagede bugagia pusa mawaibao,” Pol agai te po wai.

²⁵ Polgo te po me wali, “Mu tama dao, dagego te po odao. Tama eno homugo te po megì silibo

dao. Tialima, ena polobadu dage tomode biliyu, dage tigidali we bidibolo eno ola mawai dao, God aga dago Genuai Tobolu Bidi, agai da tonaluaibao wali. Tama megì eno koneanio, dagego ena munu ma sugobeo. ²⁶⁻²⁷ Tama tibaso, megì tama eno homugo e po dagebolo bugagia ola mabo dao. Tigidali sogo ena dage dali bidu, Godigo tigidali sẹ yabo homu ebo po eno dagebolo pusai dao. Te po eno yogo yai menio. Tama tibaso, bidi me deli dage tomode nosali aga hagabaso da, teda aga homugo dao, eno homugo menio,” wali.

²⁸ Pol agai te tobolu bidi dabebolo te po wali, “Dua dao. Duga digi dali, te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo dagego nogode muai we bidi dali, bugagia tonalua. Tama dagego augwali te kibu sipsip tiwai negebo ąq yao. Dagego kone dao, Godigo aga ogwa Jisasgo kanemego te hani aga abelama, aga ma sai dao. Tama dagego augwali bugagia negao. Magi basowe? ²⁹ Eno koneani, nosali te eno dage taga pabo sogode, te dwai bidi dabe dage tomoba aselama, dage dolaibao. Tama augwali te bulu yowi asobo ąq elama, te sipsip kibu wai elabo ąq yaibao. ³⁰ Tama duga digi tomode bidi me badu hodaluama, ili po ola maiabo, augwaligo homugo tigidali Jisasgo po wali pabo we bidi augwali wali asomainu yaibao. ³¹ Tama dage bugagia suo, te tiwai bidi gegabo. Tama dagego homugo eno yali sẹ tagalamuo. Ena dage dali bidibadi, te kibu be sela silai dao. Tama te hulide me, kigamu me, eno dagebolo dwagi yai tau selama, daų walabo po ola mawai dao. Tama hauwa sogo eno dage moni homu dene elama,

gela wai dao.”

³² “Te megì eno dage God aga digi tonaluminum, God agai nogoba mubao. Tama Godigo dabolo hobede ebo kolesaga da olo menama tau sabo da po, te wali pogo me dage tonaluaibao. God aga usu elama, dage bomo ilaibao. God agai sa muani we bidi hani bugai homu ilabo sɛ elalubo da. Tama agai usu elama, te tobage sɛ dagebolo mawaibao. ³³ Tama dagego mone me, ugwa me, me me dwagi yai nai eno pesa yai menio. Eno homugo dagego masigi dabe, ugwa dabe eno dagego ena me mao wai menio. Duga digi koneai dao. ³⁴ Ena digi te be sɛ ebo ugwa hobolo sɛ elama, ena mone sai dao. Eno te mone selama, eno tubo nai me, eno abagigo tubo nai me, te eno abelali. ³⁵ Tubo nai sabo sɛ ebo kolesaga eno dagebolo ola manio. Dago te sɛ bomo elama, te gasi yai we bidi tigidali sogo tau soguɔ. Te tobage sɛ ebo kolesaga polobadu Jisasgo dabolo ola mawai dao, te po wai, ‘Bidi mego gasa bidi nai olo mabo, te agai moni bugai homu ebo. Te nai sabo bidigo agai dwagi yai homugo te tau sabo bidi aiyaba elalubeo.’ Tama dagego Genuai Bidi Jisasgo te wali po deli naga konealua, homugo tagalamuo,” Pol agai te po wai.

³⁶ Te Pol agai po silibo si, tama agai augwali dali kidu sugunama, Godibolo po wai. ³⁷ Tama augwali tigidali sisinama, Pol pagea selama, sebedi usu eyu, gela wali. ³⁸ Tama augwali moni homu dene yali. Magi basowe? Agai te po wali, “Ena gesabi dagego munu ma sugobeo,” wali. Tialima, te we bidi tigidali augwaligo aga odasa

pelama, moni gebaba tagaligi pali, te tamu ąi sanide.

21

Pol Jerusalemba pali

¹ Te dago te Efesus bidi dabebolo tobalobo po olama, taga soali. Tama da pabo te moni geba te wali asiyu da te gebadu Kos buluba solama, dolo mu pali. Tama do kigamu dago te Kos bulu taga pelama, te Rodes buluba sabolali, tede piai. Pilama, tama dago te Rodes bulu tagalama, te Patara buluba pigi pali. ² Tama te Patara be nanide dago te gasa moni geba selama, te Fonisia tǫba pabo geba da. Tama tibaso, da me te gebadu pali. ³ Tama pobadi, tomode dago te tamu ąi tomode dwasianu bulu suali, te tǫ nogi Saiprus. Tama te Saiprus tǫ ela solama, te Siria tǫba sabolali. Tama te geba te Tair be naniba sabolama, te bulude augwaligo walu dabe sela muani, tede dago te geba tagalama, te be nani tomoba pali. ⁴ Tama pelama, Jisasgo po wali pabo hani gegelama, augwali dali bidibadi, Sabat deli bidali. Tama te sogo Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo augwalibolo po me deli wali. Augwaligo Polbolo te po tama wali, “Te nage Jerusalemba pelamuo,” wali. “Augwaligo nage elabuo,” wali. ⁵ Tiali goli, da tede bidali sogo sia selama, da te bulu tagalama, moni gebaba ma pali. Te Jisasgo po wali pabo we bidi, wai puluba me, augwali da hodobo pelama, tamu ąi sesegeba sabolali. Te kemi tǫde da sisinama, kidu sugunama, Godibolo gedu haluasa po wali. ⁶ Po olama, nosali da

tigidaligo “Dage tao,” olama, da te moni geba tomoba pelama, te Jisasgo po wali pabo we bidi augwa beba geasa pali.

Te bidi Agabusgo nosali yabo sę po Polbolo ola mayu konelai dao

⁷ Te da te moni gebadu Tair be nani tagalama, pelama, te nabis be nani nogi Tolemesba sabolali. Tede dago te Jisasgo po wali pabo we bidi dali deli sogo pilama, da ma peyu, “Dage tao,” olama pali,. ⁸ Tama do kigamu da pelama, be nani Sisariaba sabolali. Tama da pelama, Filipgo beba sabolali. Agai tigidali sogo Jisasgo dwagi yai po we bidibolo pusa mabo dao. Aga polobadu nai dobabo sę emai hagede, nogo a olama me badu nogo si tama dąi ilali bidi da, aga te sę yai bidi da. ⁹ Tama Filip agai wegi me si me si nama wegi bidali. Tama augwali genuai yai wegi goli, bidigo sabe. Tama te wegi dabebolo Godigo dwagi yai bomo menama, tama augwaligo Godigo po pusa mabo sę yai.

¹⁰ Da tede hauwa sagonu Filip dali bidama, te bidi nogi Agabus aga Judia todu asai bidi da, te Filipgo beba sabolali. Tama te bidi agai me Godigo pedauwalide po selama, we bidibolo bomo elama, Godigo po pusa mabo bidi da. ¹¹ Tama aga da pageba aselama, agai Polgo kugulu selama, tama Agabus aga digi nogo dabe sęą dabe kęnama, agai dabolo te po ola mani, “Dagego odao, e po Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo enabolo mawai po eno dagebolo obao,” wali. “E kugulu page bidi te Jerusalemde te Juda bidi dabego e ebo tiwai

nogo saḡa keṅama, kalabus yaibao,” wali. “Tama augwaligo aga tama tilama, te Juda hani isawai bidibolo mawaibao, aga tigide augwaligo dwai kolesaga emainu yaibao,” Agabus agai homugo koneama, te po dabolo wali.

¹² Te dago Agabusgo wali po odobo si, da tigidaligo homu dene elama, Polbolo te po bomonama wai, “Nage Jerusalemba pigio,” wali, Sisaria we bidi me dago tigidaligo te po wai.

¹³ Tama tiali goli, Polgo te po wei ponoyu te po wali, “Magi baso dage gela obawe? Dagego gela wagio. Tama dagego te homu seḡe ena magio. Suao, ena Jerusalemba pobao. Tama augwaligo ena kalabuside mubaso da, eno wi menio. Eno Genuai Bidi Jisago po pusa mobadi, augwaligo homugo ena elabo homu ebaso me, elemainao,” te po wai. ¹⁴ Dago Polbolo te po wai, “Dago naga homugo pai hagede ebadi, dago togologobeo. Dago te po tama silali. Tilama, dago Godibolo po wainao, ‘Genuai Bidi, naga homugo naga tigidali se pedalomainao, da wali paibao, dago te aga pelamuo po ma wagobeo,’” dago te po wali.

Pol kalabus ilama te Judia tōde bidibadi augwaligo agai po tū odali

(Daj 21:15–26:32)

Pol agai te Jerusalemde bidibo tobolu bidi dabebolo aga bilu ela bilali se po pusa mani

¹⁵ Te da hauwa sogonu Sisariade bidama, me sogo dago Jerusalemba pai hagede, dago walu

dabe sisi elama, pali. ¹⁶ Te Sisaria bidi me badu Jisasgo po wali pabo bidi hani augwali da dali pali. Tama da augwaligo te bidi me deligo beba tagaligi pali, tede bidimainu yali. Te bidi nogi Nason, aga Saiprus buludu polobadu asai bidi da. Te bidi agai homu polobadu mu Jisasba muai bidi da.

¹⁷ Tialima, te sogo da Jerusalemba sabolama, te Jisasgo po wali pabo we bidi hanigo augwaligo bugai homu elama, da suagasali. ¹⁸ Tama do kigamu Pol dali da pelama, Jems dali po wagi pali. Tama te Jisasgo po wali pabo hani monu dabe tobolu bidi augwali me da dali sisinagasali. ¹⁹ Pol dali dago te bage dabe nogo menama, bugai homu yali. Tama tilama, nosali Pol agai te aga te Israel hani isaƙwai bidi dabego tɔde bilu ela bilali se po augwalibolo pusali. Agai te po wai, “Godigo ena daƙ olama, eno te se tigidali yali.”

²⁰ Tama Polgo te po ola silama, augwaligo Godigo nogi ugwaba sali. Bidi me deli hodaluama, Polbolo agai te po wai, “Dago ama, nage bugagia koneao. Umabo Juda hani we bidi augwaligo homu Jisasba mu muai elalubao. Tama augwaligo bomu elama, Mosesgo bomu yai po tigidali wali pabo da. ²¹ Tiali goli, gasa bidi dabe me badu augwaligo te hani we bidibolo nago nogi dolobo po wali. Augwaligo te geda mubo po tiwai wabo da, ‘Pol aga tigidali buluba pelama, tama agai Juda hani gegebo da. Tama agai koneama, te po augwalibolo ola mabo da, “Dagego Mosesgo dago waiɓolo mani bomu yai po wali pigio. Dagego ogwa ame nabode, tigiwali togogimio. Dago waiɓo yali kolesaga tudiba

tagalao,” Polgo te tobage po ola mabo dao,’ augwaligo te po wabo dao, nago nogi dolomainogo. ²² Tama te tobage po wabo bidi dabe augwaligo nage eba asali po polo odaibao. Tama dago magi egowe? ²³ Te usu dao. Pol, nage dago po wali pao. Da tomode bidi me si me si nama augwaligo deli bomai po bodolu God dali sai. Augwa bidibode me badu sę habu sai dao. ²⁴ Naga dali te bidi me si me si nama bidi me nage hodobo te Moni Lotu Be tempel teba pao. Tama dagego te Juda dabego lotu po wabode te kolesaga ebode God gedude dwagi yai yaibao. Godibolo nai mabode nago te bidi me si me sibolo nago masigi mao. Tama augwa tobolu nisi poala sayagameo, te augwaligo bomai po bodolu God dali sai tiwai. Nago te tibo si te Juda hanigo subo si, nage Juda dabego bomo yai po wali pobao waibao. Augwaligo nage te sę ebo sulama, augwaligo nage dago bomo yai po dabe bolobo menio koneaibao. ²⁵ Me ma, te Jisasgo po wali pabo hani, te Juda hani isawai we bidi, te dago augwalibolo te po pas asęnama, tolai dao. Dago augwalibolo te po tama wai dao, ‘Dagego te augwaligo te tibo godibolo ula mabo nai dage tugimio, dagego kibu me agai kaneme gelisawai kibu tugimio, kaneme me tugimio. Te we sabo bomo yai po bolama, penani sę egimio,’ dago augwalibolo te po wai,” te bidi me deligo te po Polbolo wali.

²⁶ Tama te po obaso, do kigamu Pol agai te bidi me si me si nama bidi oda selama, Moni Lotu Be tempelba pali. Tama augwaligo te Juda hanigo God gedude dwagi yai kolesaga ilabo lotu wali. Tama nosali augwali te Moni Lotu tempel

Be tomoba pelama, tama Pol agai te lotu po wabo tobolu bidibolo te po walali, “Te Sabat deli silibo si, nosali da te Godigo gedude dwagi yai ilabo lotu silaibao. Silama, te da deli deligo te Godibolo ula mabo nai dabe magasaibao,” te po wai.

Juda dabego Pol te Moni Lotu Bede nogo tuai po

²⁷ Te Sabat deli silabo maga ebode, te Juda hani bidi me badu augwali Esia buludu aselama, Jerusalemba sabolama, tama augwaligo Pol te Moni Lotu Be tempel tomode bidibo suali. Tama sulama, augwaligo te umabo Juda hani bidi hodolama, Pol nogo tuali. ²⁸⁻²⁹ Tama augwaligo Pol te Jerusalem be nani tomode Efesus bidi deli dali bilibo polobadu suali, te bidi agai nogi Trofimus, te Israel hani isawai bidi. Tama augwaligo homugo Polgo te odasa asali bidi Israel hani meni homu yali, aga te Moni Lotu Be tomoba asali, tama te be dolali, augwaligo te gedu mubo homu yali. Tama sulama, augwaligo i tama wali, “Hai, dage Israel bidi dabe, asiã, da tau sagasiã. Dago koneani. Bidi me deli agai tigidali bulude bidibo we bidi dabebolo po ola mabo, te dago hani nogi me, dago bomo yai po me, dago Moni Lotu Be tempel me agai aiyaba elalubo da. Nogo tuyu, te tibo bidi e dao. Suiã. Megi dagego aga suo. Agai dwai kolesaga mu yali, Israel hani isawai bidi dago dwagi yai Moni Lotu Be tomoba odasa asalio. Te dwali. Tama tibaso, megì Pol agai dago Moni Lotu Be tempel dolalio, te be megì da te Godigo gedude dwagi yai mu menio,” augwaligo te po wali.

³⁰ Tama te tobage po tigidali Jerusalemde bidibo we bidigo odobo si, augwali te Moni Lotu Beba sisinagasali. Augwaligo Moni Lotu Be tomode Pol tulama, buluba kega sayani. Tama augwaligo te Moni Lotu Be tempel tu polo paliali. ³¹ Tama augwaligo Pol ela mubo se yali. Tama ebadi, bidi me deli pelama, te Rom gavman enesigi bidi tonalubo tobolu bidi pageba aselama, te po wai, “Te Jerusalem we bidi tigidali augwaligo moni po daga obao, augwali pade hwiabo maga yali.” ³² Tama te po obaso, te ami tobolu bidigo enesigi bidi hauwa mu me, augwali tonalubo bidi dabe me selama, te Moni Lotu Be tempel gobeba polo udulama pali. Tede augwaligo te we bidigo Pol elebo suali. Tama te we bidi augwaligo te ami tobolu bidi me, te enesigi bidi hauwa asobo sulama, augwaligo Pol ma elebe, tagalali. ³³ Tama te ami tobolu bidi aga Pol pageba aselama, Pol nogo tuali. Tama enesigi bidi me badubolo te po wali, “Te bidi dagego aligabo bono si selama, te bidi nogode keao.” Tama agai te Juda bidi hanibolo te po hanalu wali, “E bidi dewe? Agai dwai magi se yaliwe?” wali. ³⁴ Tialima, umabo bidi augwaligo bomonama po daga weyu, augwaligo me me po, me me po wali. Te enesigi bidi tobolu bidi agai Polgo te yali se po page agai konebo usube. Tama tibaso, te tobolu bidigo enesigi bidi me badubolo te po wai, “Dagego Pol selama, dagego bomai beba tagaligi pao,” wali. ³⁵ Tama te enesigi bidi dabe augwaligo Pol togobilidu odasa holainu homu yai, tama te Juda dabego Pol ma sai hagede bomo yali. Tama tibaso, te ami bidi dabego Pol

nogogo tobolude tolasa pali. ³⁶ Te Juda dabe augwali wali asobadi, augwaligo “Pol ela muao,” po bomonama wali.

Pol aga digi tau sabo po page te Juda hani dali pusa mani

³⁷ Te ami bidi dabe augwaligo Pol odasa ase-lama, augwa bomai be tomoba pai hagede, tų pobasede, Pol agai te tobolu bidi hanalu wali, “Eno nagebolo po me deli hanalubo usu egowe?” Tama te ami tobolu bidigo hanalu wali, “Nage Grik po wabo dawe?” wali. ³⁸ “Eno homugo nage Isip bidi dao, te homu yali. Te bidi agai polobadu umabo we bidi homu hodolama, dago gavman bidigo po sela sawai dao. Tama augwaligo te gavman bidigo po wali pabo we bidi me elai hagede yai. Te bidi agai umabo 4,000 we bidi selama, te bidi meni yai wa pai buluba pai dao. Eno homugo nage te bidi yaliwe homu yai dao,” te po wai. ³⁹ Tama Polgo te po wei ponani, “Ena da Juda bidi hani dao. Ena ame nani bulu da Tarsus da, te Silisia tų tomode. Tama tibaso, eno Grik po wabo dao. Tama eno nogi da te Tarsus bulude bukude asenama elalubo dao, te moni be nani. Tiali megi eno homugo nagebolo hanalu obao. Eno homugo tigidali we bidibolo po waio,” te po wai. ⁴⁰ Tama te ami tobolu bidigo “Augwali dali nago po wao,” olama, tama Pol aga te be togobilide dolalu, agai nogo tų yali, te we bidi augwaligo po wabo tagalomainogo. Tama augwali pedauwali pania selama, tama agai Juda pogo po pusubo gagalali.

22

¹ Te bidi Pol agai augwalibolo te po wali, “Eno ama dedeo, eno aya dedeo, eno wabo po dagego koneao, eno dwai kolesaga yali menio, dagego bugagia odao.” ² Pol agai augwalibolo te po wali. Augwaligo odali, augwa Juda pogo agai po pusubo suali. Augwaligo po munu me wabe. Magi basowe? Augwaligo agai po bugagia odainu tama yali. ³ Tama Pol agai te po wali, “Ena Juda hani bidi dao. Ena idago ena Silisia t̄de Tarsus bulude ame nai dao. Tiali goli, te sogo ena dwasianude skulba pelama, ena genuai bidi ilalio, e Jerusalem be nanide bididuali. Te sogo te genuai bidi Gamaliel agai ena ola mawai dao. Tama eno dago w̄ai dabego bomo yai po tigidali eno skul mu wai dao. Tama eno bomu elama, Godigo po tigidali eno wali pali, dagego ede wali pabo tiwai tama dao. ⁴ Tama polobadu eno Godigo gesi t̄du wali pabo we bidi tigidali eno dolai dao. Tama eno dwai s̄e mu elama, we bidi me badu eno aligabo bonogo augwali k̄nama, eno augwali kalabus ilai dao. ⁵ Tama te pris tobolu bidi me, te Juda lotu po wabo kaunsil bidi tigidali me, augwaligo dagebolo pusabo te yali s̄e po eno tibo po wabeo. Tama augwaligo enabolo pas me deli mawai dao. Eno te pas selasa pelama, te Damaskusde bidibo Juda hanibolo momainu eyu tama pali. Eno homugo ena Damaskusba pelama, Juda bidi hanigo ena konemainu, eno Jisasgo po wali pabo we bidi kalabus yainogo asai yaba homu emainu yali. Tama eno homugo augwali Jerusalemba odasa pelama, augwali moni s̄eḡe me, dene me

somainu tiwai dao. ⁶ Tialima, ena Damaskusba pabo tuđu pelama, tama da Damaskus pāba sabalobadi, giliga tomode, tama moni sole ula gagawai dagaludu polo aselama, te ulago ena tigidali bologobea sali. ⁷ Tama ena t̄ba degasa pali. T̄de munalubadi, eno bidi mego enabolo te po wabo odali, ‘Sol, Sol, nago ena magi baso dolobo s̄ ebawe?’ ⁸ Eno te po wei ponoyu, tama wali, ‘Genuai Bidi, nage dewe?’ wali. Tama agai enabolo te po wali, ‘Ena Nasaret bidi Jisas dao, ena nago te dolobo s̄ ebo bidi dao,’ wali. ⁹ Tama ena dali pali bidi dabego te ula suali. Tiali goli, te bidi me deligo ena dali te po wabo augwaligo odobe. ¹⁰ Tama eno aga te po hanalu wali, ‘Genuai Bidi, nago homugo ena megi magi egowe?’ Tama te Genuai Bidigo enabolo te po wali, ‘Nage hodaluama, Damaskus tomoba pao. Bidi me deligo nagebolo Godigo homugo nago yabo s̄ po tigidali ola mawaibao,’ wali. ¹¹ Tialima, eno gedu tigidali halua sali. Magi basowe? Te genuai sole ula gagawai nai eno geduba dolama, eno gedu hulua selama, h̄sana pai dao. Tama ena dali pali bidi dabe augwaligo ena nogo tulama, Damaskus be nani tomoba odasa pali.”

¹² “Te Damaskus be nanide te bidi me deli bidali, agai nogi Ananias. Te bidi Godibolo lotu po wabo da, da Juda dabego bomo yai po me agai wali pabo da, tama tigidali Juda te Damaskus t̄de bidali bidi dabe augwaligo homugo ‘Te dwagi yai bidi da,’ homu yai dao. ¹³ Tialima, te bidi Ananias aga ena pageba dolagaselama, agai ena dali te po wai, ‘Sol, nage dago ama

dao. Megi nage usu elama, gedugo ma suao,' te po wai. Tama te bidigo te po ola silibo si, eno gedu usu elama, aga eno suali. ¹⁴ Agai enabolo te po wai. 'Te God dago wāigo lotu po wai dao, te da, agai homugo agai yabo sę tigidali nago konemainogo te yali dao. Agai sę ebo dwagi yai bidi nage sumainu homu eyu, nage sa muai dao. Tama agai homugo agai pedauwaligo po wabo nago odomainu yali. ¹⁵ Tialima, Godigo homugo nage agai po pusabo bidi nigilali dao, tama nago tigidali we bidibolo nago gedugo suali nai me, te ologo odali po me pusagameo. ¹⁶ Nage magi baso tonalubawe? Nage hodaluama, tama baptais sao. Nago dago Genuai Bidi i wao, tama agai nago dwai kolesaga yali sęęę tigidali sela sāmmainu tama yao,' Ananiasgo enabolo te po wai," Pol agai te po wali.

¹⁷ Te bidi Pol agai te po me wali, te Jerusalem we bidibolo, "Te nosali ena Jerusalemba geasa asali. Tama ena te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, Godibolo po obadi, te sogo eno nai me deli suali, ma nade subo aq yali. ¹⁸ Tama eno suali ma, Genuai Bidigo ena dali po mibo suali. Tama agai te po tama wali, 'Odao, nage te Jerusalem be nani megı polo taga pao. Nago e we bidibolo te enade po wabo si, augwaligo odogobeo. ¹⁹ Tama tibaso, nage polo pao,' te po wai. Eno te po wei ponoyu, te po wai, 'Genuai Bidi, augwaligo ena koneai dao. Polobadu ena te bomo yai po ola mabo be dabe tomoba pelama, te nago po wali pabo we bidi nogo tulama, elama, kalabuside muai dao. Tama eno te yali sę augwaligo koneai dao. ²⁰ Tama me sogo

augwaligo nago po wabo bidi Stiven ela mubo si, ena tede bidu, ena me usu da po wai dao. Te Stiven elali bidi dabe augwaligo ugwa eno tonaluali, augwaligo Stiven ela mubo si,' eno te po wai. ²¹ Tama te Genuai Bidi agai enabolo te po wai, 'Nage megı pao. Eno nage te Israel hani isawai we bidi pageba tagala palabo dao, digibulu,' te wali," Pol agai te po wali.

²² Te Juda hani we bidi tigidaligo Polgo wabo po odali. Tiali goli, agai te po wabo augwaligo odali, "Te Israel hani isawai bidi tau saibao,' wabo po odama, augwaligo sebe elama, bomo elama, po daga wali, "Te tiwai kolesaga ebo bidi ela muao. Te dwai bidi aga da dali e tede mu tama bidigo," wali. ²³ Tama augwali moni sebe mu ebaso, augwaligo moni po daga olama, to hogomu dali augwa gudubo ugwa dabe me selama, ugwaba sesayani. ²⁴ Tama te Rom ami tobolu bidigo aga enesigi bidi dabebolo te po tama wali, "Dagego Pol dago bomai be tomoba odasa asao," wali. "Dagego aga bono kenama, keloago elao," wali. "Keloago elama, agai te Juda dabego agade te moni po daga wabo page agai dabolo pusa mawaibao, agai tibo po wagobeo," wali.

²⁵ Tiali goli, augwaligo Pol bono kenama, bomai be tomoba pelama, augwaligo aga elai hagede, te ami genuai bidi me deli agai page pade dolaluali. Tama te bidibolo Pol agai te po hanalu wali, "Dagego te po tu isawai bidi olo dali elaibawe? Bidi me deli aga nogi Rom gavman bidigo bukude elalubaso, te dagego te bidi olo elamuo. Te Rom gavmanigo bomo yai

pode tiwai po elalubo dao, hasia po tu bolo ebo da, te bidi dwai kolesaga yai yabo wenama suenu,” Pol agai te po wai. ²⁶ Tama te ami genuai bidigo te po odama, aga te enesigi tobolu bidi dolo pageba mu pelama, te po hanalu wali, “Nage magi se yabo homu ebawe? E bidi agai nogi te Rom gavmanigo bukude nogi elalubo da,” te po wai. ²⁷ Tama te ami tobolu bidi agai Pol sugi pelama, agai agabolo hanalu wali, “Nago nogi Rom gavmanigo bukude nogi elalubawe?” Pol agai “Awe” wali, “te mu dao,” wali. ²⁸ Tama te enesigi bidi tobolu bidigo te po wali, “Eno Rom gavmanibolo mone ge hauwa mugo abelama, eno nogi Rom gavmanigo bukude ase nama tama elalubo dao,” wali. Polgo te po ma wali, “Mu tama dao, ena aya dali ida dali sigo nogi te Rom gavmanigo bukude muai dao, polobadu. Tama ena ame nani sogode te bidigo eno nogi me bukude ase ni,” te po wai. ²⁹ Te ami genuai bidi dabe me, te Pol elai hagede yali bidi dabe me, augwaligo te po odobo si, augwali wi elama, polo habu kilali. Te tobolu bidi me moni wi mu yali. Magi basowe? Te bomo yai po bolama tama agai te enesigi bidi dabe bolo megi tama te po wai dao, “Aligabo bono selama, Pol nogode keao.” Tiali goli, agai hasia Pol dali po tu ebe. Tama agai megi tama koneani, te Polgo nogi te Rom gavmanigo bukude elalubo dao.

Pol agai te Juda hani kaunsil bidi dali po pusa mawai

³⁰ Te do te enesigi bidi dabe augwa tobolu bidigo Pol nogode aligabo bono keani pisagana

palali. Tama agai homugo te Juda hanigo Pol po tũ ebo po page mu gegai hagede tiali. Tama te ami tobolu bidigo te enesigi bidi dabe augwalibolo te po wai, “Dagego te pris hani tobolu bidi me, te Juda hani kaunsil bidi dabe me, sisinao,” wali. Tama augwali sisinagaselama, ami tobolu bidigo Pol te po miboba odasa dulama, doligiluali.

23

¹ Tama te moni po mibode Pol dolalu, te kaunsil tobolu bidi dabe bomonama gedugo tonalu, tama agai te po wali, “Dage eno deli hani dao. Eno te tiwai kolesaga Godigo susa aselama, megi eba usu naga sobao. Eno God dali dwai kolesaga me ebeo. Te tibo kolesaga yalide ena ma po tũ ela mabeo,” wali. ² Tama Pol agai te po wabode, te pris tobolu bidi agai nogi Ananias, te bidi agai Pol pagede dolalubo bidibolo te po tama wali, “Dagego te bidi pedauwalide elao,” wali, tama augwaligo Pol elali. ³ Tialima, Pol agai Ananiasbolo te po wali, “God agai nage elaibao,” wali. “Nage te nago tigiwali badu naga sawi yai elalubo dao. Tiali goli nago homu kolesaga tomode da, te damua pai elalubao,” wali. “Nago homugo nage Mosesgo bomo yai po wali pelama, enade po tũ dolo ela mobao homu yali. Tiali goli, megi nago te bomo yai po bolama, nago te bidi dabebolo olama, ena olo dali elao wali. Te dwali,” Pol agai te po wali. ⁴ Tama te Pol pagede dolalubo bidigo Polbolo te po wai, “Te bidi da, te tuni bidi pris dao. Tama nago magi baso te dwai po agabolo obawe?” ⁵ Tama Pol agai te

po wali, “Ama dedeo, eno konebeo, te tuni bidi pris aga bidibadi digi yabuo. Te eno geda muai yabuo. Magi baso meni, Godigo po wabo aseani bukude te po me deli elalubo, ‘Duga tonalubo tobolu bidibolo posobo po wagimio,’” wali.

⁶ Te Pol agai te tama weyu, agai bugagia koneama tonalu te homu yali. Te po miboba asali te kaunsil bidi dabe agai koneama, te bidi hani sibi dabe si bidibao homu yali. Agai suali, te bidi dabe tomode digi te bidi hani sibi si elalubao, me deli te Juda hani dabe tomode te Farisi bidi hani sibi dao. Te Juda dabego tomode digi te me badu bidi sibi hani da, te lotu po wabo tonalubo bidi hani sibi dabe da, te augwali te hani nogi Sadyusi dao. Tialima, agai augwali sulama, tama agai po bomo elama te po mibo bidi dabe augwaliba weyu, te po wali, “Ama dedeo, ena te Farisi hani bidi dao, eno hani nq̄ dabe augwali me te Farisi hani dao. Tama meḡi ena dage tomode dolalubadi, dagego ena po t̄ū ela mabo. Magi basowe? Eno homugo te tigidali we bidi Godigo te ḡū pagede ma hodolaibao. Eno te tiabo sogo tonalubo dao. Ena tama wali pode meḡi dagego ena po t̄ū ela mobao,” Polgo te po wali.

⁷ Te bidi Polgo te po olama silibo si, te bidi hani sibi si te Farisi me Sadyusi te hani augwa sibi tomode konila ebo wado po polo olama, te hani si te po miani te besela sawanio. ⁸ (Magi basowe? Te Sadyusi hani sibigo te homu ebo da, te isai bidi dabe ma hodalogobeo homu elaluali, te Godigo ensel bidi dabe bidibeo, te homu ebo tiwai, te mobo bidi dabe me bidibeo, te homu ebo dao. Tiali goli, te Farisi hani sibi dabego

te homu ebo da, te isai bidi dabe gu pagede ma hodaluaibao, te mobo bidi dabe mu bidibo da, te Godigo ensel bidi dabe mu bidibao homu yali.) ⁹ Tama te umabo bidi dabego bomonama, moni po daga wali. Me badu te Farisi bidi sibi me, augwaligo te bomo yai po ola mabo se eyu, dolaluali. Tama augwaligo sebe ebaso, te po bomonama wali, “Dago te bidigo dwai kolesaga me yai subeo. Mobogo me, ensel bidi me agabolo te po wali bogo,” te po wali.

¹⁰ Te hani bidi sibi si augwa te po mibode moni sebe mu yali. Te ami tobolu bidi agai homugo tama tiali, “Te po miani bidi dabego Pol nogo sasa uga keke, edaba keke elama, agai tigi polo tologa pabode ela muabo maga dao,’ homu yali. Tama te homu elama, agai te enesigi bidi dabebolo te po wali, “Dage me badu te po mibo tomoba pao,” wali. “Tama augwaligo Pol nogo keke baso da, teda dagego aga nogo keka selama, dago aga te bomai be tomoba sela paibao,” wali.

¹¹ Te se augwaligo elama, te sogo hulide te Genuai Bidi Jisas aga Pol pageba aselama, dolaluali. Tama agai te po wali, “Pol, nago Jerusalem bidibolo eno po pusa mani. Tama nosali nago te pusali po tiwai naga te Rom be nanide me pusa mao. Tama tibaso, nago wi egio, nago homu daŋ olama, bidao,” wali.

Juda dabego Pol elabo po wali

¹² Te do kigamu Juda hani bidi me badu sisinani, augwaligo yabo se po dodolali. Tama augwaligo te po bodolu Godibolo daŋ walama, te po wai, “Dago tubo nai me, aŋ me gisilama,

Polbolo polasa ela muaibao. Tilama, nosali dago nai me ʻaḡ me ma tueibao,” wali. ¹³ Te po minama mu ɖaḡ wabo bidi dabe te bidi sigo nogo saḡa sese te 40 silama bidi bidali. ¹⁴ Tama augwali te pris hani genuai bidi dabe pageba pali, tama te tobolu bidi te monu dabe pageba me pelama, tama augwalibolo te po tama wali, “Dago te bomai bodolu po Godibolo wali, megi dago nai me, ʻaḡ me tuguo wali. Pol ela muaibao, tama nosali dago nai me, ʻaḡ me ma tugo. ¹⁵ Tama tibaso, megi dage me, te kaunsil tobolu bidi dabe me, dage tigidali dagego te ami tobolu bidibolo bidi mumubo po ola tolao. Agabolo te po wao, ‘Dago homugo nago Pol eba ma tagala palao. Tama dago homugo agabolo po me badu ma hanalu waio, dago homugo agai mena se mu yali te dago mu koneaio,’ te po wao. Tiali goli, aga edaba asobadi, dago nḡ mugi pelama, aga ela muaibao,” te Juda dabego te po wai.

¹⁶ Te bidi Pol aga abego ogwa, te gesi bidigo te Pol nḡ mugi pelama elabo po mibo odali. Tama tibaso, aga pelama, ami bidi dabego bomai beba Polbolo te po wagi pali. ¹⁷ Tama Pol agai te enesigi bidi genuai bidi me deli i olama, agabolo te po wali, “Nago te gesi bidi duga tobolu bidi pageba odasa pao. E bidi agai po me deli elalubo, agai odomainao,” wali. ¹⁸ Tama agai te gesi bidi odasa, aga tobolu bidi pageba pali. Agai te po wai, “Te kalabus bidi Pol agai ena i olama, hanalu wali, eno e bidi nage pageba odasa soao. E bidi agai homude elalubo po me deli nagebolo mawaibao,” wali.

¹⁹ Te ami hani tobolu bidigo te gesi bidi nogo

tolasa, augwali si gasa habuba bidi meni yaiba pelama, agai te gesi bidibolo hanalu wali, “Nago homugo magi po enabolo waiwe?” wali.

²⁰ Te gesi bidigo agabolo te po wai, “Te Juda hanigo genuai bidi dabe augwaligo homu deli elama, augwaligo do nagebolo te tibo po nigilama, hanalu weyu, tama waibao, ‘Dago homugo Polgo yali se po ma odaio. Da pageba Pol odasa asao,’ te po tama do augwaligo waibao. ²¹ Tiali goli, augwaligo wabo po nago ‘Au’ wagio. Te augwaligo bidi sese si bidi tupa no muagasaibao, Pol pabode elainogo yaibao. Tama augwaligo God gedude Pol elaibao po polai dao. Augwaligo Pol elainu, te nai me, ai me osogo gisilali. Augwaligo te po dola selama, nago ‘Awe, Pol te kaunsilba pagameo’ po wabo wenama tonalubo,” te gesi bidigo te po wai.

²² Te ami hani tobolu bidi agai te gesi bidibolo te po wai, “Nage pedauwali pania sao. Nago enabolo wali po gasa bidibolo munu ma pusugio, hogwa sao,” wali. Tama agai te gesi bidi aga beba tagala palali.

Te ami tobolu bidigo Pol te moni gavman bidi Feliks pageba tagala palali

²³⁻²⁴ Te ami hani tobolu bidi agai te ami genuai bidi si i wali. Augwali si aselama, agai tega sibolo te po wai, “Dage sigo megil hulide Pol te Sisaria buluba odasa pao. Eno homugo dage sigo bugagia odasa pelama, Feliks pageba tagaligi pao. Agai te gavman moni tobolu bidi dao. Tama dagego enesigi bidi dabe bidi sese nogo si nama 200 bidi sao. Te kibu hosde duayabo enesigi bidi

dabe te bidi sese sela olama, gasa bidigo nogo si nama 70 bidi me sao. Te bidi sese nogo si nama 200 bidigo sesemone enabo bidi me sao. Dage sigo tama bidi dodolama, te Pol aga duayabo hos kibu dabe dodolao. Tama dodolama, te megi huli tomode nai po wabo magade 9 klok e bulu taga pagameo,” te po wai.

²⁵ Te po olama, te ami tobolu bidi agai te pas nogogo aseani, te pasde te po wali, * ²⁶ “Eno nogi Klodius, me nogi Lisias dao. Megi eno te pas Feliks nagebolo asebe dao, nage gavman genuai tobolu bidi dao, nogi elalubo bidi dao. Nage tao. ²⁷ Eno te bidi nage pageba tagala palebe dao. Magi basowe? Te Juda hani bidigo aga nogo tulama, pade mu tama elebadi, tama dago tama odali agai nogi dago gavman bukude nogi elalubo. Tama tibaso, ena eno enesigi bidi dabe dali pelama, te bidi augwaligo nogode eno salio, tau selama, bobelai dao. ²⁸ Eno homugo e bidigo mena dwai kolesaga ebaso, te Juda dabego elainu yaliwe? Tama tibaso, te po page eno koneainu, eno aga augwaligo kaunsil bagede po miboba odasa pali. ²⁹ Tama tilama, Pol agai yali po page eno odali. Augwaligo aga po tu yali Juda dabego bomo yai po me badu pode. Tama augwaligo aga elabo dwai kolesaga me ebeo. Tama augwaligo te dwasianu pode aga kalabus me egobeo. ³⁰ Tama tibaso, eno megi aga nage pageba polo tagala palobo dao. Magi basowe? Eno te Juda dabe sisinama, te bidi Pol elabo po eno odalio. Tama eno augwalibolo te po wali, ‘Te bidi po tu yabo

* **23:25:** Sai 22:28

da, e tama dao. Dage megi Sisaria be naniba pao, te gavman genuai tobolu bidi Feliks agai pagegede te po tų yao.’ Te elama, eno po tama dao,” te po agai aseani.

³¹ Te ami enesigi bidi dabe augwaligo augwa tobolu bidigo wali po wali pali. Tama augwali hulide Jerusalem taga pelama, augwaligo Pol te Antipatris be naniba odasa pali. ³² Tama do kigamu te tųdu pabo enesigi bidi sibi me, te sesemone enabo bidi dabe me, augwali Jerusalemba ma geasa pali. Tialima, hos kibude duga yali bidigo naga augwaligo Pol te Sisaria be naniba tagaligi pali. ³³ Tama te sogo augwali Sisariaba sabolali. Te ami tobolu bidigo aseani pas augwaligo te gavman genuai tobolu bidi Feliksbolo mani. Augwaligo te gavman tobolu bidi pageba Pol tagalali. ³⁴ Tama te gavman genuai tobolu bidi agai te pas nedama, agai Polbolo hanalu wali, “Nage mena tų bidi dawe?” Tama Pol agai te po tama wali, “Ena Silisia tųdu asai dao,” wali. ³⁵ Tama te gavman genuai tobolu bidi agai te po odobo si, agai Polbolo te po wai, “Nage po tų yabo bidi dabe eba sabalobo si, eno te po tų ebo odaibao.” Tama aga enesigi bidi dabe i wali. “Dagego Pol genuai gavman bidigo dwagi yai beba tagaligi pao, te polobadu te genuai bidi Herotgo se yai be dao. Dagego aga bugagia tonaluao,” te po wai.

24

Te Juda tobolu bidi dabe augwaligo Pol po tų yai po da

¹ Te a naga sogo silama, te Ananias aga Sisaria be naniba asali. Te bidi Ananias te pris tobolu bidi da. Aga dali Juda dabego monu dabe me badu me asali. Te bidi me deli agai nogi Tertulus, aga me asali. Te bidi agai po tų ebo sę mu koneai bidi da. Tama augwali tigidali te gavman tobolu bidi Feliks pageba sabolama, tama augwaligo Pol po tų yabo po tigidali agabolo pusa mani.

² Tama te tobolu gavman bidi Feliks agai te Tertulusbolo “Nago po wabo gagalao,” wali. Tama aga doligiluama, Polgo po tų yabo po gagalama, agai tama po wali, “Dago genuai bidi, hasia eno nagebolo nage usu da po waibao. Magi basowe? Nago dwagi yai kolesaga mu elalubo. Tama tibaso, da bugagia bidibo da. Nago te bomu yai po bugagia dodolama, me badu sę me dago bulu hodolabo sę bugagia dolasa pabo. ³ Tama tigidali sogo dago nage dali moni bugai homu ebo dao. Te tama tibaso, dago homu nagebolo nage usu dao po obao. ⁴ Tialima, eno nage dali bobobage po pusugomeo, nago sę yaga wali sąga tola sidalio. Tialima, megi eno nago da homu dene elama, da olo tau sabo po hanalu obao, nago dago pęwadage ponu pusubo odao.”

⁵ “Dago te bidi Pol sulama, koneani, agai da te dwai dwai kolesaga hauwa ebo bidi da. Tama dago koneani, te bidi agai tigidali Juda bidi tomode me, tigidali bulude me, hwıbo po page pabo bidi dao. Tama agai te wado po olama, tama te we bidi hani tomode pedebo bidi. Tama aga te Nasaret dwai bidi hani tobolu bidi dao. ⁶ Tama odao, agai dwai kolesaga dago Moni Lotu Be tempel tomode gagalama yali, te be meda

ilainu, te dago Moni Lotu Be tempel bomo yai po agai bolalio. Tama tibaso, dago aga nogo tuali. [Tama dago homugo te dago bomo yai po bolalide, aga po tų ebao. ⁷ Tiali goli, te ami hani tobolu bidi nogi Lisias aga dali te enesigi bidi dali aselama, augwaligo te bidi dago nogode bomo mu elama, dobawai dao. ⁸ Tama nosali te ami tobolu bidi Lisias agai te po wai, “Te Pol po tų yai hagede yali bidi augwali aselama, nage gedude te po wagasao,’ wali.] Tama megı nago agai yali sę po page hanalu wabosi, tama aga digi te po page nagebolo pusaibao. Tama nago dago aga po tų yai hagede yali po page gegao,” te po wai. ⁹ Tama Tertulusgo te po olama, te Juda dabego me aga tau selama, “Te mu po dao, te Polbolo naga,” te po wali.

Pol agai Feliksbolo po pusali

¹⁰ Te genuai gavman bidi Feliks agai nogo sibage elama, “Asao” olama, agai homugo Pol agai po omainu yali. Tama Pol aga dolalu, agai te po tama wali, “Eno nage koneanio, nage e tųde tobolu bidi nigila bidibadi, kibu be hauwa silalio. Tama tibaso, nago dago ebo kolesaga kone dao. Tama tibaso, eno dwagi yai homu eyu, ena digi tau sabo po nagebolo pusuba. ¹¹ Megı te poluade ena Jerusalemba pelama, Godibolo lotu po wainu yali. Te hauwa sogo silibeo, nogo si olama, sığa badu si wagi solama, sia sali. Tama nago augwalibolo hanalu wabo si, teda nago mu koneaibao, te po mu da. ¹² Te sogo augwaligo ena suali, eno gasa bidi dabe dali pogo wabi hwiyu ebe, te Moni Lotu Be tempel tomode. Tama eno

bidi dabe me badu wabi hwiabo bidi me sisinibe. Eno te tobage kolesaga tigidali homo yai po ola mabo bede eno me ebe, te Jerusalem tode me ebe. ¹³ Tama augwaligo te po megì ena po tu ela mabo, te po mu po menio. Tama eno te dwai se yali po page tiwai me augwaligo nagebolo ola magobeo, te po mu da wagobeo.”

¹⁴ “Tiali goli eno homugo dagebolo augwaligo ena po tu ela mani po dagebolo eno bugagia konelaibao. Ena te God wali pabo gesi tu wali pabo da. Ena God mu agabolo lotu po obao, te dago nugo te lotu po wali God da. Tiali goli, bidi me badu augwaligo dago gesi tudu wali pobaso, augwaligo homugo da Juda hani dolobo dao homu ebo. Tiali goli, eno tigidali Mosesgo aseni po me tagalobeo. Tama eno te polobadu Godigo po bukude asenama pusa mani po eno konealubo homugo tagalogobeo. ¹⁵ Eno konealubo homugo God koneama, nosali we bidi tigidali gu pagede ma hodolaibao, te me badu we bidi dwagi yai kolesaga yali we bidi hani da, te me badu dwai kolesaga yali we bidi hani da. Tama te se yabo sogo asobo eno tonalubao. Tialima, te Juda hani bidi me augwaligo te se yabo sogo tonalubao. ¹⁶ Tama tigidali sogo eno tigidali we bidibolo dwai kolesaga ebo ena mu hagelabo. Eno Godigo gedude me, we bidi tigidaligo gedude me dwagi yai kolesaga naga yai hagede, eno te se bomo ebo da,” Pol agai te po wai.

¹⁷ Te bidi Pol agai po me tama wali, “Te polobadu ena Jerusalemde bidama, nosali gasa buluba pelama, kibu be me si me si nama silama,

ena Jerusalemba tamadi ma pali. Te sogo ena peyu, eno ama dede Jerusalemdede bidibo bidi tau sai hagede, mone ge dali selasa pali. Eno homu me eno Godibolo hasa elama, Godibolo nai ula mabo kolesagadu wali pomainu yali. ¹⁸ Tama ena te Moni Lotu Be tempel tomode te se ebadi, augwaligo ena suali. Te God gedude dwagi yai bidabo lotu se eno ela silama, augwaligo ena suali. Tama bidi dabe me badu sisinama, po daga olo dali weyu, te ena dali hwiyu yabo bidi hani me sisinai menio. ¹⁹ Tiali goli, Juda hani me badu te Esia tode bidibo bidi hani aselama, te Moni Lotu Be tempel tomoba asali. Tama augwaligo ena dali te po wabo page bidi dabe da. Tama te Juda dabe augwaligo homu ena po tu ela magi sogo da, teda augwali nago pageba aselama, ena po tu wagasigi da. Augwa po elalubaso da, magi homu elama, augwali magi baso nage pageba te po polo wagasobewe? Magi basowe? Augwaligo po menio. ²⁰ Tiali goli te bidi dabe eba sabolali bidi dabe, augwaligo nagebolo eno dwai kolesaga yali po pusao wao, te eno moni kaunsil bidi gedude dolalubadi yali se po pusao. ²¹ Tiali goli, augwaligo eno dwasianu yali se me delide wado ebao. Eno te moni kaunsil bidi dabe gesabide tomode dolalu, eno te po wai dao, 'Eno homugo God mu konealubo da, te isali we bidi tigidali Godigo gu pagede ma hodolaibao. Tama tibaso, dagego ena po tu ela mabo,' eno te po wai," Polgo te po wai.

²² Te bidi Feliks agai te Genuai Bidi Jisas wali pabo tu po bugagia koneani. Tama agai te Juda bidi hanibolo te po tama ola mani, "Te ami tobolu

bidi Lisias asobode, eno dagego te po tų ebo dodolaibao.” Agai te po tama olama, te po tų yali tagalama, nosali po tų ma yainu tonaluali. ²³ Tama Feliksgo te ami hani genuai bidibolo te po wai, “Pol kalabusiba muao. Tiali goli, nago Pol kalabus bomonama egio. Pol aga abagi dabe aselama, aga suagaselama, nai dabe me magasomainao,” te po wai.

Feliksgo Pol kalabus bede bidabo kibu be si mani

²⁴ Te nosali hauwa sogonu silama, Feliks dali aga we dali asai, te we nogi Drusila, te Juda hani we da. Augwali si aselama, tama augwaligo Pol i wai. Tama Pol aga pageba asali. Tama Pol agai augwali sibolo te Jisas Krais teba homu mubo po page ola mani, tama augwali sigo odali. ²⁵ Tiali goli, Pol agai te po ola mayu, te po wai, “Tigidali we bidi dwagi yai doloba pai kolesaga mu elama, bugagia tonalua, dagego dwai kolesaga egio.” Tama agai te po wali, “Godigo we bidi tigidali po tų yaibao,” wali. Tama te sogo Feliks agai te po odama, agai wi mu elama, agai Polbolo te po wali, “Nage megı te kalabus beba ma pao. Tama nosali me sogo eno se meni baso, nage eno i obaso da, te nage ena pageba asagameo.” ²⁶ Tama Feliks agai homugo Pol agai mone dualama, geme menama, agai kalabus ebo tagalamainu, te homu yali. Tama tibaso, agai Pol hauwa sogo i olama, aga dali po wali.

²⁷ Te Feliks agai homugo te Juda hani bidi dabe dali abagi olama, bugagia bidainu homu yali, tama agai Pol kalabus bidibadi sula tagalali.

Tama kibu be si silama, te bidi Porsius, aga nogi me Festus, agai Feliksgo sę hasegelama sali, te moni gavman sę. Tama Feliks gasa buluba sę egi pali.

25

Pol agai te po wai, te moni gavman bidi Sisargo agai eno po tų odomainao wali

¹ Tama te sogo Festus agai te gesi sę selama, te Sisaria buluba asai dao. Tiali goli, tede sela sogo bidama, agai Jerusalemba pai dao. ² Tama te Jerusalemde te pris tobolu bidi me, te Juda hani tobolu bidi me, augwali dali pai dao. Tama te hani Festus dali deliba sisinama, augwaligo Pol po tų yai dao. ³ Augwaligo bidi me badu dodolama, tąba nọ mumainu, tama augwaligo homugo Pol elainu, tama augwaligo Festusbolo bomonama hanalu wali, “Dago homugo nago te bidi Pol Jerusalemba odasa asao,” wali. ⁴ Tialima, Festus agai te po wei ponoyu, te po wali, “Pol aga Sisaria bulu kalabus bede bidali. Pąde tama ena Sisaria buluba ma paibao,” wali. ⁵ “Tama dagego duga tobolu bidi dabe ena dali tagala palao. Tama te bidi agai dwai kolesaga yai baso da, te dagego aga te Sisaria bulude po tų ilagameo,” wali.

⁶ Te Festus aga te Jerusalemde bidibadi, nogo si sogo bidama, aga Sisariaba ma pali. Tama do kigamu aga te po tų bede bidali. Tama agai ami bidi i olama, “Pol odasa asao,” wali. ⁷ Tama Pol te po tų ebo be tomoba aselama, te Jerusalemdu asali Juda tobolu bidi dabe aga

pageba sisinagasali. Te augwaligo bomai po umabo olama, te bidi Polgo dwai dwai kolesaga dabe haniani ebo bidi da po olama, Pol po tų ela mani. Tiali goli, te po mu po meni, augwaligo Festusbolo te po mu po ola magobeo. ⁸ Tiali goli, Pol agai te po wei begeleyu, te po wali, “Eno te Juda dabego bomo yai po me deli bolobeo. Eno dwai kolesaga augwaligo Moni Lotu Be tempel tomode me ebeo, te be tomode meda ilama, me dolobeo. Tama eno dago Rom gavman moni tobolu bidi Sisar agai nogi dolabo po me wabeo,” Polgo te po wai.

⁹ Tialima te gavman bidi Festusgo agai homugo te Juda hani bidi dabego aga dali dwagi yai homu pemene eyu, abagi olama bidai hagede homu yai. Tama tibaso, agai te po Polbolo hanalu wali, “Nago homugo eno te nago po tų te Juda dabego kaunsil bidi dabe gesabide dodolomainuwe? Tama tiabo homu ebaso da, teda nago homugo eno nago po tų te bulu Jerusalemba pelama, dodoligi paiwe?”

¹⁰ Te bidi Pol agai te po wai, “Eno homugo Jerusalemba pogobeo. Megi ena e dolalu po tų ebo be, te tigidali bulu tonalubo moni gavman bidi Sisargo po tų ebo be deli da. Nago ena e bede po tų ilao. Naga digi koneai dao, eno te Juda hani dali dwai kolesaga me ebeo. ¹¹ Eno te moni bomo yai po me deli bolai tigi sogo da, te ena ela muao wagi da. Nago homugo augwaligo aga ela muao po wagi sogo da, teda eno ‘Ena elamuo’ po wagi menio. Tiali goli, augwaligo tibo pode ena po tų ebaso, te gavman bidigo ena augwaligo olo dali elemai hagede sula tagalogobeo. Tiali

megi eno homugo nago ena te Rom buluba tagala palao, te Sisar pageba pelama, tede agai te ena po tų bugagia dodolaibao,” Pol agai te po wai. ¹² Tama Festus agai te po odama, agai po tų ebo mu koneai bidi dabe dali po miani. Tama te po mibo silama, Festus agai Polbolo te po wai, “Nago homugo nage te Rom gavman moni tobolu bidi pageba pelama, agai nago po tų dodolaibao. Nage teba pao,” wali.

Festusgo Pol po Agripabolo hanalu wali

¹³ Te nosali me sogo te moni gavman bidi me deli, te bidi nogi Agripa da, aga dali aga abe dali si te Sisaria be naniba asali. Te aga abe nogi da Bernaisi da. Augwali si Sisaria buluba aselama, te Festusbolo “Nago te sę elama, bidibo, usu dao,” wali. ¹⁴ Tama augwali si Sisaria be nanide hauwa sogonu bidama, te Festus agai te Pol po Agripabolo wali. Agai tama po wali, “Te kalabus bidi me deli bidibo, agai nogi Pol da. Tama Feliksgo te agai po tų silisąbaso, aga te kalabus bede bidibo. ¹⁵ Tama polobadu gana ena Jerusalemba pelama bidagasali sogo, te Juda dabego monu dabe me, te genuai pris tobolu bidi dabego badi, te Juda hani dabe tobolu bidi dabego me, tama augwaligo te bidi po tų ilali. Augwaligo enabolo te po wali, ‘Nago te bidi po tų elama silibo si, enesigi bidi dabego aga mu ela muao,’ wali. ¹⁶ Tama tiali goli, eno augwalibolo te po wai, ‘Da Rom bidi dabe dago te tobage sę ebo menio. Dago te po tų yabo sę te tiwai ebo da. Te po tų yabo page bidi dabe me, te olo bidi me, augwali tigidali sisinagaselama, te olo bidi

agai bilali po page dabe me, agai yali se po page me pusubo dao. Tama te tobage po tu yabo se esiabaso da, teda da Rom dabego te bidi aga po tu yabo page bidi dabego nogoba mubo menio,' eno te Juda dabebolo te po wali."

¹⁷ "Tama augwali ena dali e Sisaria buluba asali. Tama ena toma tube, tama do kigamu ena te po tu ebo beba pali. Tama eno enesigi bidi dabe me badu tagala palama, augwaligo Pol ena pageba odasa magasali. ¹⁸ Tama dago po tu yali. Te Pol po tu ilibo bage dolaluyu, po wali. Tama eno homugo augwaligo te po tu ilibo Polgo haniani dwai kolesaga yai digi po tu ebo yaba homu yali. ¹⁹ Tiali goli, meni. Augwaligo aga po tu ebo po page augwaligo lotu po wabode naga tama. Tama augwaligo aga po tu ilibo po page me deli e tiwai elaluali. Te bidi me deli isali, agai nogi Jisas da. Tiali goli, Pol agai po bomai mu weyu, 'Te bidi Jisas da, te gesi bidibo ula elalu bidibao,' wali. ²⁰ Tama eno bugagia te po tu ebo eno konebeo. Tama tibaso, eno Polbolo hanalu wali, 'Nago homugo Jerusalemba pelama, tede nago e po tu yaibawe?' wali. ²¹ Tiali goli, Pol agai homu hagela yali. Tama agai enabolo te po wali, 'Nage ena Rom buluba tagala palama, te Sisar pageba pelama, tede agai digi eno po tu dodolaibao,' wali. Tama te po obaso, eno te enesigi bidi dabebolo te po wai, 'Aga dagego tonaluao. Nosali eno aga Rom gavman bidi Sisar pageba tagala palaibao,' " Festusgo te po wai. ²² Tama te moni gavman bidi Agripa agai te Festusbolo po wai, "Ena digi te bidigo po ena odaibao." Tama Festusgo agabolo te po wai, "Do

kigamu naga odagameo,” wali.

²³ Te do kigamu te ami tobolu bidi dabe me, te Sisariade bidibo genuai nogi yai bidi dabe me, te gavmanigo po mibo be tomoba pali. Tama Agripa dali, Bernaisi dali si te be tomoba pabo si, te bede au yai madigi pelama, augwaligo augwali si bugai homu ilali, nogi ugwaba sali. Tama aselama, Festus agai ami bidi dabe me badu tagala palali, augwaligo Pol odasa aselama, te bidi dabe tomoba asomainu. ²⁴ Tama Festus aga doligi uluama, te po wai, “Te gavman genuai bidi Agripa me, te gasa genuai bidi dabe me, megi po miboba asali bidi dabe, dagego te bidi suo. Tigidali Juda we bidi augwaligo e bidi enabolo elao wali bidi e dao. Tama Jerusalemde me, ede me, augwaligo te po wali, enabolo wali, e dao. ²⁵ Tiali goli, ena digi gegali, te aga elabo po page menio. Tama aga digi enabolo hanaluama, te po wai, ‘Te Rom moni gavman bidi Sisar pageba ena tagala palao,’ wali. Tama te po obaso, eno aga Sisar pageba tagala palaibao. ²⁶⁻²⁷ Te eno homugo moni gavman bidibolo te pas aseñama, te agai e bidigo po tų page konemainu yaibao. Tiali goli, eno te pasde asebo po page eno konebe. Tama tibaso, eno e bidi dage pageba odasa asali. Tama duga naga aga po odao. Tama eno homugo mu te genuai gavman bidi Agripa, naga digi te agai po odao. Eno e bidi dago gavman tigidali bulu tonalubo tobolu bidi pageba tagala palu, te agai te po tų page bugagia wasiawai, eno homugo te usu egobeo, te homu yali. Tama nosali e bidigo po dago odama, eno dwagi yai pas me deli aseñama, te Sisarbolo te

po tų page pusa mawaibao,” Festusgo te po wai.

26

Pol agai Agripa dali po pusali

¹ Te genuai gavman bidi Agripa agai Polbolo te po wai, “Megi naga digi tau sabo po pusagameo,” wali. Tama Pol agai nogo munama tigidali we bidigo agai po odomainu, aga digi tau sabo po tama wabo gagalama weyu, te po wai, ²⁻³ “Genuai gavman bidi Agripa, nage gesabidide eno megie po pusubo, ena dwagi yai homu ebao. Te Juda hani dabe augwaligo ena dali umabo dwai po tų yabo po wali, eno homugo te po wei begelebao. Tiali goli, nago mu koneai dao, tigidali da Juda bidigo haniani ebo kolesaga. Tama bidi dabe me badu augwaligo homu me deli te tiwai ebo dao. Bidi dabe me badu augwaligo pogo hwıbo tiwai elama, gasa homu dali wali pabo da, te me nago koneai dao. Tama eno te po eno nage gesabide pusubo, eno dwagi yai homu ebao. Tilama, megie eno homugo nage bugagia bidama, tonalua, eno wabo po odao,” wali.

⁴ Te bidi Pol agai po me deli weyu, te po wai, “Te tama te Juda dabe tigidali augwaligo ena ogwade ena page bulude bidu yali kolesaga te augwaligo koneai dao. Tama ena gesi bidide Jerusalemba pelama, tede skul weyu bidali kolesaga me augwaligo koneai dao. ⁵ Augwaligo ena polobadu koneai dao. Augwaligo homugo te konegi sogo da, augwaligo eno Godigo po wali peyu te se yali po nagebolo wagi da. Polobadu ena Farisi bidi sibigo ebo kolesaga wali pai dao.

Tama da Farisi sibi dago bomu elama, te Juda dabego bomu yai po dabe tigidali dolo wali pabo dao. ⁶⁻⁷ Tama megi ena e po tu ebo bede dolalubo. Magi basowe? Polobadu mu Godigo dago bulai hani bidi nuu dabe mubolo bodolu po polai dao. Godigo we bidi tigidali gu pagede ma hodolaibao po wali. Eno homugo te po mu po dao. Ena te wali po nai ebogila mubo tonalubo dao. Da Juda hani tomode Jekopgo ame nani hani sibi ogwa dabe nogo si olama, sanga me si elalubo da. Tama da Juda hani tigidaligo Godibolo hulide me, ulade me lotu po obadi, dago homugo agai dago nuubolo polobadu wali bodolu po nai ebogilia mubo tonaluyu bidibo dao. Gavman genuai bidi, eno te po konealubadi goli, augwaligo ena po tu ilibo. ⁸ Dage Juda hani, dagego e homu ebo da, ‘Te Godigo te isali we bidi gu pagede ma hodalogobeo.’ Dage magi baso te homu ebawe?” Polgo te po hanalu wali.

⁹ Te bidi Pol agai po me weyu, te po wai, “Polobadu ena digi bomu elama, umabo dwai dwai kolesaga elama, te Nasaret bidi Jisago nogi aiyaba elalubo se yai dao. ¹⁰ Tama eno te se Jerusalemde yai dao. Te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo usu da olama, tibaso eno Jisago po wali pabo umabo we bidi kalabus ilai dao. Tama me badu po tu elama, augwaligo elemi hagede, eno usu dao wai dao. ¹¹ Tama hauwa sogo ena te Juda dabego bomu yai po ola mabo be dabe tomoba pelama, tama eno te augwali elemainu, eno bidi dabe me badu tagala palai dao, dene mawai, augwaligo Jisasba augwa homu mubo se tagalomainu yali. Tama ena moni

sębę mu elama, te Juda hani isawai bidigo be nani dabeba peyu, tede te Jisasgo po wali pabo we bidi augwalibolo sęę mawainu, gegegi pali,” Pol agai te po wai.

Pol aga Jisasgo po wali pabo bidi gagayali po pusali

¹² Te bidi Pol agai te po wai, “Te eno tama sę yai dao. Tama te pris hani tobolu bidi dabe augwaligo enabolo pas asęna menama, usu da olama, tilama eno te pas selasa peyu, Damaskus buluba pelama, te Jisasgo po wali pabo we bidi dabe gegegi pai dao. ¹³ Dago genuai gavman tobolu bidi, bugagia odao. Nai po wabo pade, da te Damaskus pabo tudu pobadi, te moni sole gagawai ula dagalude asali, te ula da mu udula pali, te giliga tiwai ulago da bologobea sali, te ena dali pali bidi dabe me, te ulago mu usu yali. ¹⁴ Tama da tigidali toba degasa pelama, munalubadi, bidi mego po wabo eno odali, te Hibrupogo wali. Agai enabolo te po wali, ‘Sol, Sol, nago ena magi baso dolobawe? Nago ena elebo sę ebadi, te naga digi dene sabao. Nage te kau kibu tiwai dao. Te kau kibu page bidigo te pua pai ni dagego te kau kibu dono tigiba tunu pabo si, te dwagi yai tudu pomainu, te kau kibu sęę sabologo ibaba sela sębo da, tama usu egobeo, aga sęę dili dene sabo da,’ wali. ¹⁵ Tama eno te po wei ponoyu, te po hanalu wali, ‘Genuai Bidi, nage de dawę?’ wali. Tama te Genuai Bidi agai enabolo te po wai, ‘Ena da Jisas da. Tigidali sogo nago ena dolobo sę ebo te bidi ena dao,’ wali. ¹⁶ ‘Tialima nage hodaluama, doligilua. Megi ena

nage pageba asali, eno nage eno se emainu sa mubao. Nage eno po sela pelama, tigidali we bidibolo nago megı na gagawai naide ena suali po pusao. Eno nosali nagebolo ola mabo se po me, augwalibolo pusao. ¹⁷ Te Juda hani bidi dabe augwaligo nage ela muainu ebaso da, eno nage tau selama, bobelaibao. Tama eno nage te Israel hani isawai we bidibolo tagala palaibao. Te hanigo me nage elainu ebaso da, eno nage tau selama, bobelaibao. ¹⁸ Tama nago augwali hulide bidibo pesage tagalama, ulaba kegasa asao. Tama nago augwali hulide bidibo kolesaga tagalama, nago augwali ula buluba kegasa asao. Augwali Satango bomode bidibadi, nago augwali ma sao, augwali God pageba asomainu tama yao. Tama augwaligo homugo ena konealu baso da, te augwaligo dwai kolesaga ebo Godigo tigidali sela sawaibao, te Godigo sa muai we bidi dali wadolagasaibao, 'agai enabolo te po wai,' Pol agai te po wali.

Pol agai te bidi Agripabolo Jisasgo se yali po wali

¹⁹ Te bidi Pol agai te po wali, "Moni gavman tobolu bidi Agripa, eno moni ula dagaludu asobo sulama, agai po wali eno odama, te po eno sela sabeo. ²⁰ Tama hasia bolo eno te Damaskus we bidi pageba pali. Eno augwalibolo te po tama pusa mani, 'Dagego dwai kolesaga ebo se tudiba sanama, dage God pageba asao. Tama dagego dwagi yai kolesaga ebo tigidali we bidi augwaligo sulama, dwai kolesaga tudiba sayani konemainao,' wali. Tama eno te po Jerusalem

we bidibolo me, te Judia t̄o tomode bidibo we bidi tigidalibolo me, te Israel hani is̄awai we bidibolo me, eno te po tama augwalibolo pusali. ²¹ Tama eno te we bidibolo te po tama pusubaso, te Juda bidi augwaligo homugo hagelabo olama, te po pagede augwaligo te Moni Lotu Be tempel tomode ena tulama, elainogo yalio. ²² Tiali goli, Godigo tigidali sogo agai ena tau sesa aselama, te megī eba sabolalio. Tialima, megī eno e po t̄ude mu po tigidali we bidi me, te tobolu bidi me, te olo bidibolo me, obao. Te Godigo pedauwalide po selama pusali bidigo aṣ̄ani po me, te Mosesgo pusali po me, te eno megī e pusubo po me te deli po tama dao. Augwaligo te pusali po tiwai eno ela pelama, gasa pobadi me pusubeo. ²³ Tama Moses me, te Godigo pedauwalide po sali bidi me, augwaligo te po wali, ‘Te bidi Israel we bidi tau somai hagede Godigo sa muai bidi Kraisi da, agai moni dene selama, isaibao. Tama aga hasia mu ḡu pagede hodalobo polali bidi dao. Tama agai tigidali pogo te Juda hani me, te Juda hani is̄awai bidi me, dwai kolesaga sela ṣ̄abo ṣ̄e dwagi yai konelai bidi aga dao, tigidali bidigo agai po odama, hulide pabo dwai kolesaga tagalomai nu yaibao,’ ” Pol agai te po wali. *

²⁴ Te bidi Pol aga digi tau sabo po tama obadi, te bidi Festus agai agabolo i bomonama weyu, te po wali, “Pol, nage wabo pobao. Nage hauwa sogo skul wai bidi dao. Tama te genuai kolesaga sai bidi dao. Tibaso, nage wabo pobao,” wali. ²⁵ Tama Pol agai te po wali, “Festus, nage dago

* **26:23:** Ais 42:6; 49:6; 1 Ko 15:20

gavman tobolu bidi dao. Ena wabo pabo bidi menio. Eno dwagi yai homu elalu, te po eno mu obao. ²⁶ E moni gavman bidi Agripa agai me ena e wabo po koneani. Tama te se yali po pusubo eno wi ebo menio. Te tigidali yali se agai gedude yai se dao, te dualama me yai se menio. ²⁷ Moni gavman bidi Agripa, nage Godigo pedauwalide po selama pusali bidigo aseani po nago homugo mu konebawe, te poba naga homu maniwe? Eno homugo naga homu te poba mu muani,” Pol agai te po wali.

²⁸ Te bidi Agripa agai Polbolo te po wai, “Nago homugo te nago dwasianu wabo pogo ena Jisas wali pabo hani tomoba kegasa paibawe?” te po hanalu wali. ²⁹ Tama Pol agai agabolo te po wali, “Dwasianu pogo ma, te bobobage pogo ma, te usu dao, magigo menio. Tiali goli, eno Godibolo po olama, nage dali, e po mibo bede bidibo we bidi me tigidali ena yaligia emainu ebao. Tiali goli, eno homugo dage ena kalabuside bidibo tiwai bididalio,” Polgo te po wai.

³⁰ Te Pol agai po wabo silibo si, te moni gavman tobolu bidi Agripa me, te gavman tobolu bidi Festus me, te genuai nogi we Bernaisi me, te augwali sela dali bidali bidi me, augwali tigidali doligiluama, augwaligo te po tu ebo be tagalama, pali. ³¹ Tama te be tagalama, augwa hasi tomode po miai, “Te bidi agai kalabus yabo dwai kolesaga me deli ebeo. Tama aga augwaligo elabo dwai kolesaga me ebeo,” wali. ³² Tama Agripa agai te Festusbolo te po wai, “Te bidi agai ‘Te Sisar agai eno po tu odomainao’ wabo po wagi menigi sogo da, teda dago aga olo tagala paligi da,” te po wai.

Pol te Romba pali

27

(Daj 27–28)

Enesigi bidi dabego Pol moni gebadu Romba odasa pali

¹ Te Festus agai Pol dali, gasa kalabus bidi dabe dali te Itali tɔba moni gebadu pabo po dodolali, te Sisar pageba pomainu yali. Tama gavman tobolu bidi me badu augwaligo bidi me deli daj ilali, te bidi nogi Julius da, augwali tonaluabo bidi daj ilali. Te bidi Julius agai te ami enesigi bidi a naga bidi nogo saɣa sese silama, tonalubo tobolu bidi da. Tama aga te umabo ami enesigi bidi hani me deli tomode bidibo bidi da, te hani nogi ‘Rom gavman moni tobolu bidigo enesigi bidi hani da.’ ² Tama da moni geba me deli tomoba pali, te geba Esia tɔ nabisde elalubo bulu tigidali bilibo geba da. Te geba page bidi aga bulu nogi Adramitium be nani da, te Esia tɔde. Tama te bidi me nogi Aristarkus aga da dali asali. Agai page bulu nogi Tesalonaika, te Masedonia provins tɔde. Tama da te Sisaria bulu taga pali, te moni gebadu, te tamu aɣi daide pali. ³ Tama pelama, do kigamu geba tuagasabo pesageba sabolali, te bulu nogi Saidon. Te ami tobolu bidi Julius agai Polbolo dwagi yai kolesaga yali. Agai Pol tagala palama, Pol aga abagi dabe sugi pelama, augwaligo agabolo tubo nai dabe mani. ⁴ Tama nosali dago te Saidon bulu tagalama, ma pelama, te moni bomai wali da pabo guni badu asobaso, dago geba guni tubo bidigo te tamu

ąi tomode dwasianu bulu elalubo, te bulu nogi Saiprus, teba guni dodolali. Te tų pąde moni wali meni yai. ⁵ Tama te Saiprus tų ela soali, da te moni tamu ąi tomodu pali, te gebadu. Pelama, te bulu si ela pali, te nabis sesegede, te bulu si nogi me Silisia tų, me Pamfilia tų da. Tama te nabis sesegede bulu meba sabolali, te be nani nogi Maira, te Lisia tųde, tama dago geba tede gebelali. ⁶ Tama tede dago te geba tagalama, te da tonalubo amigo geba me kegegi suali. Te geba te Aleksandria bulu bidigo geba, augwaligo Romba pai hagede ebo suali. Tama te ami bidi dabe augwaligo da te gebadu selasa pali.

⁷ Te moni geba mudu da Maira tagalama, ma pelama, dua dua tama pali. Magi basowe? Moni bomai waligo da bomonama sela sąbaso. Tama da hauwa sogonu tamu ąidu bilali, te Nidas buluba polo sabalobeo. Tialima, te waligo naga dago pabo tų ma sinia sali. Tama da te tamu ąi tomode bulu me elalubo, te bulu nogi Krit, te bulu pąba sabolama, tamu ąi sesege badu pali, tede te moni wali meni baso. Tedu pelama, Salmone tų dugulidu bobegegi pali. ⁸ Tama da te moni tamu ąi sesegedu pali, tama te bulu sesegedu pali, te geba guni tubo bidigo moni sę mu elama, geba tubo pesageba tugi pali. Tama augwaligo te 'dwagi yai geba tubo pesage dao' nogi wabo dao. Te geba tugi pabo pesage Lasia be nani pąde da.

⁹ Te da tede olo dali bidibadi, hauwa sogo mu tama bidali. Tama tede bidibadi, tamu ąi bųi holobo sogo pąde yagasali. Te poluade tama moni wali asobo dao. Te kibu be yabo pąde

yagasali, te Juda dabe augwaligo Godibolo nai ula mabo moni lotu wabo sogo silai dao. Godigo augwa dwai kolesaga yai sela şamainu, te moni nogi elalubo lotu po wabo side dao, te sogo augwa tubo nai osogo gisilai dao. ¹⁰ Tama tebo sogo silibaso, te moni wali asobo sogo pađe yagasobaso, Pol agai te bidi dabe tau selama, bobelabo po wali, “Abagi dedeo, da moni gebadu tedu peyu da, te dwali, te da moni waligo geba dolama, da me, walu dabe tigidali me, da tamu ađi tomode dolama, isilaibao,” wali. “Da ede bolo me bidinao,” wali. ¹¹ Tiali goli te sogo augwaligo Polgo wali po odama, te moni geba page bidi me, te moni geba tobolu bidi me, augwali sigo Polgo po sela şayani. Tama te ami tobolu bidi agai Polgo wali po tagalama, te bidi sigo wali po wali pali. ¹² Tama augwaligo umabo po wali, tama bidi dabe me badu augwaligo homugo ‘E bulu taga pelama, gasa bulu dwagi yai geba tugi pabo pesage te bulu Finiks badu pinao,’ wali, ‘Krit t̄ba.’ ‘E geba tubo pesagede moni wali asobo sogo bugagia bidigobeo. Tama tibaso, dago geba te Finiks buluba selasa pinao, te dwagi yai geba tubo pesage giliga pabo badu elalubo dao. Te pesagede wali aselama, geba dolobo menio,’ wali. ‘Te moni wali asobo sogo da pelama, te buluba bidigi pinao,’ wali.

Moni waligo te tamu ađi b̄đi dwai mu hodolai

¹³ Te tialima, dwasianu dwagi yai wali me deli te saut badu tamu ađidu asali, te geba tudi badu. Te geba tomode se ebo bidi dabe augwaligo homugo ‘E waligo da te Finiks buluba

sela paibao,' homu yali. Tama tibaso, pomai hagede, augwaligo te geba daꝓ walobo moni seꝓe yai ain dili tiwai nai tamu aꝓ pudu ugwaba guduama, geba daiba munama, tama augwa te bulu paꝓe tamu aꝓ sesegeɗu pali, te bulu nogi Kritba. ¹⁴ Tiali goli, tama pelama goli, moni wali mu polo asali, te Krit toba pedai badu asali. Augwaligo te tobage moni wali mu nogi 'te giliga asoboba polobadu pobase nogo pedai badu asobo wali dao,' nogi wabo da. ¹⁵ Tama te wali polo aselama, te geba bomo elama pogolama sabilali. Tama dago te wali asoboba geba guni dodolai hagede, seꝓ bomo yali. Tiali goli, dago usu ebe. Tama te geba te waligo selasa pomai hagede tagalali. ¹⁶⁻¹⁷ Tama da te dwasianu bulu me nogi Kauda to paꝓa asali, te tamu aꝓ tomode elalubo to. Tama da uba pedai badu te bomai wali meni yai madigi pali. Tama te dwasianu geba moni gebade bono polobadu gebelama, kegasa asobo dao. Tama te moni gebade seꝓ ebo bidi dabe augwaligo homugo 'Te dwasianu geba hagaidali weyu, dago selama, moni gebaba muinao,' wali. Tama augwaligo te dwasianu geba kegebo moni seꝓ mu yali. Tama augwaligo te dwasianu geba kegelama, moni geba daiba munama, tama bonogo bugagia keꝓani. Te keꝓa silama, tama gasa bono me selama, te bono aꝓba saꝓnama, a dologo badu solama, te bono gaꝓ yai naigo selama, te moni gebade keꝓani, te geba dilide daꝓ olama, keꝓani. Te moni geba bomo te tiwai munama, da ma pali. Te moni gebade seꝓ ebo bidi dabe augwali te waligo geba te Libia buluba pobogolo pobaso, augwali moni wi mu

yali. Te nabis bulu dwai nagame yai kemi ebo pesagedu painu ebaso, wi mu yali. Tama tibaso, augwaligo te moni ugwa aiyaba dagala muani, te moni geba waligo naga tamu ɔ̄idu olo dali sabilimainu tagalali. ¹⁸ Tama te moni wali mu asiyu, ɔ̄i b̄ōi me kisu mu dela pali. Tama tibaso, do te moni gebade s̄e ebo bidi dabe augwaligo te walu dabe me badu tama ɔ̄iba s̄abo gagalali, te geba yadala pomainu yali. ¹⁹ Tama te sogo ma te gebade s̄e ebo bidi augwaligo te gebade muani ni me, te bono me, te nami ugwa me augwaligo nogogo selama, s̄ayani. ²⁰ Tama da te moni tamu ɔ̄ide hauwa sogo bidali, te tulubage me, te p̄ō me kisu dali, dago dagalu sube. Tama dago te giliga me, h̄ō me hauwa sogo sube, te h̄ogo dago bulu te badu elaluba homu ebe. Tama te moni wali agai te moni ɔ̄i b̄ōi hodolali. Tama tibaso, da gisiga bidibe. Dago te homu yali, ‘Da tigidali e gebade tamadi isilaibao,’ homu yali.

²¹ Te da nai hauwa sogo tube. Tama nosali Pol agai te geba tomode s̄e ebo bidi augwalibolo i olama, te po wali, “Te bidi hauwa, dagego odao. Dagego eno polobadu wali po sela s̄ayanio. Dagego eno po odama, te bulu Kritde bidigi sogo da, teda usu egi dao. Tama da e tiwai s̄e egi menio. Tiali goli duga eno po sela s̄ayanigo da, nai hauwa bage te hagela silali dao. ²² Tiali goli, meḡi eno homugo dage d̄āu walobe dao. Dagego wi elama, moni homu eḡio. Magu menio. Da bidi da me isigobeo. Tiali goli, te moni geba naga dolaibao,” wali. “Eno koneanio, te po mu dao. Magu menio. ²³ Meḡi piali hulide Godigo enabolo po me olama, todalio. Te God

eno agabolo lotu weyu, eno agai se eyu ebo da. Te Godigo enabolo agai ensel bidi me deli ena pageba tagala palali. ²⁴ Tama agai enabolo tama wali, 'Pol, nage wi egio. Nage te moni Rom gavman tobolu bidi agai gedude dolalu, naga po wao. Tama odao. God da, te dwagi yai bidi mu dao. Tama tibaso, Godigo nagebolo dwagi yai se elama, tau selama, tama te moni gebade nage dali bidibo bidi me deli isigobeo,' te ensel mobo bidigo enabolo tama wali. ²⁵ Tama tilama, abagi, dage noma sigio. Magu menio. Eno homu Godiba mubaso, agai dwagi yai kolesaga dabolo yaibao, tama agai dagalude se ebo ensel bidigo enabolo te tiwai po wai dao. ²⁶ Tiali goli, te moni geba te tamu ai tomode elalubo bulude sabalobadi, tede dolaibao," Pol agai te po wali.

²⁷ Te moni waligo da selasa pelama, te tamu ai nogi Adria tomode bilibadi, Sarere si silali. Te sogo huli tomode mu, te geba tomode se ebo bidi dabe augwa homugo bulu me deli pade elalubo homu yali. ²⁸ Tama tibaso, augwaligo moni sege yai nai bobobage bonode gebelama, te tamu ai tomoba sanama, augwaligo te tamu ai degedu usu ni sali, te moni bobobage mu yali 40 mita. Tama da dwasianu pelagalama, te usu ma sali. ²⁹ Tama te sogo, dwasianu pade tama yali, 30 mita. Tama te se elama, augwaligo koneani, te nabis me deli pade elalubao homu yali. Tama augwaligo homugo masigiba taluama, doligi paibao homu eyu, augwali wi yali. Tama augwaligo moni sege yai ain me si me si nama bobobage bonode gebelama, deli deli te moni geba tudi badu tamu ai degeduba tagala palali.

Tama tilama, augwaligo homugo masigiba talu-
idali weyu, be posomainu augwaligo Godibolo
po wali. ³⁰ Tama Pol agai suali, te gebade se
ebo bidi augwaligo te dwasianu geba keani bono
pisaganama, te dwasianu geba tamu aiba aiyaba
tagalobo suali. Augwaligo homugo te moni geba
taga peyu, te dwasianu gebadu buluba wi pinao.
Tiali goli, augwaligo tibode ‘Moni geba gunide
moni te sege yai ain walaibao,’ te tibo po tama
wali. ³¹ Tama Pol agai koneyu agai te ami tobolu
bidi me, te enesigi bidi dabebolo me, te po wali,
“Te bidi augwali da dali bidisiayu da, teda dage
tigidali tamu aida isigi da. Te bidi dabe augwali
wi po baso da, Godigo da tau sogobeo, agai wali
po tiwai.” ³² Tama te po obaso, te ami bidi dabe
augwaligo te dwasianu geba gebelali bono te ge
hwago togwali, te dwasianu geba te tamu aigo
olo selasa pali.

³³ Te be posobo pade Pol agai augwalibolo “Nai
selama, tuao” wali, tama augwalibolo po bomona
wali, “Megi dagego moni homu edubadi, dagego
nai tusiama, Sarere si mu silali. ³⁴ Tama tibaso,
eno homugo dagebolo po bomonama obao, dage
megi nai tuao. Magu menio. Te nai tubode
dage bomo selama, dage bugagia bidaibao. Eno
koneanio, da tigidali tama bugagia bidaibao, da
me deli dwasianu dologobeo, selegobeo,” wali.
³⁵ Tama te po olama, Pol agai te bret nai selama,
te bidi dabe gesabidide Pol agai Godibolo nage
usu da olama, te nai nogogo pebedama, tubo
gagalali. ³⁶ Tama te pogo augwaligo homu da
olama, tama augwali tigidaligo me te nai tuali.
³⁷ Tama da tigidali te moni gebade bidali bidi

dabe hauwa mu da 276. ³⁸ Tama dago te nai tuali, tabiali. Tama dago te tubo nai ge bek hauwa mu geba tabide muai te tigidali dago selama, tamu aiba sayani, te geba yadala pomainu yali.

Moni geba dolalio

³⁹ Te be posobo si, te gebade se ebo bidi augwaligo te nabis bulu to sulama, te konebe. Tiali goli, augwaligo te bagu suai, te dwagi yai geba tubo gebabelede elalubo suali. Tama augwaligo te po wali, “Dago moni geba te bagudu dolo sela pabo usu sinao,” wali, “te geba te to sesegeba da waligi pinao,” wali. ⁴⁰ Tama pomai hagede, augwaligo te ain dilide gebelali bono dabe ge hwago togolama, tamu ai tomoba olo tagalali. Tama bidi me badu augwaligo te geba guni dodolobo habesege si bono kani pisagana sayani. Tama augwaligo te nami ugwa te geba gunide ma walali. Tama te nami ugwaba waligo sabilibode da nabisba odasa pomainu, tama tiali. ⁴¹ Tama tilama, dago geba te baguba pabo gagalali. Tiali goli, tamu aigo geba selasa pelama, te tamu ai dologode dwasianu kemigo du elaluali. Tama te geba guni te kemi duba ta paligi pabo si, te geba tudi badu tigidali pebeda pali. Magu menio. Moni tamu ai boi dabe asiyu, te geba ni tologa sayani.

⁴² Te ami bidi dabe augwa homugo te kalabus hani me ela muaibao homu yali. Magi basowe? Augwaligo te homu yali, augwaligo tamu aidu paubo pelama, te nabis buluba sabolama, duala sigi pelama wi dia paibao homu yali. ⁴³ Tiali goli, te ami tobolu bidi agai te ami dabego yali

homu tagalao wali. Magu meni. Agai homugo augwaligo Pol elidali. Tama agai da tigidali i olama, agai te po wali, “Tialima, duga tamu ą paubo kone baso da, te duga samonama, paubo pelama, nabisba piąo,” wali. ⁴⁴ “Tama duga me ą badu nogo ą togobo konesiąbaso da, dage te ni nami dabe me selama, te moni geba nigai ni hodigi selama, dage nosali ą pauluama, nabisba piąo,” te po wali. Tama dago tama tilama, da tigidali te nabis buluba bugagia sabola silali, da me dolobe.

28

Pol te tamu ą tomode elalubo bulu nogi Maltade bidali

¹⁻² Te da tigidali te nabis buluba bugagia sabola silali. Tama te bulu page bidi dabe augwaligo dwagi yai kolesaga elama, da tau sali. Tama augwaligo dabolo te po wali, “Te e tamu ą tomode elalubo bulu nogi Malta dao,” wali. Tama augwaligo moni sia nogwani. Te sogo tulubage be yali, da tigidali kedau mu yali, tama te siade da kedau tuali. ³ Te Pol agai dwasianu isi dabe sesa bilama, te isiba ulagasali. Te dwasianu ni me si tomode hasamani me deli bidali, agai sube. Tama te isigo hasamani tigide dabo si, tama te hasamani posoga palunama, Pol nogode gąą kelanani. Te tobage hasamanigo kelanai bidi polo isibo da. ⁴ Tama te sogo te bulu page bidi dabe augwaligo te hasamani Pol nogode walalubo sulama, augwali moni noma selama, augwa hasi tomode po umabo weyu, te po wali, “Te bidi agai gasa bidi elabo bidi dao,” te homu

geda muani. “Tamu aigo aga elebe. Tiali goli, te god me deli, agai nogi Dwai Kolesaga Dodolobo god, agai homugo aga elainu yali, te hasamani bidi isibo nabi aga tigide munalubo hasamani gaꝝ kelali,” te po wai. ⁵ Tiali goli Pol agai nogogo te dwai hasamani hogola sꝝnama, te hasamani isi tomoba tuloluali. Tama Pol tigide dene ebe, aga bugagia bidali. ⁶ Tama te bidi dabe augwaligo tonaluama, augwaligo aga te hasamanigo kelali madigi dabe delama, aga polo degasa pelama, isibowe naga suenu tonaluali. Tiali goli, augwaligo tonalubadi, bobobage sogo mu bidibadi, te Pol aga tigi dene ebe, tama aga isibe. Tama te we bidi augwaligo moni homu elama, augwa homu begelama, te po wali, “Te bidi aga god me deli dao,” wali.

⁷ Te bulu paꝝe te me badu tꝝ deli elalubo, te tꝝ te bidi me deli agai tꝝ da. Tama te bidi te Malta tꝝde bidibo we bidi augwa tobolu bidi deli da, te bidi nogi Publius. Tama te bidigo da agai beba odasa pelama, da agai bugagia nai ula mayu bidali. Tama da sela sogo aga dali bidali. ⁸ Tama te sogo te Publius aga aya moni gasi selama, bede pila mubo. Aga te gasi si sali, me haligadu kaneme yali, me tigide moni posolo yali. Tama Pol aga pelama, aga suali. Tama Polgo Godibolo po olama, agai nogo te gasi bidi toboluba muani. ⁹ Agai te gasi sela sꝝnama, ma dwagi yai bidali. Augwaligo Polgo te tibo sulama, te Malta tꝝde bidibo gasi yai we bidi tigidali Pol pageba sisali. Tama Pol agai te gasi yai bidi gasi sela sꝝsꝝ pela silama, augwali ma dwagi yai ilali. ¹⁰ Augwaligo dabolo dwagi yai

kolesaga elama, haniani dwagi yai nai da olo mani. Tama nosali da pabode augwaligo tigidali nai dago habuge yali nai augwaligo selama, te moni gebaba munai.

Pol agai Malta tɔ̄ taga pelama, Romba sabolali

¹¹ Te hasia da te Malta tɔ̄de bidibadi, polua sela silali. Tama nosali da te gasa moni gebaba holali. Te moni geba page bidi te Aleksandria be nanide bidali. Tama agai tibo god nogi koneama, te tibo god nogi te moni geba sip gesabi badu daganai elaluali, “Deli sogo ame nai ogwa si da,” te po wali. Tama te Malta tɔ̄de bidu, te moni wali dabe, te moni tulubage me sia sabo tonalu tede bidali. Tama dago augwali taga pali.

¹²⁻¹³ Tama da te moni gebadu pelama, te moni be nani nogi Sirakyusba sabolama, tede sela sogo bidali. Tama da Sirakyus tagalama, moni gebadu ma palio olama, te bulu me nogi Regiumba sabolali. Tama do kigamu wali me da asali badu geba tudi badu asali. Tama tego da tau selama, da pidubadi, be me huliama, me sogo kigamu da bulu me nogi Puteoliba sabolali. ¹⁴ Tama te bulude Jisasgo po wali pabo we bidi tede bidalubo suali. Tama augwaligo da augwali dali bidao wali. Te po baso, da augwali dali Sarere deli bidali. Tama da, dago augwali taga pelama, tɔ̄du naga pidubadi, moni genuai hanu nogi Rom teba sabolali. ¹⁵ Da Romba sabalisiaɓadi, Jisasgo po wali pabo we bidi augwaligo da asobo po odama, da tɔ̄ tomoba augwaligo tiɓa asali. Tama me badu digibulu bobenu gana aselawali, maket me nogi Apiusde dago suali. Tama me

badu aselama, te bidigo osogo abelama pibo be sela elalubo digide dago suali. Pol agai Jisasgo po wali pabo we bidi suyu, Godibolo nage usu dao wali, tebogo aga homu daꝝ walobao, te homu yali.

¹⁶ Te da Rom tomoba sabalobo si, gavman tobolu bidi dabego Pol agaduba bidabo pesage osogo abelama, bidimainu yali. Tiali goli, tigidali sogo enesigi bidi deligo tonaluali, Pol wi pidali weyu tiali.

¹⁷ Te bidi Pol aga Romde sela sogo bidama, Romde bidibo Juda hani tobolu bidi dabe “Dage ena pageba asiꝝo,” Pol agai te po wali. Tama augwali aselama, Polgo te po wali, “Abagi dede, polobadu ena Jerusalemde bidai dao. Tama dago hani dali eno dwai se me yai menio. Tama dago noꝝgo po me sela sawai menio. Tiwai goli, te pode ena kalabus yai dao, Jerusalemde. Tama augwaligo ena Rom gavman genuai bidi pageba ena po tu emainu sela pao wali. ¹⁸ Tama Rom gavman genuai bidigo enabolo te yali se po augwaligo odalio. Tama Rom gavman genuai bidigo eno magi se me, ena isabo se me yai sube, te po wali. Augwaligo homugo ena buluba tagala palainu yai digi. ¹⁹ Tiali goli, Juda bagego ena kalabus emaina olama, bomu mu yalio. Ena te Juda dabego nogode dia pabo tu me meni yani. Tama tibaso, eno te po wai, ‘Ena Rom gavman genuai bidi Sisar pageba tagala paliꝝo, agai ena po tu ela momainu,’ wali. Tiali goli, ena te Juda bagego po tu ela mawainu eba asai menio. ²⁰ Tama tibaso, eno dage megı asomainu hanalu obao. Magı baso menio. Enade augwaligo yali

sę dagego me konemainu obao. Megi dagego e konemainu, ena e aligabo bonogo ena nogo si megı augwaligo keai dao, kalabus bidi ebo aq yalio. Magı basowe? Eno homugo te da Israel bage tonalubo bidi te Godigo dabolo nosali mawaibao, tama te sogo pedalobo eno tonaluyu bidibo dao. Tama tibaso, augwaligo ena kalabus mawai dao,” te po wai.

²¹ Te Juda dabe mego Polbolo te po wai, “Te Juda bidi dabe augwaligo nagede po pusumainu dabolo pas me tolobe. Be bidi me Jerusalem badu asama, nagede dwai po me pusagasobe.

²² Tiali goli, bidi hauwa mu me badu asama, dabolo tama pusalio, te Jisasgo po wali pabo bage da mu hagela ebo po pusali. Tiali, Jisasgo hanigo ebo homu kolesaga dago sueo,” te po wali.

²³ Tama augwaligo Polgo wabo po ma odomainu, dua yabo bodolu me muani. Tama we bidi hauwa mu Polgo bodolu mani digi asali. Pol agai te Godigo homugo we bidi tonalubo sę po augwalibolo pusali. Tama Pol agai Mosesgo polobadu aseani po dabe me, polobadu Godigo po sela bilali bagego aseani po dabe me, pusa mani, te po dali daganama pusali, te augwaligo Jisasde po mu daba homu emainu. Tama te po pusubo kigamu mu gagalama, pio muba sabolali.

²⁴ Tama we bidi me badu augwaligo Polgo wali po mu dao homu yali goli, meba we bidigo te mu da homu ebe. ²⁵ Tama augwaligo po hauwa dogia pali. Tiyu augwaligo haliga digi deli ebe. Tama tibaso, Pol agai po me deli pusali, “God agai Dwagi Yai Mobo Bidi agai te Godigo po sela bilali profet bidi nogi Aisaia te bidibolo po me deli

olama, tolalio, dagego nõu mu dabebolo. Te po dageba me dolo te wabose,” te po wali. ²⁶ “Godigo Aisaiabolo te po pusa wali,

‘Nage te Juda bageba pelama, tama te po pusao. “Dagego eno po oduda yaibao, tiali goli dagego te po page konegobeo. Dagego suyuda yaibao, tiali goli

dagego munu me sugobeo,” te po wai. ²⁷ Te magi baso menio. Te po page da, te we bidigo homugo eno

po odogobeo. Tama augwaligo olo dega salio. Tama

te ebogo, eno po odabo aq ebe dao. Augwaligo gedu

me halua sali dao. Te tibogo, eno ebo se suabo aq

ebe dao. Augwaligo te se egi menigi sogo da, teda enaba augwaligo dwagi yai kolesaga sigi dao, tama

augwaligo ologo eno wali po me odigi dao. Me augwaligo eno yali se me bugagia sugi dao. Tama tigi sogo da, augwali homu digi begelama, tama eno

ma augwali dodoligi dao,’ *

Godigo Aisaiabolo tama po wai,” Pol agai te tama po pusa mani.

²⁸ “Tama te po dage dolo mu te waliao. Tiali, dagego koneao. Tama Godigo da we bidi sela pabo tu po tama te Israel hani isawai we bidibolo tolai yali. Tama te po augwaligo mu odaibao,” Pol agai te po wai. ²⁹ Tama tilama, Polgo te po silama, augwa pebelayu, konila bomonama mu ela pali.

* **28:27:** Ais 6:9-10

³⁰ Te kibu be si Rom bulude agai osogo abelai bede bidali. Tama aga te bidibo bede mone gego aga digi abeleduali. Tama aga pageba te we bidi hauwa asobaso, dwagi yai homu yali. ³¹ Tama agai Godigo homugo we bidi tonalubo se po te we bidibolo pusa mani. Tama agai te Genuai Bidi Jisas Kraisgo po pusa mayu, aga hale me ebe. Tama agai te po pusubadi, bidi mego 'Nago te wabo po tagalao,' te po wagasobe, bidi mego habu selebe.

Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362